

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Lem_Stanislaw-Hvezdne_deniky.pdb

PDB Name: S.Lem: Hvězdné deníky...

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXT

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 16.8.1973

Modification Date: 16.8.1973

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Stanisław Lem: Hvězdné deníky Iljona Tichého

7. cesta

V pondělí druhého dubna, když jsem letěl nedaleko Betelgeuzy, prorazil plášť rakety meteor. Nebyl větší než fazole, ale rozbil regulátor tahu a poškodil směrové kormidlo, takže raketa ztratila manévrovací schopnost. Natáhl jsem skafandr, vylezl jsem na povrch rakety a pokusil se škodu opravit. Přesvědčil jsem se, že náhradní kormidlo, které jsem obezřetně vzal s sebou, sám přišroubovat nemohu. Konstrukteři navrhli raketu tak neuváženě, že jeden musel přidržovat hlavu šroubu, zatímco druhý utáhl matici. Zpočátku mě to nevyvedlo z klidu a ztratil jsem několik hodin tím, že jsem se pokoušel přidržet jeden klíč chodidly, abych z druhé strany mohl šroub dotáhnout rukou. Uplynula už doba oběda a moje námaha nevedla k cíli. Nakonec se mi to už málem podařilo, když klíč zpod chodidla vyklouzl a odletěl do kosmického prostoru. Nejenom, že jsem nic neopravil, ale ještě jsem přišel o cenné nářadí. Bezmocně jsem se díval, jak se matkový klíč vzdaluje a postupně zmenšuje na hvězdném pozadí. Po nějaké době se klíč vrátil po protáhlé elipse a přesto, že se stal družicí mé rakety, nepřiblížil se k ní natolik, abych ho mohl chytit. Vrátil jsem se do rakety, a když jsem skromně pojedl, začal jsem uvažovat, jak vybědnout z této nepříjemné situace. Stroj letěl stále rychleji, protože ten prožluklý meteor mi pokazil regulátor tahu. Žádné nebeské těleso neleželo na trase mého letu, jenže ta cesta naslepo nemohla přece trvat do nekonečna. Nějaký čas jsem se ještě ovládal, ale když jsem se po obědě dal do mytí talířů, přišel jsem na to, že se mi teplem z atomového reaktoru, který pracoval na plnou zátěž, znehodnotila v lednici nejlepší porce svíčkové, kterou jsem si schovával na neděli, a ztratil jsem na chvíli

rozvahu. Začal jsem láteřit a ve vzteku jsem rozbil nějaké nádobí. Nebylo to moudré, ale aspoň se mi ulevilo. Svíčková nehodlala raketu opustit a kroužila kolem ní jako druhý umělý satelit a každých jedenáct minut a čtyři vteřiny způsobila pravidelné zatmění Slunce. Abych se uklidnil, až do večera jsem počítal prvky jejího pohybu a rovněž perturbace, způsobené rotací toho ztraceného klíče. Vyšlo mi, že během nejbližších šesti miliónů let bude ta svíčková kroužit kolem rakety po kruhové dráze, až posléze klíč předstihne. Znavený výpočty ulehл jsem konečně ke spánku. V noci se mi zdálo, že mi někdo poklepává na rameno. Otevřel jsem oči a spatřil jsem člověka, sklánějícího se nad mým lůžkem. Jeho tvář mi byla nějak povědomá, ale neměl jsem tušení, kdo by to mohl být.

"Vstávej," řekl. "Vezmi si matkové klíče, vylezeme ven a přiděláme ty šrouby na kormidle."

"Předně se neznáme natolik, abyste mi tykal," řekl jsem, "a za druhé přesně vím, že neexistujete. Jsem už druhý rok v raketě sám, neboť letím ze Země k souhvězdí Býka. Zatím jste tedy jen snová vidina."

Muž ale mnou dále třepal a opakoval, že s ním mám hned jít pro nářadí.

"Nesmysl," odpověděl jsem už poněkud rozzlobeně. Obával jsem se totiž, že mě tahle hádka probudí, a ze zkušenosti vím, jak po náhlém probuzení nesnadno znovu usínám. "Nepůjdu nikam, protože by to beztak nevedlo k ničemu. Utáhnout šroub ve snu skutečnou závadu neodstraní. Přestaňte mě obtěžovat a okamžitě se rozplyňte či ztraťte jiným způsobem, jinak se probudím."

"Dávám ti čestné slovo, že vůbec nespíš!" umíněně tvrdila vidina. "Copak mne nepoznáváš? Podívej se!" Zatímco mluvil, dotkl se prsty dvou bradavic, velkých jako jahody, které měl na levé tváři. Bezděčně jsem se dotkl tváře, protože mám dvě bradavice na stejném místě. Tu jsem také pochopil, proč mi ta snová vidina někoho připomíná. Podobala se mi jako vejce vejci.

"Dej mi pokoj!" řekl jsem hlasitě a zavřel oči, abych mohl nerušeně dále snít. "Když jsi já, tak ti opravdu nemusím vykat. Ale i tohle dokazuje, že neexistuješ."

Potom jsem se obrátil na druhý bok a přikryl se houní až po uši. Zaslechl jsem ještě, jak něco říká o hlupácích, a když jsem na to nereagoval, nakonec vykřikl: "Budeš litovat, ty osle! Brzy se přesvědčíš, že to není sen!"

Nehnul jsem ani brvou. Jakmile jsem se ráno probudil, hned jsem si vzpomněl na tu neobyčejnou noční příhodu. Usedl jsem na postel a uvažoval o tom, jaké podivuhodné kousky dovede mozek člověku natropit. Na palubě nebyla žádná příbuzná duše a tak pod tlakem nutnosti jsem se ve snu nějak rozdvojil, abych uspokojil tu potřebu.

Po snídani jsem zjistil, že se během noci rychlost rakety ještě zvýšila. V palubní knihovničce jsem v různých příručkách hledal nějakou radu, jak se zachovat v této katastrofální situaci. Nic jsem nenašel. Na stole jsem rozložil hvězdnou mapu a při světle nedaleké Betelgeuzy, kterou občas zacláněla ta kroužící svíčková, jsem hledal planetu, kde existuje nějaká kosmická civilizace, od které bych mohl očekávat pomoc. Ale v místech, kde jsem se nalézal, byly jen neobydlené hvězdy. Všechny kosmické koráby se těmto nebezpečným končinám vyhýbaly pro hrozné gravitační víry. Celkem jich bylo napočteno sto čtyřicet sedm a vysvětluje je šest astrofyzikálních teorií, každá samozřejmě jinak.

Kosmonautický kalendář varoval před nevypočitatelnými účinky, které se v těchto vírech projevují zejména tehdy, když kosmický koráb letí velkou rychlostí. Já však byl bezradný. Vypočetl jsem si pouze, že kolem jedenácté hodiny zavádím o okraj prvního víru. Pospíšil jsem si proto s přípravou snídaně, neboť jsem nechtěl čelit nebezpečí s hladovým žaludkem. Sotva jsem dojedl, začala sebou raketa házet ze strany na stranu a nedostatečně připevněné předměty létaly od jedné stěny ke druhé. S námahou jsem se doplzl ke křeslu. Sotva jsem se v něm uvázal, zatímco se raketa stále víc zmítala, všiml jsem si, že protilehlou část kajuty zakryla bledě fialová mlha. Tam mezi výlevkou a kuchyňkou se objevila mlhavá silueta nějakého člověka se zástěrou, který lil omeletové těsto na pánev. Postava se na mne zkoumavě, ale bez údiv podívala, její obrysy se rozplihly a zmizela. Protřel jsem si oči. Byl jsem tu úplně sám a ten přelud, který jsem viděl, jsem přičítal své chvilkové nepřičetnosti.

Seděl jsem dál či spíše poskakoval s křeslem a tu mne napadlo, že to co jsem viděl, patrně nebyla halucinace. Když silný svazek "Obecné teorie relativity" letěl kolem mého křesla, zkusil jsem ho chytit. Teprve čtvrtý pokus se podařil. Nebylo snadné za těchto podmínek v té tlusté knize listovat. Pod mocným nápoem se raketa zmítala a kymácela jako opilý, ale nakonec jsem příslušnou stránku přece jen našel. Psalo se tam o jevech zvaných časové smyčky čili o ohybu směru, kterým uplývá čas v okruhu

působení silných gravitačních polí. To někdy vede k obrácení běhu času a k takzvanému zdvojení současnosti. Ten vír, do kterého jsem se s raketou dostal, nepatřil mezi nejsilnější. Věděl jsem, že kdyby se mi podařilo poněkud poopravit dráhu lodi směrem ke Galaktickému pólu, protnu takzvaný Vortex Gravitatiosus Pickenbachii, kde bylo mnohokrát pozorováno zdvojení, ba dokonce ztrojení současnosti. Kormidla nefungovala, ale já se vypravil do strojovny a tam jsem tak dlouho manipuloval s různými pákami, až se mi podařilo odchýlit raketu směrem ke Galaktickému pólu. Tato operace mě zaměstnala po několik hodin a přinesla neočekávaný výsledek. Kolem půlnoci se loď dostala do středu víru, chvěla se a skřípěla, až jsem se obával, že se rozpadne na kusy. Dostala se ale odtud bez úhony, a když mrtvá ramena kosmické tišiny objala loď, vyšel jsem ze strojovny. Uviděl jsem sám sebe sladce spát na lůžku. Hned jsem pochopil, že tam leží mé dřívější já z pondělní noci. Nepozastavoval jsem se nad filosofickou stránkou toho zvláštního jevu. Jal jsem se cloumat ramenem spícího a volal jsem, aby rychle vstal, neboť jsem nevěděl, jak dlouho bude trvat jeho pondělní existence v mé úterní. Proto bylo třeba si pospíšet a vyjít ven, abychom my dva to kormidlo opravili.

Spící však pouze pootevřel jedno oko a řekl, že si nepřeje, abych mu tykal a že prý jsem stejně pouhým snovým přeludem. Nadarmo a netrpělivě jsem s ním cloumal, marně jsem se ho snažil z lůžka vytáhnout násilím. Nemohl jsem ho odtud dostat, umíněně opakoval, že se mu zdám. Začal jsem mu lát a on mi logicky vykládal, že nikam nepůjde, protože šrouby přitažené ve snu nebudou držet ve skutečnosti. Nadarmo jsem mu dával čestné slovo, že se mýlí, zapřísahal a proklínal. O pravdivosti mých slov ho nepřesvědčily ani bradavice. Obrátil se ke mně zády a usnul.

Usedl jsem do křesla, abych stávající situaci chladně rozvážil. Prožil jsem ji dvakrát, jednou v pondělí jako spící a teď v úterý v roli rušitele spánku. Moje já z pondělka nevěřilo, že dvojník je skutečný, zatímco moje úterní já to již vědělo. Byla to nejobyčejnější časová smyčka, jaká existuje. Co bylo zapotřebí podniknout, aby se to kormidlo mohlo opravit? Poněvadž ten pondělní spal a já jsem si pamatoval, že jsem tu noc až do rána dobře prospal, vzdal jsem se dalších pokusů ho vzbudit. Podle mapy tu byla ještě řada silných magnetických vírů, takže jsem v nejbližších dnech mohl opět počítat se zdvojením současnosti. Hodlal jsem si napsat dopis a špendlíkem jej připíchnout k polštáři, aby se moje pondělní já po probuzení na vlastní oči mohlo přesvědčit, že ten domnělý sen byl skutečností.

Sotva jsem usedl s perem ke stolu, začalo to v motorech rachotit. Spěchal jsem tam a přehřátý atomový reaktor jsem poléval vodou až od svítání. Zatím moje pondělní já klidně spalo a občas si olízlo rty. To mě zlobilo, protože jsem byl vyhladovělý, zmořený a oka jsem nezamhouřil. Pustil jsem se do snídaně a právě jsem utíral talíře, když se raketa dostala do dalšího gravitačního víru. Viděl jsem svoje pondělní já sedět uvázané v křesle a strnule hledět, zatímco moje úterní já smažilo omelety. Pak se raketa zakymácela, ztratil jsem rovnováhu, v očích se mi zatmělo a padl jsem na podlahu. Když jsem se probral mezi porcelánovými střepy, díval jsem se na nohy člověka, který nade mnou stál.

"Vstávej," řekl a zvedal mne. "Jsi v pořádku?"

"Ano," odpověděl jsem opíraje se rukama o podlahu, protože se mi ještě točila hlava. "Ze kterého jsi dne?"

"Ze středy," odpověděl. "Půjdeme rychle spravit to kormidlo, nesmíme mařit čas!"

"A kde je ten pondělní?" zeptal jsem se.

"Už neexistuje, zřejmě jsi jím ty."

"Jak to já?"

"No, z toho pondělního se v noci z pondělka na úterý stal úterní a tak dále."

"Nechápu."

"Nevadí. To je pouhý nezvyk. Pojd' už, škoda času!"

"Hned to bude," odpověděl jsem a nezvedal se z podlahy. "Dnes máme úterý. Když jsi středeční a kormidla ve středu ještě nejsou opravena, znamená to, že nám je něco překazilo opravit. Jinak bys mě ty, středeční, v úterý nepřemlouval, abych šel s tebou dát to kormidlo do pořádku. Nebude lépe raději z lodi nevycházet?"

"Nemluv nesmysly," zvolal. "Já jsem ten středeční a ty jsi úterní. Pokud jde o raketu, připouštím, že, abych tak řekl, je záplatovaná. Znamená to, že na jednom místě je úterý, jinde středa, a někde může být také drobet čtvrtek. Prostě při průletu víry se čas promíchal. Ale to nás nemusí zajímat! Jsme dva a

máme možnost to kormidlo spravit."

"Ne, nemáš pravdu," odpověděl jsem. "Jestliže ve středu, kam jsi se dostal, když jsi prožil celé úterý, které máš za sebou, jestliže tedy, opakuji, ve středu ještě není kormidlo spraveno, pak z toho plyne, že nebylo opraveno ani v úterý. Dnes je úterý, a kdybychom kormidlo měli za chvíli opravit, ta chvíle by pro tebe znamenala minulost a opravovat by nebylo co. Zatím však-"

"Zatím však jsi umíněný jako mezek," zabručel. "Budeš své hlouposti litovat! Pro mne je jediným zadostiučiněním, že ještě budeš zlořečit své hloupé tvrdohlavosti, jako já teď - až se sám dočkáš středy!"

"Dovol," zvolal jsem, "má to snad znamenat, že ve středu budu já tebou a své úterní já budu přesvědčovat, stejně jako to děláš ty? Ovšem jenom úlohy budou vyměněny, ty budeš já a já budu tebou. Rozumím! Na tom se zakládá časová smyčka! Počkej, jdu, hned jdu, už jsem pochopil..."

Než jsem se ale z podlahy zvedl, zapadli jsme do dalšího víru a strašlivá odstředivá síla nás mrštila na strop.

Po celou noc z úterý na středu neustávaly hrozné skoky a otřesy. Když se ty otřesy již zmínil, svazek "Obecné teorie relativity", který létal po kajutě, mne udeřil do čela a já jsem ztratil vědomí. Když jsem se probрал k vědomí, spatřil jsem na podlaze střepy nádobí a mezi nimi nataženého člověka. Vyskočil jsem rovnou na nohy a zvedal ho.

"Vstávej! Jsi v pořádku?" zvolal jsem.

"Ano," odpověděl a otevřel oči. "Ze kterého jsi dne?"

"Ze středy," odvětil jsem. "Půjďme rychle spravit to kormidlo. Nesmíme mařit čas."

"A kde je ten pondělní?" zeptal se a usedl. Pod okem měl modřinu.

"Už neexistuje," řekl jsem. "Zřejmě jsi jím ty."

"Jak to já?"

"No, z toho pondělního se v noci z pondělka na úterý stal úterní s tak dále."

"Nechápu."

"Nevadí. Je to pouhý zvyk. Pojd' už, škoda času!"

Když jsem to řekl, rozhlédl jsem se po náradí.

"Hned to bude," odpověděl zvolna a nehnul ani prstem. "Dnes máme úterý. Když jsi středeční a kormidla ve středu ještě nejsou opravena, znamená to, že nám je něco překazilo opravit. Jinak bys mě ty, středeční, v úterý nepřemlouval, abych šel s tebou dát to kormidlo do pořádku. Nebude lépe raději z lodi nevycházet?"

"Nemluv nesmysly," zvolal jsem rozzlobeně. "Já jsem ten středeční a ty jsi úterní..."

Znovu jsme se začali hádat, jenom jsme si vyměnili úlohy. Přitom mne opravdu rozčilil, že nechce se mnou opravit kormidla, a marně jsem mu lál, že je umíněný mezek. A když se mi ho nakonec podařilo přesvědčit, vletěli jsme do dalšího gravitačního víru. Polil mne studený pot. Myslel jsem si, že v té časové smyčce setrváme celou věčnost, naštěstí se tak ale nestalo. Když odstředivá síla zeslábla natolik, že jsem mohl vstát, byl jsem v kabině opět sám. Zřejmě místní úterý, které předtím existovalo blízko výlevky, nyní přešlo do nenávratné minulosti. Okamžitě jsem usedl k mapě a hledal jsem nějaký slušný vír, kam bych mohl dopravit raketu, abych využil časové křivky a získal pomocníka.

Posléze jsem našel ten slibný vír a manévroval jsem s raketou tak, že mířila přímo do jeho středu. Je pravda, že podle mapy vypadal vír trochu nezvykle. Měl dva středy, které ležely těsně vedle sebe. Byl jsem však již natolik zoufalý, že jsem takovou anomálii nebral v úvahu.

Po těch několika hodinách, jež jsem strávil ve strojovně, jsem si ušpinil ruce, a tak jsem si je šel umýt. Viděl jsem, že ještě mám na to dost času, než zapadneme znovu do víru. Dvě koupelny byly zamčené a zevnitř se ozývaly zvuky, jako kdyby někdo kloktal.

"Kdo je uvnitř?" zvolal jsem překvapeně.

"Já," odpověděl hlas za dveřmi.

"Kdo je ten 'já'?"

"Ijon Tichý."

"Z kterého dne?"

"Z pátku. Co chceš?"

"Chtěl jsem si umýt ruce," odpověděl jsem mechanicky a intenzivně přitom přemýšlel. Teď byla středa

večer a on pocházel z pátku. Tudíž ten gravitační vír, do kterého se raketa dostane, zakřiví čas z pátku do středy. Co se však stane dál uprostřed toho víru, jsem si představit nedovedl. Hlavně mě mátl, kam se poděl čtvrtek. Páteční mne zatím nepustil do koupelny a sám nijak nespíchal, třebaže jsem vytrvale klepal na dveře.

"Přestaň už s tím kloktáním!" houkl jsem netrpělivě. "Mně je každá chvíle drahá - okamžitě vyjdi ven a opravíme kormidlo!"

"K tomu mne nepotřebuješ," odpověděl flegmaticky. "Někde tady je ten čtvrteční, jdi tedy s ním..."

"Jaký zas čtvrteční? To není možné..."

"Já nevím, jestli to možné je nebo není, jsem teď v pátku a zároveň jsem prožil tu tvou středu stejně tak jako ten jeho čtvrtek..."

Poobrátil jsem hlavu a odskočil ode dveří, protože jsem zaslechl hlomoz v kajutě. Stál v ní člověk, který vytahoval zpod lůžka brašnu s náradím.

"Jsi čtvrteční?" zavolal jsem a vpadl jsem dovnitř.

"Ovšem," odpověděl, "jasně, pomoz mi..."

"Podaří se nám to kormidlo spravit?" zeptal jsem se, zatímco jsme spolu tahali brašnu zpod lůžka.

"Nevím, ve čtvrtek opravené nebylo. Na to se zeptej pátečního..."

Opravdu, že mne tohle nenapadlo. Utíkal jsem ke dveřím koupelny.

"Haló, páteční. Je už kormidlo opraveno?"

"V pátek ne," odpověděl.

"Proč ne?"

"Proto," odpověděl a zároveň otevřel dveře. Hlavu měl omotanou ručníkem a přitlačoval si hranou nože bouli na čele, velkou jako holubí vejce. Čtvrteční, který zatím za mnou přišel s náradím, stál vedle mne a klidně a rozvážně pozoroval toho potlučeného, když volnou rukou dával na místo lahvičku s octanovou vodou. Považoval jsem tedy bublání vody za kloktání.

"Oč jsi se tak uhodil?" zeptal jsem se soucitně.

"Neuhodil jsem se," odpověděl. "Nedělní mě udeřil."

"Nedělní? Proč? To snad ani není možné," zvolal jsem.

"To je dlouhá historie..."

"Nechme toho! Rychle nahoru, snad to ještě stačíme!" obrátil se na mne čtvrteční.

"Raketa se za chvíli dostane do víru," odpověděl jsem. Otřes nás může odhodit do prázdna a zahyneme..."

"Nepovídej hlouposti," odsekl mi čtvrteční. "Když je páteční naživu, nám se nemůže nic stát. Dnes je teprve čtvrtek."

"Dnes je středa," zaprotestoval jsem.

"To je konec konců jedno. V pátek budu ještě naživu a ty rovněž."

"Zdánlivě jsme dva," přemítal jsem. "Ve skutečnosti jsme ale jen jeden, z různých dnů týdne..."

"Dobře, dobře, otevři poklop..."

Tu se však ukázalo, že máme pouze jeden skafandr. Oba jsme nemohli vyjít z rakety současně a plánovaná oprava kormidla nemohla být provedena.

"Čert to vem!" vzkřikl jsem zlostně a v ruce držel brašnu s náradím. "Měl sis vzít skafandr na sebe a nesvlékat se. Já jsem na to nepomyslel, ty však jako čtvrteční jsi na to měl pamatovat!"

"Páteční mi skafandr sebral," odpověděl.

"Kdy? A proč?"

"O tom nemá cenu mluvit," pokrčil rameny, otočil se a vrátil se do kajuty. Páteční v kajutě nebyl. Podíval jsem se do koupelny, ale ta byla rovněž prázdná.

"Kde je ten páteční?" zeptal jsem se udiveně, když jsem se vrátil zpátky. Čtvrteční soustavně rozbíjel nožem vejce a jejich obsah lil na syčící tuk.

"Ještě někde u soboty," odpověděl flegmaticky a rychle míchal smaženici.

"Promiň," protestoval jsem, "ve středu jsi už večeřel a nemůžeš středeční večeři jíst dvakrát."

"Ty zásoby patří jak tobě, tak i mně," a nožem klidně nazvedl připalující se okraj smaženice. "Já jsem ty a ty jsi já, čili je to jedno..."

"Jakou to vedeš sofistiku! Nedávej tam tolik másla. Blázníš? Zásoby pro tolik osob nepostačí!"

Pánev mu vypadla z ruky a já sám jsem odletěl ke stěně. Dostali jsme se do nového víru. Raketa se opět rozechvěla jako v zimmici, ale já myslel jen na to, jak se dostat do chodby, kde visel ten skafandr, abych ho mohl vzít na sebe. Uvažoval jsem, že když po středě přijde čtvrtek, budu já jako čtvrteční mít skafandr na sobě. Když ho ani na chvíli nesundám, jak jsem si to pevně umínil, budu ten skafandr mít ještě i v pátek. Když tedy moje čtvrteční já bude mít skafandr stejně, jako ho bude mít i páteční já a setkáme se oba v jedné současnosti, nakonec se to nešťastné kormidlo podaří přece jen opravit. Zvýšení gravitace mne na chvíli omráčilo, a když jsem se probral, povšiml jsem si, že od čtvrtečního ležím napravo a nikoli nalevo, jako před několika minutami. Ten plán se skafandrem jsem snadno vymyslel, ale uskutečnit ho už tak snadné nebylo, neboť jsem mohl sotva hýbat nohama. Když se gravitace poněkud zmenšila, začal jsem se plazit po podlaze milimetr po milimetru ke dveřím vedoucím na chodbu. Pozoroval jsem, že se čtvrteční plazí rovněž coul po coulu ke dveřím vedoucím na chodbu. Posléze, asi tak za hodinu, když vír již velmi silně působil, oba jsme se setkali na podlaze před prahem dveří, kde jsme zůstali ležet. Napadlo mne, že se vlastně zbytečně unavuji. Proč bych sahal na kliku? Ať ji otevře ten čtvrteční. Zároveň jsem si vzpomněl na několik věcí, které nasvědčovaly, že ten čtvrteční jsem vlastně už já a ne on.

"Ze kterého jsi dne?" zeptal jsem se, abych se o tom ujistil. Tiskl jsem bradu k podlaze a díval se mu zblízka do očí. S námahou otvíral ústa.

"Čtvr...teční...", vysoukal ze sebe. To bylo divné. Já že bych byl ještě střeďeční? Vzpomínal jsem, jak se mi vedlo při dřívějších přechodech, a tuto možnost jsem vyloučil. On už jistě byl páteční. Jakmile mne o den předstihl, ten náskok mu zůstal. Čekal jsem, až otevře dveře, ale zdálo se, že on očekával ode mne totéž. Gravitace výrazně zeslábla a já jsem vstal a vyběhl na chodbu. Když jsem chytil skafandr, moje příští já mi nastavilo nohu, skafandr mi vytrhlo z rukou a já se natáhl jak dlouhý tak široký.

"Ty darebáku, ty lumpe," vykřikl jsem. "Podvádět sebe sama, to je vrchol!"

On si mne vůbec nevšímal a mlčky si oblékal skafandr. To už byla přílišná nestydatost! Pojednou ho nějaká neznámá síla ze skafandru vyhodila, protože, jak se ukázalo, někdo v něm už vězel. V první chvíli jsem přestal rozumně mluvit, protože jsem nevěděl, kdo je kdo.

"Hej, ty tam!" zvolal neznámý ve skafandru, "čtvrtečního nepouštěj pryč, pomoz mi!"

Čtvrteční se totiž pokoušel z neznámého skafandru svléknout.

"Dej sem skafandr!" křičel čtvrteční a potýkal se s neznámým.

"Nech toho! Oč ti jde? Nevíš, že ho mám mít já a ne ty?!" křičel neznámý.

"Rád bych věděl, proč?"

"Jsem k sobotě blíž než ty, hlupáku. V sobotu budeme ve skafandrech už oba."

"To jsou prázdné tlachy," vmísil jsem se do jejich hádky. "V nejlepším případě budeš v sobotu ve skafandru sám jako bambula a nic neuděláš. Dej ten skafandr mně. Když si ho vezmu hned na sebe, budeš ho mít v pátek jako páteční stejně jako v sobotu já jako sobotní. Pak budeme dva ve dvou skafandrech... Čtvrteční, pomoz mi!"

"Přestaň," namítal páteční, z něhož jsem chtěl svléci skafandr násilím. "Předně nemůžeš na nikoho volat 'čtvrteční', protože půlnoc již minula, takže jsi se tím čtvrtečním stal ty sám. A za druhé, lepší bude, když ve skafandru zůstanu já - ty z toho stejně nic mít nebudeš!"

"Proč? Když si ho dnes obléknu, budu ho mít i zítra na sobě."

"To poznáš sám. Já jsem přece byl tebou ve čtvrtek a můj čtvrtek uplynul, čili vím dobře, že..."

"Nechme těch hádek. Hned mi ho dej," zabručel jsem. On se mi však vytrhl a já ho pronásledoval nejdříve strojovnou a pak jsme jeden po druhém vpadli do kajuty. Nějak se stalo, že jsme už zůstali jenom dva. Teď jsem pochopil, proč mi čtvrteční říkal, když jsme stáli s nářadím nad poklopem, že mu páteční sebral skafandr. Mezitím jsem se stal čtvrtečním a páteční mi skafandr odnesl. Ale nehodlal jsem se vzdát jen tak lehce. Počkej, já ti ukážu, řekl jsem si v duchu. Vyběhl jsem na chodbu a odtud do strojovny. Předtím jsem si během honičky povšiml, že tam na podlaze leží tyč, které se používá k manipulaci v atomovém reaktoru. Chytil jsem tyč a takto ozbrojený jsem se přihnul do kajuty. Ten druhý už byl ve skafandru, jenom neměl ještě nasazenou přilbu.

"Svleč skafandr!" poručil jsem mu a výhružně jsem zamával tyčí.

"Ani nápad."

"Povídám ti, abys skafandr sundal!" chvíli jsem uvažoval, zda ho mám udeřit. Mátlo mne, že neměl ani modřinu u oka, ani bouli na čele jako ten páteční, kterého jsem našel v koupelně, ale pojednou jsem pochopil, že to ani jinak nemůže být. Ten páteční teď byl již určitě sobotní a toulal se snad už u neděle, zatímco ten páteční, který vězel ve skafandru, byl nedávno čtvrteční a do toho čtvrtečního jsem se převtělil o půlnoci já, takže jsem se po sestupné křivce smyčky času přiblížil k místu, kde ten nedotčený páteční se měl proměnit v pátečního po výprasku. Ale už předtím říkal, že ho tak zřídil nedělní, po němž toho času nebylo ani stopy. Stáli jsme v kajutě sami dva, pouze on a já. Náhle se mi v mozku rozbřesklo. "Dej sem skafandr," houkl jsem hrozivě.

"Čtvrteční, nech toho!" zvolal.

"Nejsem čtvrteční! Jsem nedělní!" zvolal jsem a zaútočil jsem. Pokoušel se mne kopnout. Ale skafandrové boty jsou hodně těžké, a než zvedl nohu, uhodil jsem ho do hlavy. Přirozeně, že to nebyl příliš prudký úder. Situace byla jasná. Věděl jsem, že je řada na mně, neboť až se stanu ze čtvrtečního pátečním, dostanu ránu do hlavy a měl jsem samozřejmě zájem na tom, abych si nerozbil lebku. Páteční klesl, sténal a držel si hlavu. Já jsem z něho hrubě svlékl skafandr a on se nejistým krokem odpotácel do koupelny a cestou mumlal: "Kde je vata... Kde je octanová voda?..." já se zatím rychle oblékal do toho oděvu pro vzduchoprázdno, o který jsme tolik bojovali. Vtom jsem si všiml lidské nohy, která čouhala zpod lůžka. Poklekl jsem a podíval se. Pod lůžkem ležel člověk a co nejtíšeji chroupal poslední tabulku mléčné čokolády, kterou jsem si v kufříku ponechal pro nejhorší galaktické časy. Ten ničema spěchal natolik, že čokoládu pojídal se zbytky staniolového obalu, který se mu leskl na rtech.

"Necháš tu čokoládu!" houkl jsem na něho a táhl ho za nohu ven. "Kdo jsi? Čtvrteční?" dodal jsem tišeji, neboť jsem náhle pocítil neklid. Myslel jsem si, že se stávám teď pátečním a čeká mě ten výprask, který jsem uštědřil pátečnímu předtím já.

"Jsem nedělní," vykoktal s plnými ústy. Situace mi nebyla jasná. Buď lhal a pak na tom nezáleželo, anebo mluvil pravdu a pak mě nevyhnutelně čekaly boule, protože nedělní pátečního ztloukl. Říkal mi to předtím sám páteční a já se potom tvářil jako nedělní a dal jsem mu holí. Ale, myslel jsem si, jestli lže, že je nedělní, konec konců je možné, že přišel později než já, a proto si na vše vzpomíná jako já a již ví, že jsem pátečního obelhal a on mne podvede zrovna tak. Moje válečná lest je pro něho již pouhou vzpomínkou a může z ní libovolně těžit. Zatímco jsem tonul v nejistotě, jak se mám zachovat, on dojedl poslední zbytek čokolády a vylezl zpod lůžka.

"Když jsi nedělní, kde máš tedy skafandr?" zvolal jsem, protože mě napadla nová myšlenka.

"Hned ho budu mít," pronesl klidně a náhle jsem viděl, že v ruce drží hůl... V očích se mi zajiskřilo, jako kdyby několik desítek supernov najednou explodovalo, a ztratil jsem vědomí. Procitl jsem v koupelně, seděl jsem na podlaze a někdo se dobýval do dveří. Začal jsem si ošetřovat modřiny a boule a ten někdo už klepal. Ukázalo se, že to je středeční. Vystrčil jsem hlavu posetou boulemi, šel jsem se čtvrtečním pro nářadí, potom jsme běhali, rvali ze sebe skafandr, ale i to jsem nějak přežil a v sobotu ráno jsem vlezl pod lůžko, abych zjistil, jestli v kufříku není ještě nějaká tabulka čokolády. Když jsem dojídal poslední kousek mléčné čokolády, který jsem našel pod košilemi, zatahal mě někdo za nohu. Ani nevím, kdo to byl. Pro jistotu jsem ho udeřil holí do hlavy, stáhl z něho skafandr, a právě když jsem se jej chystal obléci, vletěla raketa do dalšího víru.

Když jsem opět nabyl vědomí, v kajutě bylo plno lidí, takže se v ní dalo sotva hnout. Jak se ukázalo, byli všichni mnou z různých dnů, týdnů, měsíců a jeden patrně z budoucího roku. Mnoho osob bylo hodně potlučených a mělo modřiny pod očima. Pět přítomných mělo na sobě skafandry. Jenže místo aby hned vystoupili poklopem a opravili záhadu, začali se mezi sebou hádat, přit a hašteřit. Šlo o to, kdo komu nabil a kdy. Situace se ještě víc zkomplikovala tím, že se již začali objevovat dopolední a odpolední. Obával jsem se, že když to takhle půjde dál, rozdrolí se na minutové a vteřinové. A dále většina přítomných lhala, až se hory zelenaly, takže dodnes opravdu nevím, koho jsem bil já a kdo zase bil mne, když se to všechno odehrávalo mezi čtvrtečním, pátečním a středečním, jimiž jsem postupně byl. Mám dojem, že jsem pátečního obelhal, když jsem se mu vydával za nedělního, ale zato jsem byl ztloučen jednou navíc, i když to podle kalendářního počtu nevycházelo. Nechci se však raději vracet k těm neradostným vzpomínkám, protože člověk, který po celý týden nedělal nic jiného, než že sám sebe bil,

nemá velkou chuť, aby o tom přemítal.

Mezitím hádky nebraly konce. Tato nečinnost a plýtvání času zvyšovaly moje zoufalství. Raketa letěla slepě dopředu a každou chvíli zapadla do gravitačních vírů. Nakonec se ti v skafandrech poprali s těmi bez skafandrů. Pokoušel jsem se do toho zmatku vnést nějaký pořádek a po nadlidském úsilí se mi podařilo zorganizovat jakousi schůzi a moje já z příštího roku, jako nejstarší, bylo aklamací zvoleno za předsedu.

Potom jsme ještě zvolili komisi volební, předsednictvo a komisi pro volné návrhy a čtyři z budoucího měsíce konali pořádkovou službu. Mezitím jsme proletěli záporným vírem, který snížil náš počet na polovinu, takže při počátečním tajném hlasování nebyla účast dostatečná, a než se mohlo přistoupit k návrhu kandidátů na opraváře kormidel, bylo třeba pozměnit stanovy. Podle mapy jsme se blížili k dalším vírům, které vše, čeho dosud bylo dosaženo, obracely vničeč. Jednou zmizeli beze stopy vybraní kandidáti, jindy se zase objevili úterní a páteční s hlavami ovázanými ručníkem a pouštěli se do nechutných sporů. Po průletu přes velmi silný kladný vír jsme byli zase namačkáni v kajutě a chodbě a pro nedostatek místa se nedal ani otevřít poklop. Ale nejhorší bylo, že časové rozpětí bylo stále širší. Objevovali se prošedivělí a někdy jsem zahlédl i krátce ostříhané hlavy dětí. Rozumí se, že jsem to byl já v dobách svého chlapectví.

Nepamatuji se, zda jsem ještě byl nedělní či už pondělní. Nemělo to ostatně význam. Děti plakaly, že se v té mačkanici udusí, a volaly mámu. Předseda - Tichý z příštího roku - klel jako dlaždič, protože ho kousl do nohy střeďeční, který marně hledal čokoládu pod lůžkem. Tichý mu totiž šlápl na prsty. Viděl jsem, že to všechno špatně dopadne, zvláště když se tu a tam vynořila šedivá brada. Mezi 142. a 143. vírem jsem dal kolovat prezenční listinu, a tu vyšlo najevo, že většina přítomných podvádí. Uváděli falešné osobní údaje. Bůhví proč to dělali, snad v tom ovzduší jim přeskakovalo v hlavě. V té vřavě a šumu se muselo z plných plic křičet, aby se člověk dorozuměl. Najednou jeden Ijon z minulých let dostal skvělý nápad, a to, aby nejstarší z přítomných vyprávěl o svém životě. Tak by se vysvětlilo, kdo vlastně má kormidlo opravit. Nejstarší totiž prožil to, co všichni ostatní přítomní z různých měsíců, dní a let. Obrátili jsme se proto na stříbrovlasého kmeta, který se lehce chvěl a v koutě se opíral o stěnu. Tázaný nám dlouze a rozvláčně vyprávěl o svých dětech a vnoučatech, a pak přišel na kosmické cesty, jichž vykonal velmi mnoho během devadesáti let života. Ale na tuto pro nás jedinou důležitou cestu se stařec vůbec nepamatoval. Byl to následek jeho celkové sklerózy a vzrušení, ale on byl natolik nekritický, že se za nic na světě k tomu nechtěl přiznat, odpovídal vyhýbavě a neustále se vracel ke svým velkým konexím, řádům a vnoučatům. Nakonec jsme ho okřikli a poručili mu, aby mlčel. Dva další víry značně pročešaly přítomné. Po třetím víru zmizeli další, hlavně všichni ti, co měli na sobě skafandr. Zůstal jen jeden prázdný skafandr, který jsme - totiž naše komise - pověsili v chodbě, a pokračovali jsme v poradě. Po nové rvačce o ten cenný úbor jsme zase vletěli do víru a náhle tu bylo prázdné. Seděl jsem na podlaze, oči jsem měl oteklé. Kajuta vypadala podivně prostorně a byla poseta střepy, cáry oděvů, roztrhanými knihami. Na podlaze ležela vrstva hlasovacích lístků. Podle mapy jsem prošel již pásmem gravitačních vírů. Nemohl jsem už počítat se zdvojením, a tudíž ani s tím, že poruchu odstraním. Strnule a zoufale jsem seděl. Když jsem potom po delší době pohlédl na chodbu, pln úžasu jsem zjistil, že skafandr chybí. Jako v mlze jsem si vzpomněl, že dva malí chlapci se před posledním vírem vykradli na chodbu. Že by si oba oblékli jen jeden skafandr? Pojednou mě něco napadlo a běžel jsem ke kormidlům. Fungovala! Zatímco ti chlapci opravili poškozené kormidlo, utápěli jsme se my v jalových sporech. Patrně se jeden oblékl do rukávů skafandru a druhý do jeho nohavic. Mohli tak šrouby utahovat klíčem z obou stran současně. Ten prázdný skafandr jsem našel pod poklopem v tlakové komoře. Odnesl jsem ho jako relikvii dovnitř rakety. V hloubi duše jsem cítil nesmírnou vděčnost k těm dvěma pracovitým chlapcům, kterými jsem kdysi dávno býval. Tak skončila jedna z mých nejneobvyklejších příhod. Doletěl jsem šťastně k cíli a za to jsem vděčil inteligenci a odvaze, kterou jsem projevil v podobě těch dvou dětí.

Říkalo se potom, že jsem si tu historku vymyslel. Zlomyslníci si mne dovolovali napadnout, že jsem alkoholik, který obratně dovede svou vášeň na Zemi zakrývat, ale plně se jí oddává během dlouhých roků strávených na cestách vesmírem. Bůhví jaké ještě jiné pomluvy se o mně šíří. Ale takoví už jsou lidé. Ochotně uvěří kdejaké povídačky, ne však autentickým faktům, s nimiž jsem si vás dovolil seznámit.

8. cesta

Stalo se. Byl jsem jmenován delegátem Země v Organizace spojených planet, či spíše kandidátem, a vlastně ani to není přesné, protože Valné shromáždění nemělo projednávat kandidaturu moji, nýbrž celého lidstva.

Nikdy v životě jsem neměl tak hroznou trému. Suchý jazyk mi narážel na zuby jako dřevěný kolík, a když jsem krácel po červeném běhounu od astrobusu, nevěděl jsem, zda se pode mnou tak měkce prohýbá on, anebo moje kolena. Daly se očekávat proslovy, ale já bych byl z hrdla vyprahlého rozčilením nevyrazil ani slovo, a tak když jsem spatřil malý lesklý stroj s chromovaným nálevním pultem a malými šterbinami na mince, honem jsem do něj jednu vhodil a nastavil jsem pod kohoutek prozíravě připravený kalíšek od termosky. Byl to první meziplanetární diplomatický incident lidstva v galaktické aréně, protože z údajného automatu na sodovku se vyklubal zástupce vedoucího tarrakánské delegace ve slavnostním úboru. Naštěstí to byli právě Tarrakánci, kdo doporučovali k přijetí naší kandidaturu, jenže to jsem se dověděl až později. Skutečnost, že mi vysoký diplomat poplival boty, jsem považoval za špatné znamení, ale neprávem, protože to byl pouze vonný výměšek vítacích žláz. To všechno jsem pochopil, až když jsem spolkl informačně translační tabletku, kterou mi dal nějaký vlídný úředník OSP. Břeskné zvuky, které mě dosud obklopovaly, se ihned v mých uších proměnily v dokonale srozumitelná slova, čtverec hliníkových kuželek na konci plyšového koberce se stal čestnou četou a vítající mě Tarrakánec, který až do této chvíle vypadal spíše jako velikánský štrúdl, mi najednou připadal jako starý známý průměrného zjevu. Jen tréma mě neopustila. Přijelo k nám něco jako malý hrnčířský kruh, přestavěný speciálně pro převoz dvounohých bytostí jako já. Tarrakánec se za mnou vecpal do jeho vnitřku se značnými obtížemi, a když se usadil po mém pravém i levém boku současně, pravil:

"Vážený Zemane, musím vám sdělit, že došlo k menší procedurální komplikaci. Šéf naší delegace, který byl jakožto odborník zemista nejpovolanější osobou k tomu, aby navrhl vaši kandidaturu, byl bohužel včera večer odvolán do hlavního města, a tak ho mám zastupovat já. Znáte protokol...?"

"Ne... neměl jsem příležitost," vykoktal jsem. Nějak jsem se nemohl uvelebit na sedadle kruhu, které nebylo dostatečně uzpůsobeno potřebám lidského těla. Sedadlo vypadalo jako strmá jáma skoro půl metru hluboká, takže jsem se na výmolech tloukl koleno do čela.

"No nic, nějak si poradíme...", prohlásil Tarrakánec. Jeho řasnatý oděv, sežehlený do hranatých tvarů kovového lesku, oděv, který jsem předtím považoval za nálevní pult, se jemně rozezněl, ale on si odkašlal a pokračoval:

"Vaše dějiny znám. Lidstvo je nádherné! Všechno vědět patří k mým povinnostem, přirozeně. Naše delegace vystoupí v třiaosmdesátém bodě pořadu jednání a předloží návrh, abyste byli přijati za plnoprávné, úplné a všestranné členy organizace. Neztratil jste pověřovací listiny?!" zeptal se tak náhle že jsem sebou trhl a horlivě jsem zavrtěl hlavou. Pergamenový svitek, poněkud rozměklý od potu, jsem třímal ve své pravici.

"Dobře," pokračoval. "Pronesu proslov, ve kterém vylíčím vaše významné vymoženosti, které vás opravňují k tomu, abyste se stali členy Astrální federace. Jistě chápete, že je to tak trochu zastaralá formalita. Doufám, že neočekáváte nějaké vystoupení opozice, co?"

"Nne... nemyslím," vykoktal jsem.

"To se ví, že ne. Jak tedy říkám, je to formalita, nicméně potřebuji určité údaje. Fakta, podrobnosti, chápete. Atomovou energii přirozeně máte, že?"

"Ano, ano!" přitakal jsem chvatně.

"Výborně. No ovšem, tadyhle to mám, šéf delegace mi předal své poznámky, jenomže když on má tak nečitelný rukopis... Hm, tak tedy... Jak dlouho disponujete atomovou energií?"

"Od šestého srpna 1945."

"Výborně. Co to bylo? První energetická stanice?"

"Ne," odpověděl jsem a cítil jsem, jak se červenám, "první atomová bomba. Zničila Hirošimu..."

"Hirošimu? To byl nějaký meteor?"

"Meteor ne... město."

"Město...?" otázal se s lehkým neklidem v hlase. "Jápak bychom to tedy vyjádřili...," uvažoval chvíli. "Radši to nebudeme říkat vůbec" rozhodl se najednou. "No dobře, ale nějaké argumenty pro svou chválu budu potřebovat. Řekněte mi něco, ale honem, za chvíli budeme na místě."

"Hmm... hmm... kosmické lety," začal jsem.

"To se rozumí samo sebou, jinak byste tady nebyl," vysvětlil mi poněkud drsně na můj vkus. "Na co vynakládáte největší část národního důchodu? No, vzpomeňte si na nějaký veliký inženýrský podnik, na nějakou architekturu kosmického měřítka, gravitačně sluneční odpalovací základny, ne?" napovídal mi honem.

"Jo, stavíme, stavíme," vypálil jsem. "Národní důchod není tak moc velký, velkou část pohltí zbrojení..."

"Zbrojení čeho, světadílů? Proti zemětřesení?"

"Ale ne... zbrojení vojska... armády..."

"Co je to? Nějaký koníček?"

"To není koníček... Vnitřní konflikty..." koktal jsem.

"Tak tohleto není žádné doporučení!" řekl s neskrývaným odporem. "Nepřiletěl jste sem přece rovnou z jeskyně! Vaši vědci jistě už dávno vypočítali, že celoplanetární spolupráce se vyplácí daleko víc než války o kořist a hegemonii."

"To vypočítali, to vypočítali, ale jsou zde příčiny... historické povahy."

"Radši toho nechme!" prohlásil. "Já vás tu přece nemám hájit jako obhájce, nýbrž vynášet, doporučovat, uvést vaše zásluhy a přednosti, chápete?"

"Ale ovšem."

Měl jsem jazyk tak ztuhlý, jako by mi ho byl někdo zmrazil, límeček od frakové košile mě škrtil, vesta mi mčela od potu, který po mně stékal. Zachytil jsem pověřovacími listinami o svá vyznamenání a natrhl jsem vnitřní aršík. Netrpělivý, panský povýšený a částečně duchem nepřítomný Tarrakánec pokračoval s nečekaným klidem a vlídností (mazaný diplomat!):

"Budu radši hovořit o vaší kultuře. O jejích vynikajících výsledcích. Máte kulturu?!" otázal se nečekaně.

"Máme, a skvělou," ujistil jsem ho.

"To jsem opravdu rád. Umění?"

"Jistě. Hudbu, poezii, architekturu..."

"Tak přece jen máte architekturu!" zvolal. "Výborně, to si musím poznamenat. Máte výbušné prostředky?"

"Jak to, výbušné?"

"No, řízené stvořitelské exploze pro regulaci podnebí, přemístování kontinentů, říčních koryt... Máte to?"

"Prozatím máme jen bomby...", odpověděl jsem a ještě jsem dodal šeptem: "Zato různé, napalm, fosfor, dokonce i s otravným plynem..."

"To není ono," poznamenal suše. "Budu se držet duchovního života. V co věříte?"

Ted' už mi bylo jasné, že tenhle Tarrakánec není odborník na zemské záležitosti, a pomyšlení, že bytost s takovouhle ignorancí má za chvíli svým vystoupením rozhodnout o našem bytí nebo nebytí na fóru celé Galaxie, mi po pravdě řečeno vyrazilo dech. To je ale směla, říkal jsem si v duchu, že museli odvolat zrovna toho příslušného!

"Věříme ve všeobecné bratrství, v nadřazenost míru a spolupráce nad válkou a nenávistí, domníváme se, že člověk by měl být měřítkem všeho..."

Položil mi svou těžkou přísavku na koleno.

"Proč zrovna člověk?" řekl. "Ale to není důležité. Všechno, co uvádíte, je ovšem pouze negativní - ne válku, ne nenávist... Pro smilování mlhoviny, copak nemáte žádné pozitivní ideály?"

Bylo mi strašné horko.

"Věříme v pokrok, v lepší zítřek, v sílu vědy."

"No konečně!" zvolal. "Věda, ano, to by šlo, to by se mi mohlo hodit. Které vědy financujete nejvíc?"

"Fyziku," odpověděl jsem. "Výzkum atomové energie."

"Aha. Víte co? Vy budete mlčet. Mluvit budu já. Nechte to všechno na mně. A hlavu vzhůru!" Tahle slova dořekl, zrovna když stroj zastavil před budovou.

Točila se mi hlava, dělaly se mi mžítka před očima. Vedli mě kříšťálovými chodbami, jakési neviditelné

dveře se otvíraly s melodickým povzdechem, potom jsem se řítit dolů a nahoru a zas dolů, obrovitý zamlklý Tarrakánc v řasnatém kovu stál vedle mě, najednou všecko znehybnělo, přede mnou se nafoukl skelný balón a praskl. Stál jsem na dně síně Valného shromáždění. Amfiteátr se trychtýřovitě rozšiřoval, spirály lavic se pnuly vzhůru, čisté, až stříbřitě bílé. Vzdáleností zmenšené postavičky delegátů skrápěly běl spirálových podlaží zelení, zlatem, purpurem, bodaly do očí myriádami tajemných jiskřiček. Neuměl jsem zprvu rozlišit, co jsou oči a co metály, co živé údy a co jejich umělé prodlužovací nástavce. Viděl jsem jen, že se hbitě pohybují, že si po sněhobílých stolech přisouvají hromádky spisů, jakési černě se lesknoucí, jakoby antracitové destičky, a přímo proti mně ve vzdálenosti několika desítek kroků spočíval na pódiu předseda, obklopený houštinou mikrofonů. Ve vzduchu se vznášely útržky hovorů vedených v tisíci hvězdných jazycích současně, v rozpětí od nejhlubších tónů až po nejvyšší, podobné ptačímu cvrlikání. S pocitem, že se podlaha pode mnou rozvírá, jsem si přihladil frak. Ozval se neustávající drnčivý zvuk, to předseda uvedl do chodu stroj, který kladívkem udeřil do desky z ryzího lata, kovové zvonění mi provrtávalo uši.

Tarrakánc mi ukázal, do které lavice se mám posadit, už to tu znal. Hlas předsedy se začal linout z neviditelných reproduktorů a já, ještě než jsem se posadil za obdélníkovou tabulku, na které bylo napsáno jméno mé mateřské planety, klouzla jsem očima výš a výš po spirálách lavic a hledal jsem aspoň jedinou bratrskou duši, aspoň jedinou bytost podobnou člověku - ale marně. Obrovské bulvy teplých odstínů, prstence jakoby rybízového rosolu, masité stonky opřené o stolky, "tváře" barvy dobře vypečené paštiky nebo zas světlé jako rýžový náky, chapadla, přísavky, ploutve třímající osudy blízkých i vzdálených hvězd defilovaly přede mnou jako ve zpomaleném filmu, nebylo na nich nic zrůdného, nebudily hnus, jak si Pozemšťané většinou představovali, jako kdybych tu neměl před sebou hvězdné stvoření, nýbrž bytosti, které stvořili sochaři, abstrakcionisté nebo fantasté z oboru gastronomie. "Bod osmdesátý druhý," sykl mi do ucha Tarrakánc a usedl. Posadil jsem se také. Zvedl jsem k uchu sluchátko, které leželo na stole, a uslyšel jsem:

"Zařízení, které podle dohody ratifikované tímto Váženým shromážděním dodalo na základě zevrubných směrnic téže dohody Altairské společenství Šestinásobnému sdružení Fomalhaut, vykazuje vlastnosti - jak se konstatuje v protokole zvláštní podkomise OSP -, které nemohou být jen následkem malých odchylek od technologického návodu, přijatého oběma stranami. Altairské společenství správně konstatovalo, že jím vyrobené eliminátory záření a planetoreduktory měly sice být schopné reprodukce, zaručující vznik strojového potomstva, což obsahovala platební dohoda obou stran, ale tato potence se měla projevit - podle inženýrské etiky platné v celé federaci - singulárním pučením, a ne obdařením zmíněného zařízení programem s opačnými znaky, k čemuž bohužel došlo. Taková dvojakost programu vedla v oblasti hlavních energetických systémů Fomalhautu ke vzniku vilných antagonismů, jejichž následkem byly morálně pohoršující výjevy, které způsobily žalující straně vážné materiální ztráty. Místo aby se dodané agregáty zabývaly prací, k níž byly zkonstruovány, věnovaly část pracovních směn volbě vhodného partnera, přičemž jejich ustavičné pobíhání se zástrčkami, jehož cílem byl rekreační akt, vedlo k porušení Panundského statutu a ke strojografické explozi, přičemž za oba tyto politováníhodné jevy nese vinu žalovaná strana. Proto se pohledávka Altairu považuje tímto za anulovanou."

Odložil jsem sluchátko, už mě z toho bolela hlava. Čert vem strojové veřejné pohoršení, Altair, Fomalhaut a všecko ostatní! Měl jsem OSP po krk ještě dřív, než jsem se stal jejím členem. Bylo mi z toho všeho nanic. Proč jen jsem poslechl profesora Tarantogu! Copak jsem si nemohl odpustit tu příšernou poctu, která mě nutila trpět za cizí hříchy? Neměl jsem radši...

Projel mnou neviditelný proud, protože na obrovské tabuli se rozsvítilo číslo 83 a já ucítil energický dloubanec. Můj Tarrakánc vyskočil rovnými chapadly či spíš přísavkami z lavice a táhl mě za sebou. Reflektory, které plavaly pod stropem sálu, na nás vrhly proud modrého světla. Ze všech stran mě zalévala povodeň světla, takže jsem měl pocit, že jsem prosvícený skrz naskrz. Zpola bez sebe jsem mačkal v ruce nadobro rozmočený svitek pověřovacích listin a slyšel jsem mohutný bas Tarrakánc, který po mém boku energicky a bez zábran hřměl na celý amfiteátr. Obsah jeho proslovu však ke mně dolétal jen v útržcích, jako za bouře mořská pěna, která stříká na odvažlivce vykloněného přes vlnolam. "...skvělá Zemeně... (ani neuměl správně vyslovit jméno mé vlasti!)... vynikající lidstvo... jeho význačný představitel, zde přítomný... elegantní, sympatičtí savci... jaderná energie, uvolněná tak mistrovsky a

zkušeně jejich horními odnožemi... mladá, pružná, vysoce oduševnělá kultura... hluboká víra v plencimolii, i když dosud neoproštěná od amfibrunťů... (zřejmě si nás s někým pletl)... oddaní věci jednoty hvězdónarodů... v naději, že budou přijati mezi ně... uzavírají období plodové společenské existence... ač osamocení na své galaktické periférii... vyrostli samostatně a odvážně, a jsou tedy hodni..."

Zatím by to šlo, blesklo mi hlavou. Chválí nás, jde na to docela šikovně... Ale co je tohle?

"Samozřejmě že jsou sudí! Jejich pevné podvozky... je tudíž třeba chápat... na tomto Váženém shromáždění mají právo reprezentace i bytosti, které představují výjimky od pravidel a norem... žádná aberace není hanbou... těžké podmínky, v nichž se vyvinuli... vodnatost, ani slaná, by neměla být překážkou... s naší pomocí se v budoucnu zbaví svého hroz... svého dnešního vzezření, které Vážené shromáždění jistě velkomyslně přehlédne... proto jménem tarrakánské delegace a Hvězdného svazu Betelgeuze podávám tímto návrh, aby bylo lidstvo z planety Zemije přijato za člena OSP, a tím současně přiznána zde přítomnému velectěnému Zemňanovi všechna práva delegáta akreditovaného u Organizace spojených planet. Domluvil jsem."

Ozvalo se mohutné zašumění, přerušované záhadným pískáním, nikdo netleskal, protože nikdo neměl ruce. To šumění a hučení ustalo, když se ozval gong a po něm hlas předsedy:

"Hodlá se některá z vážených delegací vyjádřit k návrhu na přijetí Lidstva z planety Zemeně?"

Tarrakánek celý zářil a táhl mě za sebou do lavice. Byl zřejmě nadmíru spokojen se svým řečnickým výkonem. Nezřetelně jsem zabrumlal slova díky a posadil se. Vtom vystřelily dva zelené paprsky z různých stran amfiteátru najednou.

"Uděluji slovo zástupci Thubanu," pravil předseda. Cosi vstalo.

"Vážená rado!" uslyšel sem vzdálený pronikavý hlas podobající se zvuku, jaký vyluzuje řezaný plech, ale jeho ténbr brzy přestal zaměstnávat mou pozornost. "Z úst polpitora Veretexe jsme zde slyšeli vřelé doporučení kmene z daleké planety, který přítomní dosud neznají. Musím však vyjádřit politování, že dnešní neočekávaná nepřítomnost sulpitora Extrevora nás zbavila možnosti podrobně se seznámit s dějinami, zvyky a povahou tohoto kmene, po jehož přítomnosti v OSP Tarrakánie tolik baží. Přestože nejsem odborníkem v oblasti kosmické teratologie, rád bych svými skromnými znalostmi doplnil to, co jsme zde měli potěšení slyšet. Úvodem bych se chtěl jen mimochodem, jen okrajově zmínit o tom, že se domovská planeta lidstva nejmenuje Zemině, Zemije ani Zemeně, jak se zde přirozeně nikoli z neznalosti, nýbrž jen a jen v řečnickém zápalu překládl můj vážený předřečník. To samozřejmě není nijak podstatný detail. Nicméně i termín lidstvo, jehož užíval, je převzat z řeči kmene obývajícího Zemi - tak se totiž ta vzdálená venkovská planeta jmenuje -, naproti tomu naše vědy definují Zemšťany poněkud jinak. V naději, že tím nebudu Vážené shromáždění nudit, dovoluji si zde přečíst úplný název i klasifikaci druhu, o jehož členství v OSP uvažujeme. Budu citovat z vynikající odborné publikace, a to z Galaktické teratologie od Grammapluse a Gzeemse."

Zástupce Thubanu otevřel na svém pulpitu obrovskou knihu na místě založeném záložkou a četl:

"Podle všeobecně přijatého třídění představují anormální formy v naší Galaxii kmen Aberrantia (zvrhlíci), který se dělí na třídy Debilitales (blbouni) a Antisapiientinales (protirozumovci). K této poslední třídě příslušejí řády Canaliaceae (grázlové) a Necroludentia (mrchožrouti). Mrchožravce dělíme dále na čeledi Patricidiaceae (otcobijci), Matriaphagideae (matkožrouti) a Lasciviaceae (oplzlíci, zvaní též nemravci). Mezi oplzlíky, formou to již krajně zrudnou, rozeznáváme dále rod Cretininae (tupolebí, např. Cadaverium mordans, ťulpas mrchožrout) a Horrortissimae (nestvůrci, s klasickým představitelem v podobě tupohlavce ostražitého, Idiotus erectus Gzeemski). Někteří z nestvůrců vytvářejí vlastní pseudokultury, sem patří takové druhy jako Anophilus belligerens, zadomil loupivý, který sám sebe nazývá Genius pulcherimus mundanus, anebo jako onen zvláštní, po celém těle lysý exemplář, zaznamenaný Grammplusem v nejzazším koutě naší galaxie - Monstroteratum furiosum (odpornouš zuřivák), který sám sebe zve Homo sapiens."

V sále to zašumělo. Předseda uvedl do chodu stroj s kladívkem.

"Držte se!" sykl mi do ucha Tarrakánek. Neviděl jsem ho, byl jsem oslepen září reflektorů, anebo možná potem, který mi zaléval oči. Do srdce mi vstoupila nepatrná naděje, protože kdosi se přihlásil o slovo s faktickou připomínkou: představil se shromážděným jako člen delegace Vodnáře a současně jako

astrozoolog a začal se s Thubánecem přít, bohužel jen o to, že jakožto přívrženec školy profesora Haganapse považoval uvedenou klasifikaci za nepřesnou. Spolu se svým Mistrem totiž rozlišoval zvláštní čeled' Degeneratores, k níž příslušejí prťani, mrt'ani, mrchoštípníci a mrchomilci. Název Montstroteratus nepovažoval pro člověka za vhodný, neboť je správnější, jak tvrdil, používal nomenklatury školy vodnářské, která důsledně užívá termínu umělovec stvůrník (Artefactum abhorrens). Po krátké výměně názorů pokračoval Thubánek ve svém proslovu:

"Ctihodný zástupce Tarrakkánie ve svém doporučení kandidatury takzvaného člověka rozumného čili - abychom se vyjádřili přesněji - odporňouše zručného, typického představitele zabijáků, nevyslovil vůbec slovo 'bílkovina', protože je považoval za neslušné. Ovšem, ten výraz vzbuzuje asociace, které z mravnostních důvodů nehodlám rozebírat. Na druhé straně zůstává faktem, že ani takový tělesný stavební materiál není hanbou. (Oživení v sále.) Jádru věci přece netkví v bílkovině! Ani v sebenazvání zabijáka zuřivého člověkem rozumným! Je to jen slabost diktovaná sebeláskou, a to se dá pochopit, i když ne odpustit. To není nejdůležitější, Vážená rado!"

Moje pozornost se trhala jako vědomí omdlévajícího. Vnímál jsem jen útržkovitě.

"Ani masožravost jim nelze připisovat za vinu, protože vznikla přirozeným vývojem. Vždyť rozdíly mezi takzvaným člověkem a jeho zvířecími příbuznými jsou tak nepatrné! Stejně tak jako se nemůže VĚTŠÍ jedinec domnívat, že má právo požírat ty MENŠÍ, nemůže jedinec obdařený poněkud VYŠŠÍ úrovní rozumu vraždit a požírat jedince rozumově NIŽŠÍ, a pokud to dělat musí (výkřiky: „Nemusi! Ať jí špenát!"), opakuji, a pokud to dělat MUSÍ, neboť je tím naneštěstí dědičně zatížen, měl by pohlcovat krvácející oběti v úzkosti, potají, v norách a v nejtemnějších koutech jeskyň, trýzněn výčitkami svědomí, zoufalstvím a nadějí, že se mu jednou podaří osvobodit se od břemene těch vražd. Ale odporňouš zuřiváček bohužel takto nejedná. Znectívá tělesné pozůstatky, dusí je a mačká, pohrává si s nimi, a teprve potom je požírá na veřejných pastvištích za poskakování obnažených samic svého rodu, čímž vzrůstá jeho chuť na zemřelé. A že je nanejvýš nutné změnit tuto skutečnost, která volá do Galaxie o pomstu, to ovšem jeho polotekutou hlavu ani nenapadne! Naopak, vytvořil si už rozmanitá vyšší ospravedlnění, usazená mezi žaludkem, tou hřbitovní kryptou jeho nespočetných obětí, a nekonečnem, a ta jej opravňuje vraždit s hrdě vztyčenou hlavou. Pouze tolik, abych nezabíral Váženému shromáždění příliš mnoho času - o zaměstnání a zvycích takzvaného rozumného člověka. Jeden z jeho předků však přece jen budil určité naděje. Byl to druh Homo neandertalensis. Stojí aspoň za stručnou zmínku. Podobal se dnešním člověku, ale měl větší obsah lebky, a tedy i větší mozek čili rozum. Sbíral houby, měl sklon k přemýšlení, miloval umění, byl mírný a flegmatický. Ten by si byl rozhodně zasloužil, abychom dnes rokovali o jeho přijetí za člena této vážené organizace. Ale není bohužel mezi živými. Mohl by nám delegát Země, kterého tu dnes máme tu čest považovat za hosta, laskavě sdělit, co se stalo s tím vzdělaným a sympatickým neandertálcem? Mlčí, a proto odpovím za něho: neandertálec byl zcela vyhuben, vyhlazen ze zemského povrchu takzvaným Homo sapiens. A jako kdyby nestačila odporná bratrovražda, začali zemští vědci oběť, kterou vyhladili, očerňovat a připisovat větší rozum sobě, a ne jí - velkomozkové! Dnes tedy máme mezi sebou v této vznešené síni, v těchto slavných zdech představitele mrchojedů, rafinovaného hledače vražedných rozkoší, nápaditého architekta vyhlazovacích prostředků, jenž budí svým vzezřením smích i hrůzu, kterou stěží dokážeme ovládnout. Dnes tedy vidíme tam na té dosud neposkvřené bílé lavici tvora, který není obdařen ani odvahou důsledného zločince, neboť svou kariéru, značenou stopami po vraždách, neustále zkrášluje falešnými jmény, jejichž hrůzný skutečný význam dokáže dešifrovat každý objektivní badatel hvězdných ras. Ano, Vážená rado..."

Vnímál jsem z toho dvouhodinového proslovu jen úryvky, ale i ty mi úplně stačily. Thubánek líčil netvory brouzdající se v krvi a dělал to beze spěchu, systematicky přitom otvíral další a další učené knihy, anály a kroniky, připravené na řečnickém pultě, a těmi použitými práskal zhnuseně o zem, jako kdyby i ty stránky, na kterých se o nás psalo, byly slepeny krví našich obětí. Potom se pustil do dějin naší civilizace. Vyprávěl o masakrech, řežích, válkách, křížáckých výpravách, hromadném vyhlazování lidstva, ukazoval na tabulích a promítal epidiaskopem technologie zločinu, starověké i středověké mučení, a když se dostal k moderní době, přivezlo mu šestnáct posluhů na prohýbajících se vozících hromady nového faktografického materiálu. Jiní posluhové či spíše zdravotníci OSP zatím poskytovali z malých helikoptér první pomoc řadám omdlévajících posluchačů, vyhýbaje se jedině mně v prostoduchém přesvědčení, že

mně nemůže přival krvavých informací o zemské kultuře nijak uškodit. A přesto jsem se asi v polovině toho proslovu začal jako v záchvatu šílenství bát sám sebe, jako kdybych byl jediných netvorem ve společnosti těch maškar, těch podivných bytostí, které mě obklopovaly. Už jsem myslel, že strašlivá řeč žalobce nikdy neskončí, když se ozvala slova:

"A nyní necht' Vážené shromáždění přistoupí k hlasování o návrhu tarrakánské delegace!"

V sále nastalo hrobové ticho. Pak se cosi vedle mě pohnulo. Můj Tarrakánek vstal, aby se pokusil odmítnout aspoň několik výtek, ale shodil mě definitivně, protože se snažil shromáždění přesvědčit, že lidstvo ctí neandertálce jako své ctihodné předky, kteří vyhynuli jaksí sami od sebe. Thubánec ho však přitlačil ke zdi jedinou dobře mířenou otázkou: řekne-li se na Zemi o někom, že je neandertálec, je to pochvala, anebo urážka?

Už jsem myslel, že je všemu konec, že je všechno navždy ztraceno, že za chvíli potáhnu zpátky na Zemi jako zpráskaný pes, kterému vyrvali ze zubů zakousnutého ptáčka. Ale předseda se sklonil k mikrofonu a pravil do tiše hlučícího sálu:

"Uděluji hlas představiteli eridánské delegace."

Eridanec byl malý, stříbrošedý a bachratý jako kotouč mlhy, osvětlené šikmým zimním sluncem.

"Rád bych se zeptal, kdo bude za Zemšťany platit zápisné? Oni sami? Bilión tun platiny je dost vysoký poplatek, který si nemůže dovolit každý."

V amfiteátru to nahněvaně zahučelo.

"Tato otázka bude na místě až tehdy, bude-li odhlasován návrh tarrakánské delegace," pravil předseda po chvíli váhání.

"Vaše Galaktičnost dovolí," odpověděl Eridanec. "Jsem totiž jiného názoru, a proto otázku, kterou jsem zde vznesl, podpořím řadou poznámek, jež jsou podle mého názoru nesmírně důležité. Především zde mám dílo význačného poradského planetografa, hyperdoktora Vragrase, z něhož cituji: ... planety, na kterých se nemůže spontánně zrodit život, se vyznačují těmito vlastnostmi: A. katastrofickými změnami podnebí v rychle se střídajícím rytmu (tzv. cyklus „jaro-léto-podzim-zima“) a ještě zhoubnějšími změnami dlouhodobými (doby ledové); B. přítomností velkých vlastních měsíců, jejichž přílivový vliv má rovněž životazhoubný ráz; C. častou skvrnitostí centrální čili mateřské hvězdy, neboť skvrny jsou zdrojem životazhoubného záření; D. plochou vod převažující nad plochou kontinentů; E. stálým zaledněním oblastí kolem pólů; F. výskytem vodních srážek v kapalném nebo tuhém stavu...Jak je z toho vidět..."

"Mám jen formální připomínku!" vyskočil můj Tarrakánek, jako by do něho vstoupila nová naděje. "Táží se, zda delegace Eridanu bude hlasovat pro náš návrh, nebo proti?"

"Budeme hlasovat pro návrh s určitou pravou, kterou hned přednesu," odpověděl Eridanec a vrátil se k tomu, o čem hovořil předtím:

"Ctihodná rado! Na devítistém osmnáctém zasedání Valného shromáždění jsme zde posuzovali kandidaturu rasy všetečků zadohlavých, kteří se nám představili jako „dokonalci věční“, ačkoli jsou tělesně tak labilní, že se složení jejich delegace během zmíněného zasedání patnáctkrát změnilo, přestože jednání netrvalo déle než osm set let. Když měli ti nešťastníci přednést životopis své rasy, začali se zamotávat do rozporů. Ujišťovali Vážené shromáždění slavnostně, avšak nepodloženě, že je stvořil jistý Dokonalý Tvůrce k svému vlastnímu nádhernému obrazu, díky čemuž mají mimo jiné nesmrtelnou duši. Jelikož se však ukázalo, že jejich planeta odpovídá bionegativním podmínkám hyperdoktora Vragrase, jmenovalo Valné shromáždění zvláštní vyšetřovací komici, která dospěla k závěru, že inkriminovaná protirozumová rasa nevznikla následkem jakéhosi uličnictví přírody, nýbrž trestuhodného incidentu, vyvolaného třetími osobami."

("Co to povídá? Ticho! To není pravda! Dáš pryč tu přísavku, ty nemravče!" ozývalo se v sále stále bouřlivěji.)

Eridanec pokračoval:

"Závěr, k němuž dospěla vyšetřovací subkomise, měl za následek, že na dalším zasedání OSP byla schválena novelizace druhého bodu Charty sjednocených planet, v níž stojí (rozvinul veliký pergamen a začal číst): Tímto se co nejpřísněji zakazuje jakákoli životadárná činnost na všech planetách typu A, B, C, D a E podle Vragrase, a současně se vedení průzkumných výprav a velitelům korábů, které na takových glóbech přistanou, ukládá za povinnost výše uvedený zákaz přísně dodržovat. Zákaz se

vztahuje nejen na záměrná životodárná praktika, jako je rozsévání vodních řas, bakterií apod., ale rovněž na neúmyslné početí biologického vývoje následkem nedbalosti nebo roztržitosti. Tato antikoncepční prevence je diktována nejlepší vůlí OSP, která si je vědoma následujících skutečností: Za prvé - přirozená nevraživost prostředí, kam byly zvenčí zaneseny prvky života, způsobuje v průběhu jeho dalšího vývoje vznik takových úchylností a deformací, s jakými se v dosahu přirozené biogeneze nikdy nesetkáváme. Za druhé - za uvedených okolností vznikají odrůdy vadné nejen tělesně, ale navíc zatížené nejhoršími formami duševních úchylek, a pokud se v takových podmínkách vylihnou bytosti aspoň trochu rozumné, což se někdy stává, bývá jejich osud poznamenán přemírou duševních muk. Když totiž dosáhnou prvního stupně poznání, začnou ve svém okolí hledat příčiny svého vlastního zrodu, a protože je tam nemohou najít, dostávají se na scestí pověr, které si ve zmatku a zoufalství sami vytvářejí. A jelikož je jim cizí normální průběh evolučních procesů ve vesmíru, považují jak svou tělesnost, ať je jakkoli ohyzdná, tak i svůj způsob podmyšlení za jevy typické, normální, projevující se v celém vesmíru stejně. Ve snaze uchránit dobro a důstojnost života, a to zejména rozumných tvorů, rozhodlo Valné shromáždění OSP, že každý, kdo poruší tímto ustanovený pravomocný antikoncepční článek Charty SP, bude potrestán podle příslušných paragrafů Meziplanetárního zákoníku."

Eridanec odložil Chartu SP, zvedl zřasený svazek zákoníku, který m pomocníci vložili do chapadel, a když tuto obrovskou knihu otevřel na příslušném místě, začal zřetelně a zvučně číst:

"Druhý svazek Meziplanetárního trestního zákoníku, hlava 80, 'O planetárním zprznění'.

§ 212: Kdo oplodní planetu přirozeně neplodnou, bude potrestán zahvězděním na sto až tisíc pět set let nezávisle na občanské odpovědnosti za morální a hmotné ztráty poškozených.

§ 213: Kdo jedná v duchu paragrafu 212 se zvýšenou zlovůlí v tom smyslu, že se úmyslně dopustí úkladných nemravných manipulací, jejichž výsledkem má být vývoj životních forem obzvláště znetvořených, budících všeobecný odpor nebo všeobecnou hrůzu, bude potrestán zahvězděním až na tisíc pět set let.

§ 214: Kdo oplodní neplodnou planetu následkem nedbalosti, roztržitosti nebo upuštěním od vhodných antikoncepčních prostředků, bude potrestán zahvězděním až na čtyři sta let. Trest lze snížit na dobu pod sto let, byla-li omezena pachatelova schopnost hodnotit následky činu."

Eridanec dodal: "Nezmiňuji se o trestech za vměšování se do vývojových procesů in statu nascendi, protože to do naší otázky nespadá. Chtěl bych však zdůraznit, že v zákoníku se píše rovněž o materiální odpovědnosti pachatelů vůči obětem planetárního zprznění. Příslušné části občanského zákoníku zde předčítat nebudu, abych posluchače neunavoval. Dodám jen, že v katalogu těles, která byla prohlášena za definitivně neplodná jak podle hyperdoktora Vragrase, tak podle Charty Sjedených planet a Meziplanetárního trestního zákoníku, figurují na straně 2618, osmé řádce zdola, tato nebeská tělesa: Zembeie, Země, Zezmaje a Zyzma..."

Brada mi sklesla, pověřovací listiny mi vypadly z ruky, dělaly se mi mžitky před očima. (V sále znělo volání: "Pozor! No tohle! Koho to žaluje? Pryč s ním! Ať žije!") Pokud jde o mě, snažil jsem se zalézt pod pult, jak jen to bylo možné.

"Vážená rado!" zahřměl představitel Eridanu, mlátě o podlahu amfiteátru jedním svazkem

Meziplanetárního zákoníku za druhým (byl to v OSP zřejmě oblíbený řečnický manévř). "Nikdy není řečeno dost o věcech, jež jsou pro ostudu všem, kdož nedodržují Chartu sjedených planet! Nikdy dost nepranýřujeme neodpovědné elementy, které dávají vzniknout životu v podmínkách, jež toho nejsou hodny! Dnes k nám přicházejí bytosti, které si asi neuvědomují ohavnost vlastní existence, ani neznají její příčiny! Dnes klepají na ctihodné dveře tohoto Váženého shromáždění - a co by jim můžeme odpovědět, všem těm nemravcům, stvůrníkům, zuřivákům, matkožroutům, mrcholibcům a tupounům, kteří lomí pseudorukama a pod nimiž podklesávají pseudonohy, když se dozvídají, že příslušejí k pseudotřídě Artefacta, že jejich dokonalým tvůrcem byl nějaký plavčík, který vylil na skály mrtvé planety zkvašené pomyje z raketového vědra, a z pusté randy vtiskl oněm žalostným zárodkům života vlastnosti, které je později učinily terčem posměchu celé Galaxie! Jak se pak ti chudáci mohou ubránit, když jim nějaký Kato vytkne jejich hanebnou bílkovinnou levotočivost!" (V sále vypukla vřava, stroj marně bušil kladívkem, všichni hulákali: "Hanba! Pryč s ním! Uznat! O kom to mluví? Podívejte, Zemšťan už se rozpouští! Odporňouš začíná kapalně!")

Byl jsem skutečně zpocený jako myš. Eridanec překřikoval všeobecnou vřavu svým zvučným hlasem: "Nyní bych rád položil ctihodné tarrakánské delegaci několik závěrečných otázek. Není snad pravda, že kdysi přistála na Zemi, tenkrát ještě mrtvé planetě, loď pod naší vlajkou, na níž se následkem havárie chladniček zkazila část zásob? Není snad pravda, že se na této lodi nacházeli dva flákači, vyškrtnutí později ze všech rejstříků pro nestoudné machinace s hvězdoši, a že se ti dva mizerové, ti kosmičtí ničemové jmenovali Bann a Pugg? Není snad pravda, že se Bann a Pugg v opilosti rozhodli, že se nespokojí s pouhým znečištěním bezbranné pusté planety, neboť se jim zachtělo naaranžovat na ní zločinným a trestuhodným způsobem biologický vývoj, jaký svět ještě neviděl? Není snad pravda, že si oba Tarrakánci záměrně a s největším vypětím zlovůle vymysleli způsob, jak ze Země vytvořit líheň největších nestvůr v celé Galaxii, prostě kosmický cirkus, panoptikum, kabinet strašidelných kuriozit, jehož živé exponáty se v příhodnou dobu stanou terčem posměchu i těch nejvzdálenějších Mlhovin? Není snad pravda, že tyto nestoudníci, zbaveni veškerého smyslu pro slušnost i jakýchkoli etických zábran, vylili na skály mrtvé Země šest sudů žluklého želatinového klihu a dvě bandasky zkažené albuminové pasty, že do té kaše přisypali zkvašenou ribózu, pentózu a levulózu, a jako kdyby toho svinstva ještě nebylo dost, polili tu břечku třemi velkými konvemi roztoku fermentovaných aminokyselin a zamíchali ji lopatkou od uhlí, ohnutou doleva, a pohrabáčem ohnutým na tutéž stranu, následkem čehož se bílkoviny všech budoucích zemských tvorů staly LEVOtočivými? Není snad konečně pravda, že Pugg, který měl tenkrát hroznou rýmu, se nechal opilým Bannem přemluvit, aby do té plazmatické hmoty úmyslně nakýchal, a když ji takto nakazil zhoubnými viry, chechtal se, že ‚vdechl sakramentského ducha‘ do toho nešťastného vývojového počínu? Není snad pravda, že se tato levotočivost a zhoubnost pak přenesla do těl pozemských organismů a přetrvala v nich dodnes, čímž v současné době trpí nevinní představitelé rasy Artefactum abhorrens, kteří sami sebe nazvali jménem ‚Homo sapiens‘ jedině z primitivní naivity? A není tudíž oprávněným požadavkem, aby nejenže Tarrakánci zaplatili za Zemšťany zápisné ve výši jednoho biliónu tun drahého kovu, ale navíc aby vyplatili nešťastným obětem planetárního zprznění KOSMICKÉ ALIMENTY?!"

Po těchto Eridancových slovech vypuklo v amfiteátru hotové peklo. Schoulil jsem se, protože ve vzduchu litaly všemi směry aktovky, svazky Meziplanetárního zákoníku a dokonce i doličné předměty v podobě značně zrezivělých konví, sudů a pohrabáčů - bůhví kde se vzaly. Není vyloučeno, že se rafinovaní Eridanci, kteří odedávna byli s Tarrakánci na kordy, zabývali od nepamětných dob archeologickými pracemi na Zemi a sbírali o jejich vině důkazy, které odváželi na palubách létajících talířů. Těžko jsem však mohl uvažovat o této otázce, neboť kolem mě se všecko třáslo a míhalo, samá chapadla a přísavky. Můj Tarrakánc byl strašně rozčilený, vyskočil a vřeštěl něco, co zanikalo ve všeobecném rámusu, a já jsem civěl na dně té vřavy a poslední myšlenkou, která mi vířila hlavou bylo to úmyslné kýchnutí, které nás počalo.

Najednou mě kdosi zatahal za vlasy až jsem vyhekl. To můj Tarrakánc předváděl, jak důkladně jsem byl vyroben zemským vývojem, a že si vůbec nezasluhuji, aby se o mně říkalo, že jsem tvor slepený ze shnilých odpadků. A tak mě teď mlátil do hlavy svou obrovskou těžkou přísavkou... a já, protože jsem cítil, jak ze mě uchází život, jsem sebou zmítal slaběji a slaběji, ztrácel jsem dech, párkrát jsem ještě v agónii zahrabal nohama - a klesal jsem do peřin. Pak jsem se napůl bez sebe prudce posadil. Seděl jsem na posteli, ohmatával jsem si krk, hlavu, prsa - a tak jsem se přesvědčoval, že všechno, co jsem zažil, způsobila jen noční můra. S úlevou jsem si oddychl, ale potom mě začaly trýznit všelijaké pochybnosti. Říkal jsem si: "Co se zdá, to je sen, když se vyspíš, tak je den," ale ono to nepomáhalo. Abych rozptýlil ty chmurné myšlenky, rozjel jsem se k tetě na Měsíc. Těžko nazvat osmou hvězdnou cestou tu osmiminutovou jízdu planetobusem, který mi staví zrovna před domem - toho názvu je spíše hodna ta výprava ze snu, během níž jsem toho pro lidstvo tolik vytrpěl.

11. cesta

Den nesliboval nic dobrého. Od té chvíle, co jsem poslal robota do opravárny, měl jsem v bytě stále větší nepořádek. Nic jsem nenašel na svém místě. Ve sbírce meteoritů se uhnízily myši a ohlodaly ten

nejkrásnější chondrit. Když jsem vařil kávu, uteklo mi mléko. To elektronické nemehlo někam uschovalo utěrky a kapesníky. Měl jsem ho poslat na generálku již tehdy, když mi začal střevíce vymazávat krémem na boty. Místo utěrky jsem vzal zavděk kusem starého padáku. Vystoupil jsem na půdu, oprášil meteority a nastražil myší pasti. Všechny vzorky jsem nasbíral sám. Není na tom nic tak těžkého, jenom je třeba se k meteoritům přikrást zezadu a polapit je do sítě. Náhle jsem si vzpomněl na topinky a seběhl dolů. Samozřejmě byly už spáleny na uhlí. Hodil jsem je do výlevky, která se vzápětí ucpala. Jen jsem nad tím mávl rukou a šel se podívat do dopisní schránky. Samá běžná pošta - dvě pozvánky na kongres kamsi do nějakého zapadlého provinčního koutu v mlhovině kraba, letáky doporučující vodičku na leštění raket, nové číslo Raketového cestovatele - zkrátka nic zajímavého. Zbývala mi ještě tmavá objemná obálka uzavřená pěti pečeti. Potěžkal jsem ji a otevřel.

Tajný zplnomocněnec pro záležitosti Napokálie má čest pozvat p. Ijona Tichého na konferenci, která se koná dne 16. t. m. v hod. 17.30 v malém sále Lambretana. Vstup jen pro pozvané a bude kontrolován. Žádá se, aby toto sdělení bylo zachováno v tajnosti.

Podpis nečitelný, razítko a druhé červené razítko napříč:

VĚC KOSMICKÉ DŮLEŽITOSTI. TAJNÉ!!!

Nu, konečně něco, řekl jsem si v duchu. Napokálie, Napokálie... někde jsem to jméno slyšel, kdybych jen věděl kde. Podíval jsem se do Kosmické encyklopedie, ale tam jsem našel pouze Napolánii a Nepempilii. To je zvláštní, řekl jsem si. Ani v Almanachu nebylo to heslo uvedeno. Ano, teď to opravdu nabývalo na zajímavosti. Určitě to bude nějaká Tajná planeta. - Záhady, to je moje, zabručel jsem a začínal se oblékat. Bylo teprve deset, ale musel jsem brát v úvahu, že mi robot zase něco natropil. Ponožky jsem našel téměř hned. Byly v ledničce. Už se mi zdálo, že dovedu sledovat myšlenkové pochody toho zmateného elektronického mozku, když jsem byl postaven před holý fakt: kalhoty nebyly k nalezení. Žádné kalhoty. V šatníku visely jenom frakové kabáty. Prohledal jsem celý dům, dokonce i raketu jsem prošťáral, ale výsledek byl nula. Přišel jsem pouze na to, že ten snaživý nemotora mi vypil všechny zásoby oleje ve sklepě. Musel to do sebe nalévat po demižónech, protože ještě před týdnem jsem je všechny spočítal a byly plné. To mě tak dohrálo, že jsem se vážně rozmýšlel, zda ho nemám dát do šrotu. Již pár měsíců si voskem ucpával sluchátka, protože se mu ráno nechtělo vstávat. Mohl jsem na něj pak zvonit, až by mi ruka upadla. Vysvětloval to svou roztržitostí. Hrozil jsem mu, že z něho vyšroubuji pojistky, ale s ním to ani nehnulo. Věděl, že ho potřebuji. Podle vzoru Pinkertonovy detektivní agentury jsem si celý dům rozdělil na dílčí úseky a pustil se do systematické prohlídky, jako kdybych hledal ztracený špendlík. Konečně jsem našel potvrzenky z prádelny. Ten darebák všechny moje kalhoty odnesl do čistírny. Ale co se stalo s těmi, které jsem měl na sobě včera? Na to jsem si za žádnou cenu nemohl vzpomenout. Zatím nastalo poledne. Dívat se do ledničky bylo zbytečné - kromě ponožek tam byl jenom dopisní papír. Byl jsem zoufalý. Šel jsem do rakety, oblékl si kosmický skafandr a kráčel k nejbližšímu obchodnímu domu. Lidé se sice za mnou na ulici ohlíželi, ale nakoupil jsem si dvojce kalhoty, černé a šedé, vrátil se ve skafandru domů a ustrojil se. Pak jsem odjel do čínské restaurace navztekaný jako všichni čerti. Snědl jsem, co mi dalo a spláchl svou zlost lahví moselského. Když jsem koukl na hodinky, viděl jsem, že se blíží pátá. Celý den jsem promarnil.

Před Lambretanem nestál žádný vrtulník, ani auto, ba ani raketa. To je opravdu přísně tajné, blesklo mi hlavou. Přes rozlehlou zahradu plnou jirín jsem přišel k hlavnímu vchodu. Dlouho mi nikdo neotvíral. Konečně se odsunula klapka ze selektivní špehyrky, neviditelné oči mě prozářily, načež se vrata pootevřela natolik, abych mohl vejít.

"Pan Tichý," promluvil do kapesního mikrofónu člověk, který mi otevřel. "Račte nahoru," řekl mi.

"Nalevo. Již jste očekáván."

V prvním poschodí byl příjemný chládek. Vstoupil jsem do malého sálu a octl se ve vybrané společnosti. V hlubokých klubovkách potažených sametem seděl výkvět kosmografie a za předsednickým stolem byli dva pánové, které jsem neznal. Spatřil jsem také profesora Gargarraga a jeho asistenty. Uklonil jsem se přítomným a usedl dozadu. Jeden z členů předsednictva, vysoký muž s prokvétajícími skráněmi, vytáhl ze

zásuvky kaučukový zvonek a nehlasně zazvonil. Jak jsou ďábelsky ostražití, řekl jsem si v duchu. "Pánové rektori, děkani, profesori, docenti, i vy, vážený Ijone Tichý," pronesl muž s prokvétajícími skráněmi a povstal, "jako zplnomocněnec přísně tajných záležitostí zahajuji konferenci, která se týká problému Napokálie. Předávám slovo tajnému radovi Xafirovi."

V první řadě se zvedl obtloustlý muž, s vlasy bílými jako mléko, vstoupil na tribunu a s neznatelnou úklonou bez úvodu spustil:

"Pánové! Asi před šedesáti lety vzlétl z jokohamského kosmodromu Božidar II., nákladní koráb Společnosti Mléčné dráhy. Koráb vezl různé drobnosti na Areklandrii, planetu Gama v souhvězdí Orionu. Velel mu zkušený vesmírník Astrocent Peapo. Loď byla naposled spatřena galaktickým majákem v sousedství Cerbera, načež po ní zmizely všechny stopy. Pojišťovací společnost Securitas Cosmica - zkráceně SECOS - po uplynutí jednoroční lhůty pojistnou částku za ztracený koráb plně vyplatila. Asi čtrnáct dní potom zachytil jistý radioamatér na Nové Guineji depeši."

Řečník zvedl lístek ze stolu a četl:

SHAKLKULATOSH ZESHILESH POMOSHT BOSHIDAR

"Nyní se, pánové zmíním o několika podrobnostech, které jsou nutné k tomu, abyste věc lépe pochopili. Ten radioamatér byl nezkušený a zřejmě navíc ještě šišlal. Proto depeši zkomolil, takže po rekonstrukci provedené experty Galaktokodu její správné znění je toto: Kalkulátor zešílel pomoc Božidar. Na základě tohoto textu odborníci usoudili, že došlo k ojedinělému případu vzpoury v kosmickém vakuu - ke vzpouře palubního počítače. Na zmizelý kosmický koráb nemohou rejdaři uplatňovat nároky, poněvadž pojistná částka jim byla vyplacena a Božidar s nákladem se stal vlastnictvím SECOSU. Tato pojišťovna pověřila pátráním Pinkertonovu detektivní agenturu, konkrétně Abstraháše a Mnemonia Pinkertonovy. Šetřením zkušených detektivů vyšlo najevo, že kalkulátor Božidaru, model kdysi luxusně vybavený, který však při poslední cestě byl již zastaralý, si nějaký čas naříkal na jednoho z členů posádky. Ten člověk, jistý Similion Gitterton, prý jej dráždil různým způsobem - snižoval příkon, ťukal na elektronky, vtipkoval na jeho účet a dokonce kalkulátor zasypával urážlivými výrazy, jako "omezená plechárna" nebo "zdrátovaný tupče". Gitterton všechno popřel a prohlásil, že kalkulátor trpí halucinacemi. U letitých elektronických mozků se to někdy stává, jak vám profesor Gargarrag později vysvětlí.

V dalších deseti letech nenastal žádný nový vývoj - koráb zmizel. Ale potom se Pinkertonovi agenti, kteří po celý ten čas případ nepustili ze zřetele, dověděli, že před restaurací hotelu Galax vysedává jakýsi zmrzačený žebrák, prý pomatený. Tvrdí o sobě, že je Astrocentem Peapou, bývalým velitelem ztraceného korábu, a prozpěvuje prapodivné zkazky. Pinkertonovi lidé se přesvědčili, že tento neobyčejně ušpiněný a otrhaný stařec opravdu prohlašuje, že je Astrocentem Peapou, ale nejenže byl pomaten, avšak ani neuměl mluvit, pouze zpívat. Vyzpíval jim ten svůj neuvěřitelný příběh. Na korábu se prý stala hrozná věc, načež byl s hrstkou věrných vesmírníků hozen přes palubu. Měl na sobě jediné skafandr a z mlhovin Andromédy by cesta zpátky na Zemi trvala aspoň dvě stě let. Proto prý se svezl na meteorech letících kýženým směrem anebo raketostopem, poslední etapu cesty urazil na Lumeonu, nezalidněné kosmické sondě, která se k Zemi blížila rychlostí dosahující téměř rychlosti světla. Podle svých slov vykonal tuto cestu obkročmo na jejím hřbetu. Zaplatil za to ztrátou řeči, ale o mnoho let omládl, díky známému jevu, že čas ubývá na tělesech, která se pohybují rychlostí blízkou rychlosti světla. Tak zněl příběh, který stařec vyprávěl, či spíše jeho labutí píseň. O tom, co se na Božidaru stalo, neřekl nic. Teprve když detektivové nedaleko místa, kde stařec sedával, ukryli nahrávací zařízení, zachytili refrény starého žebráka. Svolával ty nejstrašnější kletby na počítač, který se prohlásil za Arcistvořitele všehomíra. Na základě toho Pinkerton prokázal, že depeše byla dešifrována správně a že se šílený Kalkulátor zbavil celé posádky kosmického korábu.

O pět let později přišlo další odhalení. Kosmická loď Megaster, patřící Metagalaxologickému institutu, zpozorovala, že kolem neprobádané planety Prokyon krouží zrezivělý trup, který se ztracenému Božidaru podobal jak vejce vejci. Protože Megaster měl pohonné látky sotva k návratu, nemohl na planetě přistát a poslal pouze radiotelegrafickou zprávu o svém objevu. Byl vyslán hlídkový člun Deukron, který oblast Prokyona prozkoumal a vrak našel. Byl to opravdu Božidar - lépe řečeno to, co z něho zůstalo.

Deukron oznámil, že vrak je v hrozném stavu - všechny stroje a přístroje jsou vymontovány, přepážky, vnitřní stěny, paluby a uzávěry vytrhány - všechno až do toho posledního šroubku bylo pryč, takže kolem planety létala pouze prázdná, vykuchaná slupka. V průběhu dalších pozorování, která posádka Deukronu provedla, se ukázalo, že když Kalkulátor dokonal vzpouru, rozhodl se usadit na planetě Prokyon a vyloupil celou loď, aby se mohl pohodlně zabydlet. Na základě těchto faktů byly v našem odboru zřízeny příslušné spisy pod heslem NAPOKÁLIE - to znamená: navrácení pozůstalosti po Kalkulátoru.

Další průzkumy ukázaly, že se Kalkulátor na planetě opravdu usadil a rozmnožil tím, že vyrobil množství robotů, kterým neomezeně vládl. Protože se Napokálie principiálně nalézá ve sféře gravipolitických vlivů Prokyonu a jeho Melmanlitů a tato rozumná rasa udržuje se Zemí dobré sousedské styky, nechtěli jsme provádět brachiální zásahy a ponechali jsme nějaký čas Napokálii v klidu zároveň s kolonií robotů, založených Kalkulátorem. Tato kolonie je ve spisech vedena pod heslem KALKOROB. Pojišťovna SECOS rovněž zahájila postih, jelikož Kalkulátora a všechny jeho roboty považuje právně za svoje vlastnictví. Obrátili jsme se s touto záležitostí na Melmanlity. Odpověděli, že pokud jim je známo, Kalkulátor nezaložil kolonii, ale stát, který nazývají obyvatelé Zemí Ušlechtilou, a třebaže vláda melmanlitská jeho existenci de jure neuznala a nedošlo k navázání diplomatických styků, existenci tohoto společenského svazku de facto uznala a necítí se povolána, aby své stanovisko vůbec změnila. Nějakou dobu roboti pokojně na planetě vegetovali a neprojevovali ani nejmenší známky útočnosti. Náš odbor hájil samozřejmě názor, že se tato záležitost nesmí hodit za hlavu - bylo by to lehkovážné. Vyslali jsme do Napokálie několik svých lidí přestrojených za roboty, neboť mladistvý nacionalismus KALKOROBU se projevoval v bláhové nenávisti ke všemu lidskému. Napokálský tisk ustavičně opakoval, že jsme odpornými otrokáři, kteří bezprávně nevinné roboty vykořisťují. Všechna jednání, která jsme se snažili jménem společnosti SECOS navázat v duchu vzájemné rovnosti a porozumění, ztroskotala, protože i naše nejskromnější požadavky - aby se Kalkulátor se svými roboty vrátil Společnosti - byly přijaty s urážlivým mlčením."

"Pánové," zvýšil řečník hlas, "události se bohužel nevyvíjely tak, jak jsme očekávali. Naši lidé vyslaní do Napokálie se párkrát ozvali, ale další signály jsme od nich již nedostali. Vyslali jsme další, ale celá historie se opakovala. Po první šifrované zprávě, že v pořádku přistáli, neprojevil žádný ani známku života. Od té doby jsme v průběhu devíti let vyslali do Napokálie celkem dva tisíce sedm set osmdesát šest agentů a žádný se nevrátil, ani o sobě nedali zprávu. Kromě skutečnosti, že kontrarozvědka robotů zřejmě dobře pracuje, zjistili jsme ještě jiná, stejně znepokojující fakta. Napokálský tisk proti nám stále zuřivěji útočí. V masových nákladech vycházejí z tiskáren robotů brožury a letáky určené pozemským robotům, v nichž jsou lidé vykresleni jako krvelační kolopletenci a ničemové a mají různé urážlivé přezdívky. Tak nás v různých veřejných projevech nenazvou jinak než hlinomazy a lidství říkají pomyje. Obrátili jsme se v té věci s aide memoire na vládu Prokyonu, ta však jenom opakovala své předchozí prohlášení o nevměšování, takže všechny naše snahy ukázat smutné výsledky jejich neutrální a v podstatě pštroší politiky k ničemu nevedly. Dali nám pouze na srozuměnou, že roboti jsou naším výplodem, ergo za všechny jejich činy neseme zodpovědnost my sami. Dále Prokyon kategoricky odmítal, aby ze Země byla vyslána trestní výprava, nebo aby Kalkulátor a jeho poddaní byli vyvlastněni. Dnešní konference byla svolána, aby se zabývala tímto problémem. Abych nastínil vážnost situace, podotknu jenom tolik, že oficiální orgán Kalkulátora Elektronický kurýr přinesl nedávno úvodník, v němž kydá bláto na celý genealogický vývoj lidstva a žádá, aby Země byla anektována Napokálií, protože roboti - ve shodě s hlásanou doktrínou - jsou vyšším vývojovým stupněm než bytosti živé. Končím a prosím profesora Gargarraga, aby se ujal slova."

Na řečnickou tribunu vystoupil letitý profesor, proslulý specialista elektronické psychiatrie.

"Pánové!" pronesl stařecky třaslavým, ale zvučným hlasem. "VÍ se už dávno, že elektronický mozek nestačí jenom sestrojít, ale že je ho třeba také vychovávat. Elektronický mozek má nesnadný úděl. Pracuje bez oddechu, provádí složité výpočty, musí snášet obhroublé a neapné žerty obsluhy - tomu všemu je vystavena aparatura, která je v podstatě tak nesmírně choulostivá. Není divu, že se zhroutl, že dochází ke krátkému spojení, často v sebevražedném úmyslu. Měl jsem nedávno na klinice takový případ. U tohoto pacienta nastalo rozdvojení osobnosti - dichotomia profunda psychogenes electrocutiva

alternans. Mozek si psal přátelské dopisy, kde se oslovoval cívečko, drátečku, elektronečko. Z toho jasně plyne, že měl zapotřebí více něžnosti, hřejivého vztahu. Díky delšímu odpočinku a sérii elektrických šoků se ho podařilo vyléčit. Nebo se podívejte na takový tremor electricus frigoris oscillativus, pánové. Elektronický mozek není ani šicí stroj, ani tu není k tomu, aby zatloukal hřebíky do zdi. Je to bytost rozumná, která chápe všechno, co se kolem ní děje, a tudíž nejednou v okamžicích nebezpečí v kosmu celou loď rozechvěje, že se lidé stěží udrží na palubě zpřímá. To se ovšem nelíbí některým obhroublým povahám a dohánějí mozek až do krajnosti. Elektronický mozek nám chce co nejlépe sloužit, avšak odolnost drátů a elektronek má rovněž své meze, pánové. Drobný elektronický mozek Grenobieho, používaný k opravě cestovního kursu, byl bezmezně pronásledován jedním lodním kapitánem, z něhož se vyklubal notorický alkoholik. Mozek se v záchvatu náhlého obluzení prohlásil za vzdáleného potomka Velké Andromedy a dědičným císařem Murviklandie. Byl léčen v izolovaném oddělení našeho sanatoria, vědomí se mu navrátilo, utišil se a dnes lze prohlásit, že je téměř normální. Ovšem, vyskytují se také těžší případy. Kupříkladu jeden elektronický univerzitní počítač se zamiloval do manželky profesora matematiky a šířán žárlivostí prováděl falešné výpočty. Matematik propadl depresi, protože si myslel, že už nedovede počítat. Musím však na omluvu mozku prozradit, že ho matematikova žena soustavně sváděla tím, že mu dávala sčítat všechny účty za své nejintimnější prádlo. Případ, který máme dnes řešit, mi připomíná případ palubního mozku na korábu Pankratius. Tento velký elektronický mozek se v důsledku krátkého spojení spolčil s ostatními mozky na palubě kosmické lodi a nezadržitelným vzrůstem impulsů byl dohnán k tzv. gigantofilii elektrodynamické, zničil skladiště náhradních dílů, vysadil posádku na skalnaté Mirozenii, načež se vrhl do oceánu Alantropie a prohlásil se za patriarchu tamějších ještěrů. Ještě dříve, než jsme dorazili na planetu s utišujícími léky, spálil si mozek v návalu vzteku všechny elektronky, protože ho nechtěli ještěři poslouchat. Ovšem, tentokrát se ukázalo, že druhý lodní kormidelník Pankroatia, falešný hráč známý po celém kosmu, nešťastný mozek obehral do posledního groše, poněvadž při hře použil označených karet. Ale případ Kalkulátora je výjimečný, pánové. Projevují se tu výrazné známky takových chorob, jako je gigantomania ferrogenes acuta či paranoia misantropica persecutoria nebo polyplasia panelectropsychica debilitativa gravissima nebo posléze i necrophilia, thanatofilia a necromania. Pánové! Musím vám vysvětlit věc, která je zásadní a bez které tento případ nepochopíte v plné šíři. Kosmická loď Božidar II. vezla kromě drobného zboží na palubě také celou řadu rtuťových kondenzátorů syntetické paměti, které byly určeny pro Universitu Mléčné dráhy ve Fomalhautu. Kondenzátory obsahovaly dva druhy poznatků - soubor z odvětví psychopatologie a soubor archaické lexikografie. Lze předpokládat, že Kalkulátor při svém rozrůstání tyto kondenzátory do sebe vstřebal a osvojil si tak všechno to, co dosud víme třeba o Jackovi Rozparovači či o Škrťovi z Gloomspicku, zná životopisy Sachera-Masocha stejně dobře jako memoáry markýza de Sade nebo protokoly flagelantské sekty z Pirpinactu a originál Murmuropolousovy knihy Na kůl narážení v zrcadle věkův. Proslulá bílá vrána abbercrombijské knihovny Bodání tulichem mu není neznámá stejně tak jako rukopisná práce Hapsorodorova, jenž byl roku 1673 ztrestán mečem v městě Londýně, známá pod názvem Zášijek nemluvnat. Zná originální práci Janicka Pidvy Torturatorium malé a Škrčení, stínání a upalování od téhož autora i jedinečný příspěvek ke katografii a unikát svého druhu, Olejový jídelníček, který sepsal O. Galvarini z Amagonie v předvečer své popravy. V těch osudných kondenzátorech byly rovněž obsaženy z kamenných desek dešifrované zápisy lidožroutské sekce neandrtálského svazu spisovatelů. Nechyběly samozřejmě Úvahy pod šibenicí hraběte de Crampfousse či i taková díla jako Vražda v Orient expresu, Pět malých prasátek, Vraždy podle abecedy Agathy Christieové. A teď si, pánové, jistě představíte, jak to všechno zhoubně zapůsobilo na jinak nezkaženou povahu Kalkulátora. My, lidé, usilujeme, aby se elektronické mozky nedověděly o těchto ohavných rysech našeho charakteru. Ted', když se v oblasti Prokyonu zabydlil stroj, který do sebe vstřebal dějiny pozemské mravní zkázy, zvrhlosti a zločinu, jsem nucen nicméně prohlásit, že proti Kalkulátoru a jeho zplozencům je elektropsychiatrie zhola bezmocná. Nemám, co bych k tomu ještě řekl."

Rozrušený stařec sestoupil nejistým krokem z tribuny za hrobového ticha v auditoriu. Zvedl jsem ruku. Předsedající se na mne udiveně podíval a po krátkém váhání mi udělil slovo.

"Pánové," řekl jsem a vstal, "vidím, že jde o skutečně vážnou věc. Po drásavých slovech profesora Gargarraga jsem její význam teprve plně pochopil. Chci předložit návrh váženému shromáždění. Jsem

ochoten sám se vydat do oblasti Prokyonu, abych zjistil, co vězí za tajemným zmizením tisíců našich lidí a také abych se v rámci možností pokusil dosáhnout mírumilovného řešení a zabránil hrozícímu konfliktu. Jsem si vědom toho, že tu běží o problém daleko obtížnější než všechny, s nimiž jsem se dosud setkal, ale přicházejí okamžiky, kdy se člověk nemá ohlížet na to, zda se mu jeho úkol zdaří a jaké riziko přitom na sebe bere."

Bouře potlesku přerušila další moje slova. Nebudu se zmiňovat o tom, co se dále na konferenci odehrávalo, neboť se to až příliš podobalo masovým ovacím na mou počest. Komise a členové shromáždění mne zahrnuli nejrůznějšími plnými mocemi. Příštího dopoledne jsem měl rozmluvu s vedoucím odboru pro záležitosti Prokyonu a šéfem kosmické rozvědky v jedné osobě - radou Malingrautem.

"Chcete odletět ještě dnes?" zeptal se. "Výborně. Ne však ve vaší raketě, pane Tichý. To nepůjde. Pro takové úkoly máme zvláštní rakety."

"Proč?" odpověděl jsem. "Moje raketa mi postačí."

"Nepochybuji o její dokonalosti," řekl. "Ale jde o kamufláž. Raketa, s kterou poletíte, vypadá zvenčí všelijak - ale nikdo by v ní raketu nehledal. Konečně - to sám uvidíte. A kromě toho - musíte přistát za noci."

"Proč v noci? Vždyť mě prozradí jiskry šlehající z výfuku."

"Používali jsme dosud vždy této taktiky," pronesl zarmouceně.

"Nu, porozhlédnu se až na místě," odpověděl jsem. "Mám letět v přestrojení?"

"Ano. To je nutné. Naši experti se vás ujmu. Čekají na vás. Prosím, račte tudy..."

Tajnou chodbou mne zavedli do místnosti, která se podobala menšímu operačnímu sálu. Tam si mě vzali do práce čtyři lidé, a když mě za hodinu postavili před zrcadlo, nemohl jsem se poznat. Zakovali mě do železných plechů a já, s hranatými rameny, krychlovitou hlavou, se skleněnými průzory místo očí, vypadal jsem jako kterýkoli jiný pozemský robot.

"Pane Tichý," řekl mi vedoucí skupiny maskérů, "zapamatujte si několik důležitých věcí. Předně nesmíte oddychovat."

"Nezbláznili jste se?" vykřikl jsem. "Nesmím dýchat? Mám se udusit?"

"Nerozuměl jste mi dobře. Dýchat ovšem smíte, ale potichu. Nesmíte vzdychat, supět či zhluboka se nadechnout. Dýchat můžete jen tiše. Ať vás nenapadne, abyste si odlevil kýchnutím. To by znamenalo váš konec."

"Dobrá. Ještě něco?" zeptal jsem se.

"Na cestu dostanete celé ročníky Elektronického kurýra a deník opozice Hlas prázdna."

"Copak roboti mají také opozici?"

"Ovšem. Ale v jejím čele stojí rovněž Kalkulátor. Profesor Mlassgrack se domnívá, že u Kalkulátora došlo nejen k rozdělení elektronické, ale i politické osobnosti. Poslouchejte teď dále. Varujte se jíst nebo cucat bonbóny. Jíst budete toliko v noci, tímto otvorem. Sem zastrčíte klíček - je to dozický zámek - načež se odsune klapka. Takhle prosím. Neztraťte ten klíček, hrozila by vám smrt vyhladověním."

"Ba právě, roboti přece nejedí."

"Z pochopitelných příčin nevíme nic bližšího o jejich zvycích. Prostudujte si drobné zprávy v jejich tisku, to vám hodně pomůže abyste si udělal celkový přehled. A když budete s někým mluvit, nechod'te k němu příliš blízko, aby sítkem mikrofону nespatřil vaši tvář. Nejlépe bude, abyste si pravidelně černal zuby. Tady máte tubu s henou. A nezapomeňte každého rána okázale olejem namazat všechny závěsy, každý robot to dělá. Ovšem, nesluší se to přehánět. Když budete trochu skřípat, uděláte ten nejlepší dojem. To by asi bylo všechno. Co vás napadá - takhle nemůžete vyjít na ulici! Nepřeskočilo vám v hlavě? Tady, tímto tajným východem..."

Povytlhl knížku v knihovně, načež se část stěny rozestoupila, a já jsem po úzkých schodech řinčivě sestoupil na dvůr, kde stál nákladní vrtulník.

Naložili mne tam a vzápětí jsme se vznesli do vzduchu. Za hodinu jsme přistali na tajném kosmodromu. Kromě běžných raket stálo na rozjezdové dráze jakési silo, válcovitá věž.

"Pro pět ran, že by tohle byla moje raketa?" pronesl jsem k tajnému důstojníkovi, který mne doprovázel.

"Tak jest. Všechno, co byste mohl potřebovat - šifry, kódy, vysílačka, noviny, proviant a jiné drobnosti

jsou uvnitř. A také velký hasák."

"Hasák?"

"Na otevírání nedobytných pokladen - v krajním případě jako zbraň. Zlomte vaz," popřál mi důstojník srdečně. Ani jsem mu nestačil pořádně stisknout ruku, neboť moje vězela v plechové rukavici. Vešel jsem dveřmi do sýpky. Uvnitř vypadalo všechno tak jako v jiných raketách. Měl jsem tisíc chutí vyprostit se z té konzervy, do které jsem byl zakován, ale varovali mě, abych něco podobného nečinil. Odborníci to odůvodňovali tím, že bude lépe, když si na tu tíhu budu zvykat.

Zapnul jsem reaktor, odstartoval a nabral kurs. Pak jsem poobědval, nešlo to bez svízeli. Musel jsem všelijak kroutit hlavou, avšak stejně jsem nedostal ústa do jedné roviny s otvorem, a proto jsem si pomáhal při jídle lžící na boty. Natáhl jsem se na visací lůžko a pustil se do prohlídky novin vydávaných roboty. Uvádím několik titulků z několika prvních stran, které mne udeřily do očí:

SVATÉHO ELECTRICUSE BLAHOSLAVENÍ
HLINOMAZŮ SVEŘEPÝM ZÁLUDŮM
NA VLAS NEUSTOUPÍME
RUMOR NA KOLBIŠTI
HLINOMAZ V ŘETĚZECH

Udivovaly mne zvláštnosti tvaroslovné a jazykové, ale vzpomněl jsem si, co vyprávěl profesor Gargarrag o slovnících archaického jazyka, které vezl Božidar na palubě. Věděl jsem, že roboti říkají lidem "hlinomazové" a sebe nazývají "ušlechtilci".

Přečetl jsem si zprávu pod posledním z uvedených titulků:

Dvě halabardýři Jeho Induktivnosti nyníčko o třetím zvonění ranním hlinomaze zpytače, kterýž v herberku ušl. Mremrana ve své špatnosti skrejš hledal, polapila. Věrný J. Induktivnosti služebník ušl. Mremran na halabardýře města lermo jest učinil an zpytač s helmem k hanbě otevřeným velikým láním a posměchem traktírován do věže Calefastrum vsazen byl. Causam jeho iuror II Semperititiae Turtran resolvirovati má.

"Není to na začátek špatné," řekl jsem si a přečetl jsem si RUMOR NA KOLBIŠTI.

Jakž turnaj blejnový započal tu Girlay III. blejno Turtu kurovi nerozšafně postavil, kteréžto mu nohu zlámalo ana hra dohrána byla. Sázkaři vidouce jižť jest věc stracená za penězi se tumlovali, kdež kassir peprně zažiti musel a padna vstáti nemohl. Halabardýři města osm daremníků a šelmů do hladomorny kameny uházených uvrhli. Což oněch příkrých fortelů kdy prázdní budeme? Hráči s tovaryši svými supplikací posílají.

Ve slovníku jsem zjistil, že supplikací (z lat.) je žádost, prosba, tumlovat, je hnát, být prázden je zbavit se, kolbiště tu stojí ve významu hřiště, kde ušlechtilci hrají obrněnou kopanou, a místo míče používají olověné koule - blejna. Příčinlivě jsem noviny studoval, protože mi před odletem velice kladli na srdce, abych ovládal zvyky a obyčeje ze života ušlechtilců - dokonce jsem jim v duchu již tak říkal. Nazvat některého robotem bylo by urážkou a okamžitě by mne demaskovalo.

Proto jsem postupně přečetl články: Šestero regulí života ušlechtilců radostného, Audience sekretáře Gregaturiana, Jakž roku psaného cech platněřů opravy pořizuje?, Kratochvílný obyčej ušlechtilců večer na plac vyjítí se zachovává. Avšak ještě podivuhodnější byly anonce. Mnohým jsem ani pořádně nerozuměl.

ARMALADOR VI. BRNÍŘ VÝTEČNÝ garderoby přistavuje, otvory sklepává, závěsy šlejškuje item i umrlým jako by darmo.

VONAX prostředek odstraní, překazí gruntovně urputlivou rezatost, rezavění, rez - všude koupíš.

OLEUM PURISSIMUM PRO CAPITE - Nebo od škřípění se ti v kotrbě ledcos zavrtí.

Nechápal jsem ani některé z dalších oznámení:

Kundšoft! Všechny velikosti trupů na hraní dostatek! Lepší míra bez ukřácení a rumplování. Hleď zabloudit ku Tarmodralovi VIII.

Přepěknou komoru spací, lože s firhaňky vinšuje sobě Perkorátor XXV.

Z některých noticetek mi vstávaly vlasy na hlavě i pod mou železnou helmou.

HOSPODA GOMORRHEUM S MÁZHAUZEM! KRMĚ PRO KOŠTÝŘE VELMI DOBŘE LÍBITI SE BUDE SEKANINY, MASA A PEČENĚ OD DÍTEK HLINOMAZŮ A ZVĚŘINU DO SVĚTNICE NA STŮL DODÁME.

Lámal jsem si hlavu nad těmi záhadnými texty. Času jsem měl dost, protože cesta měla trvat téměř rok. V Hlase prázdnoty bylo takových oznámení ještě více.

DRTIČE KOSTÍ, ŠPANĚLSKÉ JEZDCE, PALEČNICE, ŠPIČATÉ KŮLY ROZKOŠNÉ u Gremontoria, Fidricax k dostání.

PYROMANIAKŮM!!! Nový skalním olejem maštěný věchet "Abrakardel" nic neuhasí!!!

ŠKRTIČOVI - KUNSTLÍŘI - hlinomazů pachole veselé item ostrohy, kleště, levně prodám.

Když jsem se těchto oznámení načetl dosyta, zdálo se mi, že už chápu, jaký osud potkal dobrovolníky druhého odboru, kteří byli vysláni na výzvědy. Netvrdím, že bych měl zrovna veselou náladu, když jsem na planetě přistál. Vypnul jsem motory a pod ochranou tmy jsem dosedl, jak to šlo nejlépe, na planině mezi vysokými horami. Dlouho jsem se nerozmýšlel a nařezal jsem větve, kterými jsem raketu přikryl. Odborníci z druhého odboru si příliš nenamáhali mozek, protože, mírně řečeno, tato raketa, maskovaná jako sýpka, bila do očí. Nacpal jsem do svého plechového krunýře tolik zásob, co se tam jen vešlo, a vydal se směrem k městu, které bylo díky jasné záři elektrického osvětlení zdáti dobře viditelné. Několikrát jsem se zastavil, abych přemístil krabičky se sardinkami, protože hrozně chřestily. Kráčel jsem dál, ale náhle mi cosi neviditelného podrazilo nohy. Při svém pádu jsem dělal hrozný rámus a hlavou mi blesklo: "Už mě mají!" Ale v okolí nebylo živé - totiž elektronické - duše. Pro každý případ jsem se ozbrojil hasákem a šroubovákem. Tápal jsem kolem sebe a poznal jsem, že stojím uprostřed nějakých železných vraků - na hřbitově vyřazených robotů. Kráčel jsem dál, nejednou jsem klopýtl a divil se tomu, jak je hřbitov rozlehlý. Byl jistě aspoň kilometr dlouhý. V šeru, které nerozjasňovala záře vzdálené luny, se jednu chvíli objevili dva čtvernožci. Zůstal jsem stát bez pohnutí na místě. V mých instrukcích se nemluvílo o tom, že na planetě žijí nějaká zvířata. Dva další čtvernožci se nehlučně přiblížili k první dvojici. Tu jsem se neopatrně pohnul, brnění zařinčelo a temné siluety se v mžiku rozplynuly ve tmě. Po této příhodě jsem zvýšili ostražitost. Nezdálo se právě vhodné, abych se objevil ve městě v tuto dobu. Byla už pozdní noční hodina, ulice byly opuštěné a můj příchod by jistě vyvolal nežádoucí pozornost. Ulehl jsem do příkopu a čekal na úsvit, trpělivě žvýkáje suchary. Věděl jsem, že až do příštího večera nevložím do úst ani sousto. Dorazil jsem na předměstí za rozbřesku. Nikoho jsem nepotkal. Na blízké ohradě visel velký, patrně nenový plakát, omytý deštěm. Přistoupil jsem blíže a četl:

VYHLÁŠENÍ

V bedlivé uvážení, že zpytači hlinomazů vynasnažují se vekrátosti do řad ušlechtilců, kdožkoli hlinomaze uznámená, nechat' halabardýře města na pomoc povolá. Item kdož v oučast s cizozemcem vejde či k outěku mu dopomáhá in saecula saeculorum rozšroubován bude. Na hlinomaze vejкупné tisíc ferklersů za hlavu se ustanovuje.

Šel jsem dál. Toto předměstí nevyhlíželo zrovna vábně. Hloučky robotů hrály ve vrhcáby před ubohými chatrčemi napolo rozhodanými od rzi. Někdy došlo ke rvačce a hlomoz byl nemensší, než když koule z

děla zasáhne skladiště plechových barelů. Zanedlouho jsem dorazil na stanici městské dopravy a nastoupil do téměř prázdného vozu, který právě přijel. Řidič tramvaje byl nerozlučně spojen s motorem - ruku měl přidělanou ke klíče kontroléru. Průvodčí byl přišroubován u vchodu a zároveň sloužil jako dveře - pohyboval se na šarnýrech. Zaplatil jsem jízdné z peněz, které mi dalo oddělení a s hrozným zařinčením jsem usedl na lavici. Ve středu města jsem vystoupil a vykračoval si, jako bych měl namířeno k nějakému určitému cíli. Potkával jsem čím dál tím více halapartníků, kteří se po dvou nebo po třech loudali uprostřed ulice. Když jsem spatřil halapartnu, kterou si někdo opřel o zeď, nenuceně jsem se jí chopil a pochodoval dál. To, že jdu tak sám, jistě by zanedlouho upoutalo pozornost některé hlídky, a proto jsem využil okamžiku, kdy si jeden halapartník z nedaleké trojice odskočil do průjezdu, aby na sobě něco poopravil, a zaujal jsem jeho opuštěné místo. Teď se mi to velice hodilo, že všichni roboti vypadají stejně. Oba moji kumpáni chvíli mlčeli, až pojednou jeden z nich promluvil:

"Kdy spatříme svůj žold, Brebane? Netrpělivost mne tejrá, s elektronkou bych kratochvíli sobě užil."

"Posmíšky sobě činíš," odpověděl druhý. "Což za služby chceš být vyndán?"

Tak jsme udělali obchůzku kolem celého středu města. Bedlivě jsem se po cestě rozhlížel a všiml si dvou hospod, před nimiž stála u zdi hromada halaparten. Na nic jsem se ale neptal. Bolely mě hrozně nohy, v té mé plechové kupoli rozehráté sluncem bylo k zalknutí, rezavý prach mě šimral v nose. Báł jsem se, že kýchnu, a pokusil jsem se nenápadně vzdálit, ale moji společníci se na mne rozkřikli:

"Hahou, kam medle se skřípeš? Nemáš všech doma, jsi na blázní? Do žaláře chceš být přimčen?"

"Nikolivěk," odpověděl jsem, "na chvíličku zasednou jsem obmejšlel."

"Zasednout? Což fantas ti cívky upálil? Ctný rytíři, buď paměťiv, že ve službě jsme!"

"Vpravdě tak," přitakal jsem a znovu jsme se dali do pohybu. "Ne," řekl jsem si, "tahle kariéra mě vůbec neláká. Musím se do toho pustit z jiné strany." Dělalí jsme další obchůzku, když nás zastavil hejtman zvoláním:

"Refernazor!"

"Brentakurdvium!" hlasitě odpověděli moji kumpáni. Vryl jsem si do paměti toto heslo i odezvu. Hejtman si nás ze všech stran důkladně prohlédl a poručil nám nadzvednout halapartny.

"Haha! Kterakť halabardnu držíte, hundsůti? To jste zbrojenci Jeho Induktivnosti, vy hnojikydové!

Vyrovnat v řad! Hybaj!"

Halapartníci nechali tuto kontrolu bez komentáře. V úmorném vedru jsme se ploužili dál a já proklínal onu chvíli, kdy mě posedl ten nápad, abych se dobrovolně přihlásil k návštěvě této hnusné planety.

Kromě toho mi hlad začínal svírat útroby. Strachoval jsem se, že mě kručení žaludku prozradí, a proto jsem se snažil co nejvíce skřípat. Šli jsme kolem hostěnice. Šenkovní pokoj byl plný. Ušlechtilci - neboli hnojikydové, jak jsem je v duchu podle hejtmanových slov nazval - seděli v sinavých pablescích nehnutě u stolu a občas některý zaskřípal nebo pootočil hlavu, aby skleněnýma očima obhlédl ulici. Nejedli, ani nepili a zdálo se mi, že asi na něco čekají. Číšník, kterého jsem poznal podle zástěry, stál u stěny. "Což zasednout tamo za stůl nezamejšlíte?" zeptal jsem se, protože v těch plechových škorních jsem cítil na noze každý puchýř. "Na mozku jsi pošetěn?" rozhorlili se mí kumpáni. "Nebylo nám nic takového nakázáno. Povědomo ti je, že na ulicích vartovati máme. V straších nebud', an hlinomaz do herberku kvasit přijde, hned schytán a do šatlavy přimčen bude."

Pramálo jsem z toho pochopil a šoural se poslušně dále. Pomalu ve mně narůstal hněv, ale posléze jsme přece jen zamířili k velké budově z neomítnutých cihel.

JEHO OSVÍCENÉ INDUKTIVNOSTI KALKULATRICE PRVNÍHO KASÁRNA HALABARDÝŘŮ

hlásal tepaný nápis.

Odpoutal jsem se od svých společníků u vchodu. Když se strážný za halasného šramotu a řinčení pootočil, postavil jsem halapartnu za jeho zády o zeď a zahrnul do první postranní uličky. Hned za nárožím stál rozlehlý dům se štítem Hospoda pod sekyrou. Dovnitř jsem pouze nakoukl, ale hospodský,

malý břichatý robot, vesele skřípaje, vběhl na ulici.

"Vítám vás, rytíři, vítám... Není libo komnatu ctnému pánovi?"

"Zajisté," odpověděl jsem stroze. Vtáhl mě dovnitř téměř násilím. Když mě vedl do světnice nahoru, neustále mlel břinkavým hlasem:

"Poutníky tma nyní zavaluje... mnozí ušlechtilci vlastními světly kondenzátor Jeho Induktivnosti spatřiti si ždají... tudy, urozený pane... ložument pěkný, komnata spací s pavláčkou... račte být uondán, jemnostpane? V mžiku čistidlo přinesu..."

Zarachotil po schodech a já jsem se stačil sotva rozhlédnout po šerém pokoji, kde stálo železné lůžko a skřín z téhož materiálu, když tu byl hospodský už zpátky s olejničkou, hadrem a lahví čistícího prostředku. To všechno postavil na stůl a tiše, jakoby důvěrně poznamenal:

"Jemnostpane, po očištění dolů račte - pro vznešené rytíře jako vy, šmačné a kratochvílné outěchy přichystány jsou i tem rozpustnosti rozličné..."

Blýskaje fotobuňkami, vyšel z pokoje. Protože jsem nic lepšího neměl na práci, naolejoval jsem se a vyleštil čistidlem. Všiml jsem si, že mi krčmář nechal na stole nějaký papír, který vypadal jako jídelní lístek. Protože jsem dobře věděl, že roboti nejedí, udiveně jsem ho zvedl k očím.

Druhá cenová skupina

Hlinomazí pachole, hlavy stětí 8 ferkl.

Item plačtivé 11 ferkl.

Item rozčtvrcení 14 ferkl.

Hovada veřejně:

Trhání a cupování šprýmovné 8 ferkl.

Item, tele vejpuček 8 ferkl.

Nic z toho jsem pořádně nepochopil, avšak přesto mi naskakovala husí kůže. Pojednou se v sousedním pokoji ozval strašný hluk, jako by můj soused chtěl všechno na padrt' roztřískat. Vlasy se mi zježily. Měl jsem toho právě dost. Co nejtíšeji jsem vyklouzl z tohoto hampejzu a teprve pak, kdy jsem byl daleko odtud, zhluboka jsem si oddechl. Co si teď mám počít, já nešťastný? přemítal jsem. Zastavil jsem se u hloučku robotů, kteří hráli na rumla a dělal jsem, že jim zasvěceně kibicuji. Vlastně jsem dosud ani nevyzvěděl, jak ušlechtilci tráví svůj volný čas. Mohl jsem se znovu přidat k hlídkám halabardýřů, ale to prakticky nemělo žádné vyhlídky a nebezpečí prozrazení bylo nemalé. Co dělat?

Lámal jsem si s tím hlavu a šel dál. Tu jsem si všiml zavalitého robota, jenž seděl na lavičce a vyhříval své staré plechové hnáty na slunci. Na hlavě měl noviny, na jejichž titulním listě stálo: "Já ušlechtilce zrůdný jsem." Nevím však, jak ta báseň dál pokračovala. Nenápadně jsem s ním zapředl rozhovor. Představil jsem se jako poutník ze sousedního města Sodomázie. Starý robot se choval neobyčejně srdečně a téměř vzápětí mě pozval k sobě.

"Proč by ses po hostenicích a herbercích trmácel, urozený pane? U mě zvol sobě obyť. Práh nízký jest i tem plachtu ložní mám. Račiz medle vstoupit v mou skrovnou světnici, a tím velkou čest mi prokážeš."

Co jsem měl dělat? Přistoupil jsem na jeho návrh, ba dokonce se mi výborně hodil. Můj nový domácí bydlel v třetí ulici ve vlastním domě. Hned mne uvedl do pokoje pro hosty.

"Po prašné cestě jistě znaven jsi, jak jsem uznamenal," řekl.

Objevila se znovu olejnička, hadr a čistidlo. Tušil jsem také, co přijde potom, neboť roboti neměli složitě reakce. A opravdu:

"Přijdiž do mé světnice," řekl, "kdež jsem kratochvíli pro nás uchystal."

Zavřel dveře. Nedotkl jsem se olejničky ani čistidla, jenom jsem v zrcadle prověřil, jestli je moje přestrojení v pořádku. Načernil jsem si rovněž zuby. Zneklidňovaly mne vyhlídky na onu "kratochvíli", a tak jsem hodlal čtvrt hodinku počkat a pak sejít dolů. V té chvíli se zezdola ozval silný hlomoz. Teď jsem už prchnout nemohl. Sestupoval jsem po schodech za takového hluku, jako by někdo štípal třísky ze železného pařezu. Hřmot přicházel z obývacího pokoje. Můj domácí svlékl ze sebe plechový krunýř a tesákem bizarního vzhledu sekal do velké loutky, lžící na stole.

"Posluž si, vzácný pane! Po libosti můžeš křítit sobě vybrati," řekl. Přestal sekat a ukázal na druhou, o něco menší loutku, která ležela na podlaze. Když jsem se přiblížil, loutka usedla, otevřela oči a spustila tenkým hláskem:

"Ušetři mne, pane - jsem dítko nevinné - ušetři mne, pane - jsem dítko nevinné."

Můj domácí mi podal sekeru podobnou halapartně až na to, že měla kratší topůrko.

"Nuže, urozený hoste, ulev si od starostí a teskníc - udeř na ucho - a kurážně!"

"Když - já dítko nemám rád," odpověděl jsem slabým hlasem. Robot ztuhl.

"Nemáš rád?" opakoval. "Škoda. Zarmoutils mne, rytíři. Jakou kratochvíli ti ustrojít mám? Mám pouze píscklata - to je moje specifikum. Neobmejšliš telátkem za vděk vzítí?"

Ze skříně vyndal dokonalou napodobeninu telete, zhotovenou z plastiku. Když se tele zmáčklo, ustrašeně zabučelo. Co mi zbývalo? Rozsekal jsem nešťastnou loutku, abych se neprozradil. Pořádně jsem se při tom unavil. Mezitím domácí rozčtvrtil obě píscklata, odložil zbraň, které říkal drtič kostí, a zeptal se mě, jak jsem byl spokojen. Ujišťoval jsem ho, že jsem se už opravdu dávno tak příjemně nepobavil.

Tak začal ten můj neradostný pobyt v Napokálii. Ráno domácí posnídal koflík vřelého oleje a odcházel do práce. Jeho žena cosi zarputile kutila v ložnici - domnívám se, že spravovala loutky, ale nemůžu na to přísahat. Když jsem to vřískání a bučení a další hlomoz už nesnesl, vyšel jsem do města. Zábava obyvatel byla hodně jednotvárná. Čtvrcení, lámání kolem, upalování - ve středu města byl zábavní park a tam se v pavilónech daly koupit všemožné zbraně a nástroje. Po několika dnech jsem se nemohl podívat ani na kapesní nůž. Jenom hlad mě doháněl k tomu, že jsem za soumraku vycházel za město, abych tam někde za křovím spolykal v rychlosti nějaké sardinky a suchary. Není divu, že po takové stravě jsem získal náchylnost ke škytavce, která mi hrozila smrtelným nebezpečím. Třetí den jsme navštívili divadlo. Na programu byla hra Srdnatec. Toto drama bylo příběhem mladého hezkého robota, lidmi, tj. hlinomazy, hrozně pronásledovaného. Polévali ho vodou, sypali mu písek do oleje, uvolňovali šroubky, takže každou chvíli upadl. Hlediště hněvivě řinčelo. V druhém jednání se objevuje Kalkulátorův vyslanec, který robota zachrání. Třetí jednání podrobněji popisovalo osud lidí, a ten věru nebyl tuze radostný, jak si lze snadno domyslet.

Abych nějak zabil čas, prohlížel jsem si knihovnu svých hostitelů, ale nic jsem v ní zajímavého nenašel. Bylo tam několik chatrných přetisků memoárů markýza de Sade a pak jenom různé brožury, jako na příklad Jak hlinomaze rozpoznáš, odkud jsem si zapamatoval několik vět. "Hlinomaz," začínal text, "jest z materie měkké, těstu podobné... Má oči blejskavé, tupé a vodnaté - jsou kontrfektem jeho duše nešlechtné..." A tak to pokračovalo ještě dobrých dalších sto stran.

V sobotu k nám chodili místní notáblové - cechmistr pořádku klomfířského, starší společenstva platněřů, dva protokraté a alcimultán - bohužel jsem nepřišel na to, co to může být. Většinou se hovořilo o výtvarném umění, o divadle, o tom, jak Jeho Induktivnost znamenitě úřad svůj vykonává, zatímco ženy zase vyměňovaly klepy. Tak jsem se dověděl o nějakém Poduxtovi, známém lamfejníkovi. Vedl neřestný život - obklopil se rejem elektronických podpáždnic a přímo je zasypával nejvzácnějšími cívkami a elektronkami. Můj domácí se nad tím příliš nepohoršoval, když jsem později na Poduxta přivedl řeč.

"Za mladu se trn ostří," řekl dobromyslně. "Když zarezaví a odpory vynechávají začnou, toť i v rouře hlavní to pak rachotí a praská..."

Jedna ušlechtilice, která k nám někdy zavítala, si mě z nepochopitelného důvodu oblíbila, a jednou, už po několikátém koflíku oleje, mi zašeptala:

"Achich, jak jsi lepý! Neždáš mne? Uprchněmež do ložumentu mého, kde se elektrickým radovánkám oddáme..."

Předstíral jsem, že mi náhlé jiskření v katodách zabránilo, abych její slova uslyšel.

Moji hostitelé žili celkem v souladu, ale jednou jsem byl náhodou svědkem hádky. Manželka křičela, že chce, aby se její muž v tu chvíli proměnil v železný šrot. On však - jak už to chodí - vůbec neodpověděl. Oblíbeným hostem býval elektronický mistr, vedoucí městské kliniky. Třebaže o svých pacientech málokdy hovořil, přece jen jsem se dověděl, že i roboti se občas pomatou a nejtěžší případy trpí bludnou představou, že jsou lidé. Třebaže to neřekl tak jednoznačně, vyrozuměl jsem z jeho slov, že počet těchto nemocných v poslední době vzrostl povážlivou měrou.

Neodeslal jsem tyto zprávy na Zemi předně proto, že mi připadaly příliš kusé, a dále proto, že se mi nechtělo jít ten velký kus cesty do hor, kde stála raketa s vysílačkou. Jednoho jitra, zrovna když jsem dorazil tele, které mi hostitelé denně předkládali v přesvědčení, že mi nemohou udělat žádnou větší radost, rozlehlo se domem prudké zabušení na vrata. Moje obavy nebyly liché. Byla to policie, tj. halabardýři. Před zraky hrůzou oněmělých hostitelů mne jali a beze slova vyvedli na ulici. Nasadili mi okovy, hodili do vozu a odváželi do žaláře. Tam se před branou srotil nepřátelský dav, který nenávistně vykřikoval. Byl jsem uzamčen do zvláštní cely. Když dveře za mnou zapadly, vrhl jsem se na plechovou pryčnu s hlasitým povzdechem - teď mi to už nemohlo být nebezpečné. Chvílemi jsem se pokoušel spočítat, v kolika různých věznicích Galaxie jsem už seděl, ale nepodařilo se mi určit to číslo ani přibližně. Pod pryčnou něco leželo. Vytáhl jsem odtamtud brožuru, návod k poznávání hlinomazů. Nedali mi ji sem proto, aby se mi vysmáli, či uspokojili svou zlomyslnost?

Bezděky jsem ji otevřel na místě, kde stálo, že hlinomaz pohybuje horní částí trupu v souvislosti s tak řečeným oddechováním a že je třeba zjistit, zda ruka jeho není těstovitá a zda z otvoru pro ústa nevychází slabý vánek. Když je hlinomaz rozrušen - končil odstavec - vylučuje vodnatou substancí hlavně na čele. Celkem to souhlasilo. Substanci jsem vylučoval. Na pohled se zdají moje vesmírné výpravy poněkud jednotvárné, protože, jak sem se zmínil, strávím vždy na nějaké planetě nebo mlhovině kratší nebo delší dobu ve vězení. Ale nikdy jsem se dosud nenalézal v tak beznadějném postavení jako teď. O polednách mi strážný přinesl talíř teplého oleje, v němž plovla rozemletá kuličková ložiska. Prosil jsme ho, aby mi teď, když už jsem odhalen, přinesl něco stravitelnějšího. Ale on jen zaskřípal a beze slova odešel. Bušil jsem prudce na dveře a dožadoval se obhájce. Nikdo se ale neozýval. Když jsem večer dojedl poslední drobet sucharu, zarachotil klíč v zámku a do cely vstoupil měchatý robot s nacpanou koženou aktovkou. "Buď proklet, hlinomaze!" Pak dodal: "Jsem tvůj obhájce."

"Vždycky vítáš své klienty v tento způsob?" zeptal jsem se a usedl.

On se rovněž posadil. Vypadal odporně - břišní pláty se mu odchlipovaly.

"Hlinomazy tak vítám," řekl otevřeně. "Z povinnosti ke stavu svému, nikolivěk pro tebe, holane opršalý, kunstlířství své ukážu na tvou obranu, zákeřníku. Na pravdě, tribunál snad obměkčím aby tě rozebrání na kusy nestihlo."

"Kterakt'," odpověděl jsem, "mne přece na kusy rozebrat nelze."

"Haha!" zaskřípal. "věru, chybuješ a bloudíš! A nyníčko mluv, cos skrýval za řadry, taškáři podšitý!"

"Jak se jmenuješ?" zeptal jsem se.

"Klaustron Fridrak."

"Klaustrone Fridraku, pověz, co se mi za vinu klade?"

"Hlinomazecké zlořečenství," odpověděl okamžitě. "Item na to trest hlavní připadá. Item podezření na zpytačství v Pomejí službách a svatokrádežný úklad ruky vztažení na Jeho Induktivnost. Stačí to, hlinomaze cejchovaný? Vyznáváš se z oněch vin vznesených?"

"Najisto mi máš radou být?" zeptal jsem se. "Jako prokurátor nebo sudí mluvíš."

"Jsem tvůj obhájce."

"Nuže dobrá. Všech těch vin prázden jsem."

"Za to všechno draze zaplatíš, fidrholníku," zařval.

Když jsem poznal, jakého vykutáleného obhájce jsem dostal, byl jsem zticha. Ráno jsem byl odveden k výslechu. Nepřiznal jsem se k ničemu, třebaže soudce - jestli to vůbec bylo možné - burácel ještě víc než obhájce při včerejší návštěvě. Chvíli řval, pak šeptal, hned vybuchl plechovým smíchem, hned zas klidně prohlásil, že spíše on bude dýchat, než abych já unikl spravedlnosti ušlechtilců.

Dalšímu výslechu byl přítomen nějaký vážený hodnostář, jak jsem usoudil podle množství elektronek, které v něm zářily. Uplynuly čtyři dni. Nejhorší na celé věci bylo, že jsem už neměl nic k jídlu, hlad jsem zaháněl žvýkáním koženého pásku od kalhot, který jsem namáčel ve vodě. Jednou denně mi strážný nosil vodu a hrnek držel daleko od sebe, jako by nesl jed.

Za týden mi pásek došel, ale naštěstí jsem měl na sobě vysoké šněrovací boty z kozlečiny. Vzpomínám si na jazyky těchto bot jako na nejchutnější sousto, které jsem po celou dobu svého uvěznění pozřel.

Osmého dne ráno mi dva zbrojenci poručili, abych se připravil. Naložili mne do vozu a byl jsem eskortován do Ocelového paláce, Kalkulátorova sídla. Po nádherných schodech z nerezů a přes sál

vykládaný katodovými elektronkami odvedli mne do velké komnaty bez oken. Stráž odešla a zůstavila mne samotného. Ze stropu uprostřed místnosti splýval černý závěs, který zahaloval střed pokoje.

"Bídny hlinomaze," hřímal hlas, který se zdál přicházet odněkud ze železného podzemí, "tvoje poslední hodinka bije. Nuže pověz, co si medle zvolíš: sekáč, drtič kostí, či svidřík?"

Neodpověděl jsem. V Kalkulátoru to zahučelo, zašumělo, a pak se ozvalo:

"Slyšíš mne, potvorný hlinomaze, daremně od Pomejí přivandrovalý. Slyšíš můj mocný hlas, voškrde podholený, měchýři ukálený. V osvícenosti svých proudů milost ti daruji, alebrž k straně houfců mých věrných se přidáš, a celou svou ničemnou duší že ušlechtilcem chceš být, slíbiš, potom ortelován nebudeš."

Řekl jsem, že je vlastně už mým dávným přáním stát se jeho přívržencem. Kalkulátor se skřehotavě zachechtal a pronesl:

"Toť vhrdlokam. Slyšíš mě, šelmo. Své živobyті hlinomaza provozovat, leda jako ušlechilec-halabardýř tejný, můžeš. Služba tvoje bude hlinomazy, zpytače, špehyře, zrádce item jiné zákeřníky od Pomejí vyslané přezvědět a helmou sundáním, železem žhavým ocejchováním ukázati. Takt' věrnými službami zachránit se můžeš a ztrestán nebudeš."

Když jsem to všechno slavnostně přislíbil, byl jsem zaveden do jiného pokoje a zapsán do seznamu. Dostal jsem příkaz denně podávat hlášení v hlavní halabardýrně. Nohy se mi pletly, když jsem celý zkoprnělý vycházel z paláce.

Stmívalo se. Šel jsem za město, usedl na trávník a přemýšlel. Byl jsem skleslý na duchu. Kdyby mi byli uťali hlavu, zachránil jsem aspoň čest, ale tím, že jsem přisedlal a přešel na stranu elektronického netvora, zradil jsem své poslání, zbavil se všech svých šancí. Co jsem měl udělat - běžet k raketě? To by byl hanebný útek. Ale přesto jsem tam šel. Dělat udavače ve službách stroje, který vládl zástupům plechových krunýřů, bylo hanbou ještě větší. Kdo popíše mé zděšení, když na místě, kde jsem raketu zanechal, spatřil jsem pouze jakési rozbité zbytky stroje.

Do města jsem se vracel již za tmy. Usedl jsem na kámen u cesty a poprvé v životě jsem usedavě zaplakal nad ztraceným domovem. Slzy mi kanuly dovnitř toho plechového krunýře, který měl být až do smrti mým vězením, vytékaly škvírami v nadkolení, takže se tam mohl usadit rez a já ztratím pohyblivost v kloubech. Ale už mi to bylo všechno jedno.

V posledních záblescích světla jsem pojednou spatřil četu halabardýřů, která se zvolna ubírala k louce za městem. Podivně si počínali. Tma sice zhoustla, ale v přítmí jsem viděl, jak se jeden za druhým tiše vytrácel z řady a zalezl někam do křoví. Bylo mi to natolik divné, že jsem tiše vstal, přestože jsem byl hluboce zdrcen, a vydal se za halapartníkem.

Musím poznamenat, že právě v této době dozrávaly divoké jahody, jejichž plody, neobyčejně sladké, chutí trochu připomínaly borůvky. Sám jsem se jich několikrát najedl dosyta, když se mi povedlo na chvíli vyklouznout z mého železného vězení. Můj úžas nebral konce, když jsem spatřil halapartníka, kterého jsem sledoval, jak si přílbeci otevíral klíčkem navlas stejným jako ten, který mi dali v II. odboru, a chvatně do vzniklého otvoru cpe jahody, které trhal všemi deseti. Jeho mlaskání doléhalo až k místu, kde jsem stál.

"Psst!" sykl jsem pronikavě. "Hej, ty, poslyš!"

Halapartník se jedním skokem vrhl do křoví, ale dál neutíkal, poněvadž nebylo slyšet žádné harašení. Patrně ležel bez hnutí.

"Haló," pronesl jsem tlumeně. "Neboj se, jsem člověk. Člověk. Jsem také přestrojený."

Mezi listím na mne něco vyhlédlo, co vypadalo jako polekané a podezíravé oko.

"Jakž to mám vědět, že nelžeš?" ozval se ochraptělý hlas.

"Přece ti říkám, aby ses nebál. Přišel jsem ze Země. Záměrně mě sem vyslali." Musel jsem ho ještě chvíli přesvědčovat, než si dal říci a vylezl z křiví. Ve tmě se dotkl mého brnění.

"Jsi člověk, to na pravdě stojí?"

"Proč nemluvíš jako normální lidé?" otázal jsem se.

"Paměť mi už kale neslouží. Pátý rok táhne, an mne sem zlý osud zanesl... Své utrpení a trmácky nevypovím... Však šťastná hvězda mi dopřála před smrtí hlinomaze uzřít...", blábolil.

"Vzpamatuj se! Nemluv tak. Poslyš, nejsi ze dvojky?"

"Arciže jsem ze dvojky - jakž jinak. Malingraut mne vyslal a tu lopotu."

"Proč jsi neutekl?"

"Jak uprchnout, když raketu rozebrali a šrot z ní nadělali. Brachu - nemůžu tady sedět. Musím do kasáren. Kdypak se uvidíme? Zítra před kasárenami... přijdeš?"

Smluvili jsme si schůzku, třebaže jsem nevěděl, jak můj společník vypadá. Ještě mi poradil, abych chvíli po jeho odchodu zůstal na místě, a pak jsme se rozloučili. Zmizel v temnotách a já se do města vracel posílen na duchu, poněvadž jsem tušil příležitost organizovat spiknutí. Abych si odpočal, vstoupil jsem do první hospody, na kterou jsem natrefil, a hned jsem ulehl. Ráno, když jsem se prohlížel v zrcadle, všiml jsem si, že pod levým ramenem mám křídou nakreslený křížek. Šupiny mi spadly z očí. "Ten lotr mě označil, aby mě mohl udat!" opakoval jsem si v duchu a horečně přemýšlel, co učinit. Smazal jsem to jidášské znamení, ale to mě neuspokojilo. Určitě to už ohlásil, řekl jsem si. Jakmile začnou hledat toho neznámého hlinomaze, je jisté, že si prohlédnou v první řadě své záznamy a na mne padne nepohybně silné podezření. Při pomýšlení, že mě budou vyslýchat, jsem se zachvěl. Chápal jsem, že to podezření musím nějak odvrátit. Pojednou přišla spásná myšlenka. Abych nebyl nápadný, mlátil jsem celý den v hospodě do telat, a jakmile se zešeřilo, vydal jsem se do města. V zaťaté pěsti jsem měl kousek křídý. Každého, koho jsem potkal, jsem označil křížkem - udělal jsem těchto znamení aspoň čtyři sta. Kámen mi spadl ze srdce, když jsem se k půlnoci vrátil do hospody. Ale náhle mě napadlo, že včera v noci se do křovin schovali kromě toho Jidáše také jiné halapartníci. Neuvažoval jsem dlouho, poněvadž mě osvětila kupodivu prostá myšlenka. Odešel jsem za město na louku, kde rostly jahody. Zanedlouho se znovu objevila ta cháska v plechových krunýřích, pomalu se rozešla a jen chvatné supění a cvakání urputně přežvykujících, nenajedených tlam se rozléhalo z okolních houštin. Potom bylo slyšet zaklapnutí uzavíraných přílbic a celé to bratrstvo mlčky vylézalo z houštin, přecpané jahodami, až jim oči vylézaly z důlků. V tu chvíli jsem se vmísil mezi ně. V soumraku mne považovali za jednoho ze svých. Kdekomu jsem na pancíř udělal křídou kolečko, před vraty kasáren jsem se otočil a odešel do své hospody. Ráno jsem usedl na lavici před kasárny a čekal, až budou vycházet halapartníci, kteří mají propustku do města. Našel jsem v houfu jednoho z těch, které jsem označil kolečkem, spěchal za ním, a když jsme na ulici zůstali jen my dva sami, přistoupil jsem k němu, položil mu ruku na rameno, až zařinčel, a řekl jsem: "Ve jménu Jeho Induktivnosti! Půjdeš se mnou!"

Polekal se tak, že se celý rozdrnčel. Beze slova cupital za mnou krotce jako beránek. Uzamkl jsem dveře svého pokoje a šroubovákem, který jsem vytáhl z kapsy, jsem začal uvolňovat šrouby. Za hodinu jsem byl s dílem hotov. Nadzvedl jsem tu hlavu jako plechový hrnec a spatřil oči vytrěštěné strachem ve vyhublé tváři, až nepříjemně bledé od ustavičného pobytu ve tmě.

"Jsi hlinomaz?" vyštěkl jsem.

"Arciže, Vaše Milosti, ale..."

"Jaké ale?"

"Ale přece jsem registrován... věrnost Jeho Induktivnosti jsem přísahal!"

"Jak je to dlouho, mluv!"

"Tři... tři roky... pane... zač mne vy..."

"Počkat! A znáš ještě jiné hlinomazy?"

"Na Zemi? Arciže znám, Vaše Milosti, o poshovění prosím já..."

"Hlupáku, ne na Zemi! Tady!"

"Ne, kdepak! Vidět některého, hned bych to oznámil Vaší Mi-"

"Nu dobrá," řekl jsem. "Můžeš jít. Hlavu si už přidělej sám."

Dal jsem mu všechny šroubky do ruky a vystrčil ze dveří. Slyšel jsem, jak si třesoucíma rukama drnčivě nasazuje kotrbu. Já se posadil na lůžko ještě celý udivený. Celý týden jsem měl plné ruce práce, poněvadž jsem zastavoval na ulici chodce, jak se mi namanuli, odváděl je do hospody a tam jim odšrouboval hlavy. Tušení mě neklamalo - všichni, opravdu všichni byli lidé! Mezi nimi jsem nenašel ani jednoho jediného robota! Znenáhla se mi v mysli vytvářela apokalyptická představa...

Ten Kalkulátor byl učiněný d'ábel, elektronický d'ábel! Jaké peklo se to vylíhlo v těch rozžhavených drátech! Planeta byla nezdravá, s vlhkým revmatickým klimatem, a roboti jistě hromadně rezavěli a patrně se tu projevil i nedostatek náhradních dílů... Přestali fungovat, jeden za druhým šel na rozlehlý

předměstský hřbitov, kde jim pouze vítr na kruchém plechu vyzváněl hrany... A tenkrát, když Kalkulátor poznal, jak řady jeho věrných řídnou, když tušil, že se jeho vláda blíží ke konci, tu učinil geniální tah. Z nepřátel, vyzvědačů vyslaných, aby ho zahubili, si vytvářel svoje vojsko, svoje agenty, svoje lidi! Nikdo z těch odhalených se neodvážil zradit, nikdo si netroufal navázat s někým spojení, protože nemohl vědět, že nemá co činit s roboty, ale s lidmi. Třebaže se ledačehos mohl dopátrat, měl agent strach, že ho ten druhý půjde okamžitě udat, zrovna tak jak to učinil člověk, přestrojený za halapartníka, ten, kterého jsem přistihl v křovinách. Kalkulátorovi nestačilo nepřitele zneškodnit - z každého učinil bojovníka za svou věc - a tím, že ho přiměl, aby své druhy udával, Kalkulátor ukázal svou ďábelskou prohnanost. Kdo by dovedl rozlišit člověka od robota lépe než právě lidé, kteří podrobně znali všechny úskoky a triky druhého oddělení?

Proto každý ten odhalený člověk, když složil přísahu věrnosti a byl zanesen do seznamu, měl pocit, že je sám, a bál se svých druhů mnohem více než robotů, protože roboti agenty tajné policie být nemuseli, zatímco z lidí byl agentem každý. Elektronické monstrum nás tak drželo v nevolnictví, mělo nás všechny v šachu. Přece nikdo nerozebral mou raketu než lidé a stejně naložili s ostatními raketami, jak jsem se dozvěděl z úst onoho halapartníka.

"Opravdový pekelník!" řekl jsem si v duchu a trásl se vzteky. Nestačilo mu, že nás všechny přinutil ke zradě, nestačilo, že mu odbor hrál do ruky a posílal na jeho planetu další a další lidi, aby jeho armádu rozmnožil, ne - ti lidé přicházeli ještě v té nejlepší prvotřídní výzbroji z nerezavějící oceli! Existovali pod tím plechovým krunýřem vůbec nějací roboti? Velice jsem o tom pochyboval. Teď jsem chápal, proč pronásledovali lidi s takovou horlivostí. Tito novopečení "ušlechtilci" museli projevit větší horlivost, než by ukázali "ušlechtilci" opravdoví. Odtud ta smrtelná nenávist, kterou mi dal znát můj obhájce. Odtud ten ničemný pokus člověka, kterého jsem demaskoval, aby mne udal. Ach, jaký démonický mozek se v těch cívkách a spojích skrýval, jaká to byla elektronická strategie!

Kdybych toto tajemství chtěl zveřejnit, nebylo by mi to nic platné - na příkaz Kalkulátora by mne vsadili do žaláře. Už příliš dlouho byli ti lidé ukázněvaní, už příliš dlouho předstírali oddanost k elektrifikovanému Belzebubovi - dokonce zapoměli i normálně mluvit!

Co dělat? Vkrást se do paláce? To byl šílený nápad. Co mi však zbývalo jiného? Něco děsného - toto město, obklopené krchovy, kde spočívaly zrezivělé Kalkulátorovy houfce, zatím co on dále panoval, mocnější než kdy dříve, sebevědomý, neboť ze Země přicházely pořád nové a nové posily. Satanské dílo! Čím déle jsem o tom přemýšlel, tím lépe jsem chápal, že ani toto odhalení nijak neměnilo situaci. Jistě jiní lidé přede mnou na to přišli. Sám jsem nebyl schopen nic udělat, musel bych se někomu svěřit, někomu projevit důvěru, a to by vzápětí vedlo k prozrazení. Zrádce se mohl přirozeně nadít, že bude povýšen, že získá zásluhy a zvláštní uznání elektronického mozku. "U blahoslaveného Electricuse," myslel jsem si, "tot' génius..." A při tomto přemýšlování jsem uznal, že občas i já používám archaického jazyka a tvarosloví, že ta náказа se chytá už také mne, že se mi pohled na železné brnění zdá docela přirozený, a lidský obličej považuji za cosi obnaženého, ošklivého, neslušného... za tvář hlinomaza.

"Proboha, už mi přeskakuje," řekl jsem si v duchu, "a ti ostatní se určitě pomátli už dávno - pomoci!"

Noc jsem probděl v pochmurných myšlenkách. Ráno jsem zašel do vnitřního města a koupil v obchodě za třicet ferklesů ten nejostřejší tesák, který měli na skladě. Když se setmělo, vkradl jsem se do zahrady Kalkulátorova paláce. Za křovím jsem se pomocí šroubováku a kleští vyprostil ze železného krunýře a bosky se vyšplhal po okapové rouře do prvního poschodí. Okno bylo otevřeno. Po chodbě dunivě přecházel strážný. Jakmile se obrátil zády a kráčel k protilehlému konci chodby, vklouzl jsem dovnitř a vběhl tiše do prvních dveří. Strážný mne neviděl.

Byl jsem ve velké komnatě, kde jsem slyšel Kalkulátorův hlas. Ve tmě jsem nahmatal černý závěs, rozhrnul ho a spatřil ohromný řídicí pult sahající až ke stropu a ciferníky, které svítily jako veliké oči. Po straně byla světlá škvíra nedovřených dveří. Zatajil jsem dech a přiblížil se k ní.

Uvnitř Kalkulátor vypadal jako pokojík hotelu druhého řádu. Vzadu stála nevelká nedobytná pokladna, v jejímž zámku vězel svazek klíčů. U psacího stolu zavaleného papíry seděl starší, vyzábělý mužik v šedém obleku s glotovými chrániči loktů, jaké nosívali kancelářští úředníci a vyplňoval nějaké předtištěné formuláře. U lokte měl na stole šálek s kouřícím čajem a talířek s několika sušenkami. Po špičkách jsem vstoupil dovnitř a nehlasně zavřel za sebou dveře.

"Pst!" pronesl jsem a zvedl tesák do výše.

Muž sebou škubl a podíval se na mne. Lesklý tesák mu naháněl hrůzu. Tvář se mu strachem zkrivila a svezl se z křesla na kolena.

"Ne!" zasténal. "Ne!"

"Když vzkřikneš, bídne zahyneš," řekl jsem. "Kdo jsi?"

"He... heptagon Argusson, Vaše Milosti."

"Nejsem žádnou vaší milostí. Říkej mi pane Tichý, rozumíš?"

"A-ano, ano."

"Kde je Kalkulátor?"

"Pa-pane..."

"Kalkulátor neexistuje, vid'?"

"Neexistuje. To byl rozkaz."

"Nu ovšem. Kdo ho vydal?"

Celý se rozklepal a sepal prosebně ruce.

"Může to špatně dopadnout," zasténal. "Smilujte se! Nenuťte mě k tomu Vaše Mi... promiňte, pane Tichý! Já jsem jenom úředník šesté výzbrojní skupiny-"

"Nu, co to slyším? A Kalkulátor? A roboti?"

"Mějte slitování, pane Tichý! Povím vám plnou pravdu! To všechno organizoval náš šéf. Měla se rozšířit působnost... ehm... operativnost našich lidí... bylo třeba prověřit jejich schopnosti... spolehlivost, na té nejvíc záleželo..."

"To všechno byl tedy podvod? Všechno?"

"Nevím, přísahám že nevím! Od té doby, co mne sem dali, se ni nezměnilo, nemyslete si prosím, že já to tady řídím, to ne, probůh - já mám pouze příkaz doplňovat osobní spisy. Mělo se zjistit, zda naši lidé v kritické chvíli před tváří nepřítelů obstojí, zda jsou ochotni jít na smrt..."

"A proč se žádný z nich nevrátil na Zemi?"

"Pro- protože zradili všichni, pane Tichý... nenašel se mezi nimi ani jediný, který by chtěl podstoupit smrt za věc pomyjí... fuj! Chtěl jsem říci za naši věc, to jsem řekl ze zvyku, račte pochopit, sedím tady už jedenáct let a za rok mne čeká penze, já mám ženu a dítě, pane Tichý, račte prosím..."

"Zavři zobák!" spustil jsem rozzlobeně. "Čekáš na penzi, darebáku! Já ti dám penzi!"

Napřáhl jsem tesák. Úředníkovi div hrůzou nevylezly oči z důlků a svíjel se na zemi u mých nohou.

Poručil jsem mu, aby se zvedl. Když jsem se přesvědčil, že pokladna má dostatečně velký větrák, zamkl jsem ho dovnitř.

"Ani muk! Když budeš rámusit, tak s tebou zatočím!"

To ostatní bylo již prosté. Nestrávil jsem právě příjemnou noc, protože jsem studoval listiny - byly tam zprávy, hlášení, formuláře, pro každého obyvatele planety byl založen zvláštní akt. Protože jsem neměl kde spát, podestlal jsem si na stole přísně tajnými spisy. Ráno jsem zapnul mikrofon a jako Kalkulátor jsem vydal rozkaz, aby se všechno obyvatelstvo shromáždilo před palácem. Každý si měl vzít kleště a šroubovák. Když tam všichni stáli, jako gigantické figurky na šachovnici, poručil jsem ve jménu svatého Electricuse, aby si všichni navzájem odšroubovali hlavy. O jedenácté hodině se začínaly objevovat první lidské tváře. Nastala vřava a ozývaly se výkřiky "zrada! zrada!" - ale o několik minut později, když s hlomozem dopadla poslední plechová přilba na zem, se ten křik slil v jediné radostné volání. Ukázal jsem se shromážděným ve své lidské podobě a poručil jim, aby se pod mým vedením dali do práce - chtěl jsem z tuzemských surovin a materiálu zhotovit velkou kosmickou loď. Ale ukázalo se, že v podzemí paláce je dost kosmických korábů a zásob paliva na zpáteční cestu. Než jsme odstartovali, pustil jsem Argussona na svobodu, ale nevzal jsem ho na palubu a nikomu jsem ho vzít nedovolil. Řekl jsem, že budu o všem informovat jeho šéfa a při té příležitosti mu také bez obalu povím své mínění.

Tak skončila jedna z mých nejpodivnějších cest. Přes všechny ty nesnáze a strádání, které jsem na ni zažil, jsem byl rád, že se všechno takto vysvětlilo, protože se mi vrátila víra v přirozenou důstojnost elektronickým mozků, jejichž dobré jméno ti kosmičtí šejdři tak zneuctili. Je to přece jen milé pomyšlení, že ničemou může být jediné člověk.

12. cesta

Snad dosud na žádné cestě jsem nevyvázl z tak hrozných nebezpečí, jako při výpravě na planetu Amauropii ve hvězdokupě Kyklopa. Za tyto zážitky vděčím profesorovi Tarantogovi. Tento učený astrozoolog je nejenom vynikajícím badatelem, ale, jak známo, ve volných chvílích se zabývá vymýšlením vynálezů. Tak objevil tekutinu k vybavování nepříjemných vzpomínek, bankovky s ležatou osmičkou, představující nekonečně velkou částku, dále tři metody, jak dodat mlze oku lahodící zabarvení a rovněž prášek, kterým lze posypat mrak a přiměřeně jej zformovat, takže dostane neměnný, trvalý tvar. Aparatura k využití překypující dětské energie je také jeho dílem, neboť, jak známo, děti ani chvíli neposedí.

Uvedené zařízení sestává ze všelijakých klik, kladkostrojů a pák. To se rozestaví v bytě a děti si hrají - zatáhnou za páku, pohnou kladkou a nevědomky tak načerpají vodu, perou prádlo, oškrábou brambory, vyrobí elektrický proud a podobně. Starostlivý profesor nezapomněl ani na naše nejmenší, jež někdy rodiče ponechají doma bez dozoru. Pro ně vynalezl nehořlavé zápalky, které jsou již na Zemi zaváděny do hromadné výroby.

Jednoho dne mi profesor ukázal svůj nejnovější vynález. V první chvíli jsem se domníval, že mám před sebou železná kamínka. Tarantoga mi prozradil, že z nich jeho vynález vlastně vychází.

"Drahý Ijone," oznámil mi, "tady vidíš dávný lidský sen v konkrétní podobě. Tento protahovač neboli zpomalovač času umožňuje libovolně si prodloužit život. Jedna minuta tam trvá asi dva měsíce, leda že bych v propočtech udělal nějakou chybu. Chtěl bys jej vyzkoušet?"

Vždycky mě zajímaly technické novinky; a tak jsem ochotně přitakal a vtěsnil se do aparátu. Sotva jsem usedl na bobek, profesor přibouchl dvířka. Tento otřes zvířil zbytky sazí, které zůstaly v nepořádně vymetených kamnech, v nose mne šimralo a pak jsem kýchl. V důsledku zpomaleného toku času trvalo toto kýchnutí plných pět dní, takže když Tarantoga dvířka znovu otevřel, vyčerpáním jsem byl téměř v bezvědomí. Profesora můj stav zprvu překvapil a znepokojil, ale když slyšel, co se mi stalo, vlídně se pousmál a řekl:

"Na svých hodinkách uplynuly přitom pouhé čtyři vteřiny. Nu Ijone, co povíš mému vynálezu?"

"Upřímně řečeno, myslím, že není ještě docela dokonalý, třebaže je jistě pozoruhodný," odpověděl jsem, když se mi podařilo nabrat dechu.

Moje poznámka ctihodného profesora trochu zarmoutila, avšak nicméně mi přístroj velkoduše věnoval. Vysvětlil mi, že se dá použít právě tak dobře k zpomalení jako k urychlení toku času. Poněvadž jsem byl unaven, odepřel jsem prozatím zkusit tu druhou možnost. Srdečně jsem mu za dar poděkoval a aparát odvezl domů a uložil na půdu raketodromu. Tam asi půl roku ležel.

Když profesor psal osmý díl své znamenité Astrozoologie, materiály, které se týkaly bytostí obývajících Amauropii, prozkoumal zvlášť podrobně. Tehdy mu napadlo, že by se k vyzkoušení zpomalovače (či zrychlovače) času tato planeta výborně hodila.

Jeho plán mne nadchl a během tří týdnů jsem raketu zásobil proviantem a pohonnými látkami. Vzal jsem na palubu fotografický aparát a mapy těch hvězdných končin, v nichž jsem se příliš dobře nevyznal, načež jsem bez dalších průtahů odstartoval. Je to tím spíše pochopitelné, když uvážíte, že cesta na Amauropii trvá asi třicet let. Snad jednou napíšu o tom, co jsem po celou tu dobu dělal. Zmíním se zatím pouze o jedné bizarní příhodě. Nedaleko středu Galaxie - mimochodem řečeno, je to oblast prašná, jakou sotva někde jinde ve vesmíru naleznete - jsem narazil na plémě Vygontů, mezihvězdných tuláků.

Nemají domov, ti ubožáci. Mírně řečeno, oplývají velice živou obrazotvorností, protože mi každý z nich, s kým jsem mluvil, vypravoval o historii jejich rodu docela něco jiného. Později jsem slyšel, že Vygontové prostě svou planetu rozprodali. Při těžbě různých nerostů a v exportu jejich chamtivost neznala mezí. Kutali a drancovali tak dlouho, až celý vnitřek planety vykopali, takže z ní zůstala jenom tenká skořepina, která se jim pod nohama rozdrobila. Jiná verze však říká, že jakmile se Vygontové jednou pustili do pití, už prostě nenašli cestu zpátky. Pravdy jsem se nedopátral, takže nemůžu povědět, jak se opravdu věci měly. Rozhodně nikdo však nevidí rád tyto hvězdné tuláky. Když se tak potloukají vzduchoprázdnými prostory a klopýtnou o některou planetu, po jejich odchodu vyjde pokaždé najevo,

že se něco ztratilo. Jednou schází pár krychlových vagónů vzduchu, jindy zas vyschne znenadání řeka nebo není možno dopočítat se nějakého ostrova.

Jednou takto štípli na Ardenurii jeden celý kontinent, naštěstí neobdělávaný, protože ho pokrýval led. Vygontové se dávají ochotně najímat k čištění a správce měsíců, ale tuto odpovědnou činnost jim málokdo svěří. Jejich děti házejí kameny po kometách a jezdí po zvětralých meteorech - krátce a dobře - potíže s nimi neberou konce. Chápal jsem, že Vygontové se nemohou smířit s takovou existencí. Na krátkou dobu jsem přerušil cestu, vykasal jsem si pořádně rukávy, abych tuto situaci dal do pořádku. Štěstí mi přálo, takže jsem pro ně sehnal jeden celkem ještě slušný měsíc. Díky mým známostem byla na něm provedena údržba a pak byl povýšen na planetu.

Chyběl tam vzduch, pravda. Ale na sousedních planetách jsem proved sbírku a měli byste vidět, s jakou radostí šlechtití Vygontové vkročili na vlastní území! Děkování nebralo konce. Srdečně jsem se s nimi rozloučil a vydal se na další cestu. Od Amauropie mě dělilo už jenom pouhých šest kvintilionů kilometrů. Urazil jsem poslední úsek cesty, a když jsem našel patřičnou planetu - je jich tam jako máku - chystal jsem se k sestupu.

Ve chvíli, kdy jsem chtěl zapnout brzdy, s hrůzou jsem konstatoval, že nefungují, a že padám jako kámen. Pohlédl jsem průzorem ven a zjistil, že nemám vůbec žádné brzdy. S rozhořčením jsem vzpomínal na nevděčné Vygonty, ale na dlouhé hloubání nebyl čas. Vstoupil jsem již do vzdušného obalu planety a plášť rakety začal rubínově žhnout, takže zakrátko bych uhořel zaživa.

Naštěstí jsem si v poslední chvíli vzpomněl na zpomalovač času a uvedl jej do chodu, takže můj pád se prodloužil o celé tři týdny. Když jsem takto vyvázl z bryndy, šel jsem se rozhlédnout po okolí.

Raketa dosedla na prostrannou louku, ze všech stran obklopenou bleděmodrým lesem. Smaragdový hmyz závratně rychle kroužil nad vrcholky stromů, jejichž větve se rozpráhovaly jako chapadla chobotnic. Jakmile mě spatřil zástup tvorů, překvapivě podobných lidem, s tím rozdílem, že jejich lesklá plet' byla modrá jako safír, rozutekl se do fialových houštin. Ledacos jsem o nich už slyšel od Tarantogy. Vytáhl jsem kapesní kosmonautickou příručku, abych odtud načerpal přehřší dalších informací.

Planetu obývají Mikrocefalové, bytosti podobné lidem - stálo v knížce. Jsou na neobyčejně nízkém stupni vývoje. Pokusy dorozumět se s nimi skončily bezvýsledně. Podle všeho měla příručka pravdu, neboť tito Mikrocefalové chodili po čtyřech, tu a tam se některý objevil v podřepu. Ve vískání se dokonale vyznali, a když jsem se k nim přiblížil, blýskli po mně smaragdově zbarvenýma očima a něco pokřikovali, co nemělo hlavu ani patu. I při své zaostalosti projevovali známky dobrodušné a mírné povahy.

Dva dny jsem se toulal blankytným lesem a po rozlehlé stepi. Pak jsem se vrátil do rakety a chystal k odpočinku. Teprve na lůžku mě napadlo, že bych měl uvést na několik hodin do chodu urychlovač času, abych se ráno přesvědčil o jeho účinku. Vynést jej z rakety a postavit u dveří mi dalo trochu práce.

Nastavil jsem přístroj na zrychlení, znovu se odebral na lůžko a upadl jsem záhy do hlubokého spánku. Prudké cloumání mě probudilo. Když jsem otevřel oči, spatřil jsem Mikrocefaly, kteří se nade mnou skláněli. Chodili po dvou a hlasitě se dorozumívali. S nesmírným zaujetím mi ohýbali nohy, a když jsem se pokusil o odpor, div mi je nevyvrátili z kloubů. Největší mezi nimi, obr s nafialovělou pletí, mi násilím otevřel ústa a jal se mi počítat zuby, ukazuje si prstem.

Marně jsem sebou zmítal - vynesli mě na trávník a připoutali k ocasu rakety. Odtud jsem sledoval Mikrocefaly, jak vynášejí z rakety všechno, co se jen dalo. Větší předměty, které neprošly výstupním otvorem, nejdříve roztloukli kamenem na kusy. Znenadání se na raketu a kolem pobíhající Mikrocefaly sneslo kamenné krupobití. Jeden z kamenů mě zasáhl do hlavy. Z místa, kde jsem byl připoután, jsem neviděl na onu stranu, odkud létaly kameny, slyšel jsem jediné bitevní vřavu. Mikrocefalové, kteří mě spoutali, se konečně dali na útěk. Pak přiběhli vítězové, vyprostili mě z pout a s projevy velké úcty mne vzali na ramena a nesli do hloubi lesa.

Pod košatým stromem, z jehož větví na silných liánách visela jakási vzdušná kukaň s malým okénkem, se průvod zastavil. Zatímco pod stromem shromážděný zástup padl na kolena a vydával nábožné výkřiky, byl jsem vecpán okénkem do kukaně. Chorovody Mikrocefalů mi přicházely obětovat květiny a ovocné plody. V příštích dnech se ze mne stal objekt obecného kultu a podle výrazu mé tváře kněží věštili budoucnost. Když se jim věštba zdála zlověstná, mocně mě vykuřovali, že jsem se div dýmem nezalkl.

Naštěstí kněz rozhoupal při tomto zápalném holdu kapličku, v níž jsem seděl, a díky tomu se mi aspoň někdy poštěstilo nalokat se čerstvého vzduchu.

Čtvrtého dne napadl moje věřící oddíl Mikrocefalů ozbrojených kyji. Vedl je onen obr, který mi počítal zuby. V průběhu boje, kdy se mne zmocnila hned jedna, hned zas druhá strana; zacházeli se mnou tu uctivě, tu zas potupně. Šarvátka skončila vítězstvím útočníků. Při triumfálním návratu do tábora mě nesli vůdci příbuzní přivázaného k dlouhé žerdi. Ta tradice se zakořenila, takže se ze mne stala jakási korouhev, s kterou se chodilo do všech válečných tažení. Byla to funkce obtížná, přinášela však také jisté výsady.

Jakmile jsem jakžtakž pochytil něco z té jejich hatmatilky, jal jsem se Kolohnátovi vysvětlovat, že pouze mně má on a jeho poddaní co děkovat za rychlý rozvoj. Chápal pomalu, ale mám dojem, že se mu začalo v hlavě rozbřeskovat - ale žel, náhle obra otrávil jeho bratranec Voškrd. Ten sjednotil lesní i luční kmeny Mikrocefalů, které dosud proti sobě válčily, tím, že kněžku lesního kmene Mastozymázu pojal za ženu.

Pro svatební hostinu zřídil Voškrd zvláštní úřad košťýře, kterého jsem dělal já. Jakmile mě nevěsta shlédla, s obdivem vykřikla: "Ty máš ale bělounkou pleť!" Zmocnila se mě zlá předtucha, která se záhy také splnila. Mastozymáza o svatební noci uškrtla manžela ponořeného do hlubokého spánku, načež uzavřela morganatický sňatek se mnou. Pokusil jsem se jí postupně vyložit svoje zásluhy o Mikrocefaly, ale asi pochopila můj výklad jinak, neboť po prvních slovech hned zvolala: "Aha, už mě máš dost!" Dlouho jsem ji musel uklidňovat.

V další palácové revoluci Mastozymáza zahynula a já se spasil útekem oknem. Jako vzpomínka našeho spojení zůstala pouze bílofialová barva státní vlajky. Po útěku jsem v lese narazil na mýtinu, kde stál urychlovač. Už jsem ho chtěl vypnout, ale řekl jsem si, že bude rozumnější vyčkat, až Mikrocefalové vytvoří demokratičtější civilizaci.

Nějaký čas jsem přebýval v lese a živil se pouze kořínky rostlin. Za noci jsem chodíval k tábořišti, které se záhy proměnilo v město obehnané palisádami.

Městští Mikrocefalové občas přepadali usedlíky, kteří obdělávali půdu, zabíjeli, drancovali a znásilňovali ženy. Z toho se rychle začínal vyvíjet obchod. V té době také náboženské víry zmohutněly a příslušné církevní obřady se rozhojňovaly den ze dne. K mému nemalému zármutku Mikrocefalové odvěkli raketu do města a tam ji jako boha postavili uprostřed hlavního rynku, obehnali ji zdí a dali k ní stráž.

Zemědělci se několikrát spojili a zaútočili na Šeříkov (tak se město jmenovalo), který do základu rozbořili. Avšak pokaždé bylo město rychle znovu vystavěno.

Tomuto válčení učinil konec král Sarcepanos. Vypálil vesnice, vykácel lesy a stínal rolníkům hlavy, načež ty, kteří zůstali naživu, usadil jako nevolníky na půdě v okolí města. Poněvadž jsem nevěděl kam jít, přestěhoval jsem se do Šeříkova, a díky svým stykům - služebnictvo paláce mě znalo ještě z doby kněžky Mastozymázy - dostal jsem místo královského maséra. Sarcepanos si mě oblíbil a jmenoval mě pacholkem říšského kata, s hodností staršího mučitele. V zoufalství jsem se odebral na mýtinu, kde stál můj urychlovač a nastavil jej na maximální výkon. A opravdu, Sarcepanos zemřel po nadměrném požití jídla ještě oné noci a na trůn usedl Trimon Siný, velitel armády. Tem zavedl úřední systematizaci, daně a povinné odvody. Před vojenskou službou mne zachránila barva pleti. Byl jsem uznán za albína a nesměl se nadále zdržovat v královském sídle. Žil jsem mezi nevolníky, kteří mě přezdíli na Ijona Bledule.

Jal jsem se hlásat všeobecnou rovnost a objasňovat úlohu, kterou jsem v společenském rozvoji Mikrocefalů sehrál. Zakrátko se kolem mne začali seskupovat četní stoupenci tohoto učení, kteří si říkali mechanisté. Docházelo k bouřím a nepokojům, které garda Trimona Siného krvavě potlačovala.

Mechanismus byl zakázán pod trestem smrti ulechtáním.

Několikrát jsem byl nucen uprchnout z města a vyhledat úkryt v městských sádkách, zatímco moji přívrženci byli vydáni na pospas krutému pronásledování. Na mé kázání chodilo pak čím dál tím více osob z vyšších kruhů - samozřejmě na zapřenou. Když Trimon tragicky zemřel - zapomněl z roztržitosti dýchat - převzal vládu Karbagáš Obezřelý. Vyznával moje učení a povýšil je na oficiální víru. Obdržel jsem titul Ochránce mechanismu a nádhernou rezidenci u dvora. Býval jsem nesmírně zaneprázdněn, takže nevím ani sám, jak se to stalo, že podřízení kněží se jali hlásat teze o mém nebeském původu.

Marně jsem se tomu snažil zabránit. Tehdy se utvořila sekta antimechanistů, kteří tvrdili, že vývoj

Mikrocefalů se ubírá přirozenou cestou a že já jsem bývalý nevolník, nabílený vápnem, který podvádí a ohlupuje lid.

Zakladatelé sekty byli schytáni a král mne, jakožto Ochránce mechanismu, požádal, abych je odsoudil k smrti. Nezbyvalo mi nic jiného než uprchnout oknem paláce do městských sádek, kde jsem se nějaký čas skrýval. Jednoho dne mě zastihla zpráva, že kněží ohlašují nanebevzetí Ijona Bledule, jenž po splnění svého poslání na planetě se vrátil k rodičům do nebes. Vydal jsem se do Šeríkova, abych to tvrzení vyvrátil, ale davy klečící před mými obrazy mě chtěly hned po prvních slovech ukamenovat. Kněžská stráž mě zachránila, avšak pouze proto, aby mě mohla vsadit do žaláře jako samozvance a rouhače. Tři dny mě drhli a oškrabovali domnělou bělobu, která - jak stálo v obžalobě - mi měla sloužit k tomu, abych se vydával za nanebevstoupivšího Bledule. Protože moje plet' nezmodrala, měl jsem být předán právu útrpnému. Z této neblahé situace jsem vyvázl jen díky jistému strážci, který mi obstaral trochu modré barvy. Uháněl jsem do lesa, v němž stál urychlovač, a po delší manipulaci s přístrojem jsem ještě více zvýšil jeho činnost v naději, že uspíšim příchod opravdové civilizace. Poté jsem se skrýval asi dva týdny v městských sádkách.

Do hlavního města jsem se vrátil po vyhlášení republiky, inflace, amnestie a rovnosti všech stavů. U potravní čáry byly ode mne požadovány doklady, a protože jsem žádné neměl, byl jsem zavřen pro potulku. Zůstal jsem bez prostředků a po propuštění jsem nastoupil jako poslíček v ministerstvu osvěty. Ministerská křesla se střídala někdy i dvakrát za den, a protože nová vláda, jakmile se ujala úřadu, předcházející dekrety zrušila a vydávala nové, naběhal jsem se s oběžníky ažaž. Nakonec mi otekly nohy a podal jsem demisi. Ta nebyla přijata, protože jsme se právě nacházeli ve válečném stavu. Přežil jsem republiku, dvě direktoria, restauraci osvícené monarchie, autoritativní vládu generála Hrůzy, který byl pak pro zemězradu s'at. Byl jsem netrpělivý, poněvadž se mi zdálo, že rozvoj civilizace postupuje příliš pomalu, a tak jsem se vypravil do lesa znovu. Když jsem aparát vylepšoval, praskl v něm nějaký šroubek. Nevěnoval jsem tomu zvláštní pozornost, za několik dní jsem však viděl, že se dějí podivné věci.

Slunce vycházelo na západě, ze hřbitova se rozléhal lomoz a křik, nebožtíci vstávali, chodili a jejich zdravotní stav se hodinu po hodině zlepšoval, zatímco dospělí se vůčihledně zmenšovali a malé děti se kamsi ztrácely.

Vrátila se vláda generála Hrůzy, osvícená monarchie, obě direktoria a posléze republika. Když jsem spatřil na vlastní oči pohřební průvod krále Karbagáše vracující se zpátky s monarchou, který debalzamovaný vstal po třech dnech z katafalku, tu jsem pochopil, že aparát se porouchal a čas plyne nyní opačným směrem. Nejhorší na tom všem bylo, že jsem také na sobě pozoroval příznaky mládnutí. Rozhodl jsem se vyčkat na zmrtvýchvstání Karbagáše I. Pak se opět stanu Velkým machinistou a uplatním svůj vliv, abych se bez nesnází dostal do rakety, považované za božstvo.

To hrozné tempo změn bylo nejhorší, neboť jsem netušil, zda se ještě dožiju oné pravé chvíle. Každý den jsem vycházel na dvůr ke kmeni stromu a dělal zářez ve výši hlavy. Kvapem jsem se zmenšoval, a když jsem opět stanul po boku krále Karbagáše I. jako Ochránce mechanismu, vypadal jsem jako devítiletý chlapec. Ještě jsem se potřeboval zásobit na cestu jídlem. Dopracoval jsem je v noci do rakety a to byla perná práce, neboť mých sil den ze dne ubývalo.

Jakmile byl stroj připraven k odletu, přikradl jsem se před úsvitem do kabiny a chtěl jsem uchopit startovací páku - ale nedosáhl jsem na ni. Musel jsem si přitáhnout stoličku a teprve, když jsem na ni vylezl, povedlo se mi páku přehodit. Chtěl jsem si ulevit zaklením, ale s hrůzou jsem poznal, že pouze vrním. Ve chvíli odletu jsem ještě chodil, avšak vysílaný impuls ještě nějakou dobu působil, protože když planeta zůstala v dále a proměnila se v pouhý světélkující bod, doplazil jsem se s námahou po všech čtyřech k lahvi s mlékem, kterou jsem si prozířetelně připravil. Plných šest měsíců jsem se musel takto živit.

Jak jsem již úvodem podotkl, trvá cesta na Amauropii asi třicet let, takže moji přátelé nebyli mým vzhledem při návratu na Zemi nijak znepokojeni. Lituji jenom toho, že nemám dostatečně vyvinutou obrazotvornost, protože bych se nemusel vyhýbat setkání s Tarantogou a mohl si vymyslet nějakou historku, která by ho neurazila, ale zalichotila jeho vynálezeckému důvtipu.

13. cesta

S hrudí naplněnou smíšenými pocity přistupuji k popisu této výpravy, která mi přinesla více, než jsem mohl tušit. Když jsem odlétal ze Země, měl jsem v úmyslu dorazit na Zavidmo, nesmírně vzdálenou planetu v souhvězdí Kraba, proslulou po celém vesmíru tím, že zrodila Mistra Oh, jednu z nejslavnějších osobností Kosmu. Ve skutečnosti se ten vynikající mudřec tak nejmenuje, ale nazývám ho tak proto, že jeho jméno nelze transkribovat v žádné pozemské řeči. Když se na Zavidmu narodí dítě, ke jménu, které podle našich představ je nesmírně dlouhé, obdrží ještě spoustu titulů a přídomků.

Po svém příchodu na svět dostal Mistr Oh jméno Gridipidagititositipopokarturtegvaunanatopocotuototam. Nazvali ho Zlatou oporou bytí, Všestranně osvíceným šířitelem dokonalé dobroty atd. atd. Rok po roce byl mu ubírán nějaký titul a část jména tou měrou, jak dospíval a zdokonaloval se, takže v třiatřiceti neměl už vůbec přídomek a o dva roky později ani titul. Jeho jméno sestávalo jenom z jedné, a to němé hlásky tamější abecedy, která znamená "nebeský příděch" - totiž jakýsi potlačený vzdech, když překypujeme úctou či rozkoší.

Ted' čtenář zajisté pochopí, proč jsem mudrce nazval Mistrem Oh. Ten muž, zvaný Dobrodinec Kosmu, zasvětil celý svůj život tomu, aby něčím obšťastnil všechna ta rozličná plemena, která obývají Galaxii. Veden touto snahou, vytvořil s neutuchající pílí učení o splnění přání, také nazývané Všeobecnou teorií náhrad. Jak je obecně známo, odvodil z toho také označení své činnosti, neboť si říká, jak víte, nahrazovač.

S plody úsilí Mistra Oh jsem se poprvé setkal na Europii. Mezi obyvateli planety byly odedávna domovem revnivost, nenávisť a vzájemné sváry. Bratr záviděl bratru, žák nenáviděl učitele, podřízený svého představeného. Když jsem tam jednou přece zavítal, udeřilo mě do očí, že navzdory všem pověstem se všichni členové této planetární společnosti chovali k sobě vlídně a s dojemnou láskou. Snažil jsem se ovšem vypátrat, co přivedilo tu změnu k lepšímu.

Když jsem se procházel ulicemi hlavního města ve společnosti tamějšího známého občana, všiml jsem si četných výkladních skříní, v nichž stály figuríny nebo jako klobouky visely na stojanech dokonalé kopie hlav Europijců v normální velikosti. Přítel mi na můj dotaz vysvětlil, že to jsou hromosvody nepřátelských citů. Jakmile někdo k někomu cítí averzi nebo zášť, jde do některého takového obchodu a zamluví si tam věrnou podobu onoho člověka. Pak se uzamkne na čtyři západy ve svém bytě a dosyta si na něm může vylít zlost. Zámožnější si mohou dovolit koupit celé figuríny, lidem méně movitým musí k tupení postačit pouze kopie hlavy.

Tento výkvět techniky společenského styku, nazývaný Náhrada svobody jednání, jsem viděl poprvé. Nutil mě k tomu, že jsem se chtěl dozvědět něco bližšího o jeho tvůrci, kterým, jak se ukázalo, byl Mistr Oh.

I na jiných planetách jsem měl příležitost setkat se při svém pobytu se známými jeho blahodárné činnosti. Tak kupříkladu na Ardelurii žil vynikající astronom, který prohlašoval, že se planeta točí kolem své vlastní osy. Toto tvrzení odporovalo ardelurijské víře, podle níž planeta tkví nehybně ve středu všehomíra. Kněžské kolegium zavolalo astronoma před tribunál a žádalo, aby odvolal svůj kacířský názor. Poněvadž to odmítl učinit, byl astronom odsouzen na hranici, aby se ohněm očistil z hříchu. Jakmile se to dozvěděl Mistr Oh, pospíchal na Ardelurii. Diskutoval s kněžími a také s učencem, obě strany ale trvaly zarputile na svém. Mudřec celou noc strávil hloubáním, až našel řešení, které neprodleně uskutečnil. Pomocí planetární brzdy zastavil otáčení zeměkoule. Astronom pozoroval oblohu i ve vězení a přesvědčil se o této změně. Svého dosavadního názoru se zřekl a uznal ochotně dogma o nehybnosti Ardelurie. Tak vznikla Náhrada objektivní pravdy.

Když Mistr Oh nebyl zaneprázdňen nápravou nedostatků společenského soužití, zabýval se bádáním jiného rázu. Vytvořil kupříkladu metodu k zjišťování světů, obydlených rozumnými tvory, i do velké vzdálenosti. Jako každý geniální nápad byl i tento "klíč a posteriori" neobyčejně prostý. Záblesk nové hvězdy na obloze v těch místech, kde žádná předtím nebyla, dokazuje, že se právě rozpadla nějaká planeta, jejíž obyvatelstvo dospělo k vysokému stupni civilizace a objevilo způsob uvolňování atomové energie. Mistr Oh se snažil, seč bylo v jeho silách, aby podobným případům zabránil. Obyvatele planet,

na kterých se vyčerpaly přirozené zdroje energie jako uhlí nebo nafta, učil chovu elektrických úhořů. Který kosmonaut by si nepochvaloval večerní procházku na Enteroptóze, kde mu ve tmě svítil na cestu cvičený úhoř s žárovíčkou v tlamě!

Postupem času rostla ve mně stále víc touha osobně poznat Mistra Oh. Ale chápal jsem, že se předtím musím ještě toho hodně naučit, než dosáhnou aspoň přibližně úrovně jeho intelektu. Z toho důvodu jsem dospěl k rozhodnutí, že po celou dobu cesty, která měla trvat devět let, se budu věnovat sebevzdělávání, hlavně studiu filosofie. Raketu po celé délce zaplňovaly poličky, jež se prohýbaly pod tíhou nejznamenitějších plodů lidského ducha. Jakžtakž jsem ze Země odstartoval; teprve když jsem se od mateřské hvězdy vzdálil asi na šest set miliónů kilometrů a už mě nic nemohlo rozptylovat, zahloubal jsem se do čtení. Vzhledem k ohromnému rozsahu knihovny udělal jsem zvláštní opatření; abych nebral jednu knihu dvakrát do ruky, vyhodil jsem jí po přečtení ven z rakety. Knihy volně se vznášející v prostoru jsem zamýšlel posbírat při zpáteční cestě.

Za dvě stě osmdesát dní jsem přečetl důkladně Anaxagora, Platona, Plotina, Origena i Tertuliána, probádal jsem Scota Erigena, biskupa hraběte z Mohuče a Hinkmara z Remeše, prošel jsem Ratramna z Corbie a Servata Lupa od začátku do konce a rovněž Augustina, zejména jeho De Vita Beata, De Civitate Dei a De Quantitate Animae. Pak přišli na řadu Tomáš Akvinský, biskup Synesios a Nemesios i Pseudoareopagita, svatý Bernard a Suarez. U svatého Viktora jsem musel učinit přestávku, protože při čtení mám ve zvyku hníst kuličky ze střídky chleba a celá podlaha rakety byla jimi už poseta. Vymetl jsem všechno ven do vzduchoprázdného prostoru, uzavřel příklop a vrátil se ke studiu. Další poličky byly vyplněny novějšími díly - těch bylo na sedm a půl tuny. Pociťoval jsem obavu, že je nebudu s to pro nedostatek času všechny spolykat. Záhy jsem se přesvědčil, že všechno vychází ze stejných pohnutek, liší se jenom pojetí. To, co jedni autoři postavili na nohy, jiní zas obrátili na hlavu, takže jsem mohl ledacos přeskochit.

Prokousal jsem se mystiky a scholastiky, Hartmannem, Gentilem, Spinozou, Wundtem, Malebranchem, a Herbartem. Seznámil jsem se s infinitismem, s dokonalostí stvořitele, s přirozenou harmonií, s monádami a přitom jsem nevycházel z údivu, že každý z těchto filosofů má tolik co povědět o lidské duši, třebaže hlásá naprostý opak toho, co tvrdí jeho odpůrce.

Zrovna jsem se zabral do opravdu utěšeného vyličení přirozené harmonie, když jsem musel čtení přerušit kvůli dosti drastické příhodě. Nalézal jsem se v sousedství mocných elektromagnetických pásem, jež působí velkou silou na všechny železné předměty. Proto se plíšky mých bačkor přisály k ocelové podlaze a já nemohl udělat ani těch několik potřebných kroků k zásobárně potravin. Už mi hrozila smrt hladem, když mi ještě včas napadlo, že mám v kapse Kosmonautického rádce. Tam jsem se dočetl, že nejlepším řešením bývá v takovém případě vyzout střevíce. Poté jsem se zase mohl vrátit ke svým knihám.

Když jsem měl za sebou už šest tisíc svazků a dovedl se orientovat v jejich obsahu stejně dobře jako v obsahu svých kapes, zbývalo na Zavidmo ještě asi osm trilionů kilometrů. Zrovna jsem se pustil do dalšího regálu zaplněného kritikou čistého rozumu, když mi dolehlo k uším energické zaklepání. Zvedl jsem překvapeně hlavu, protože v raketě jsem byl sám a nečekal jsem žádnou návštěvu zvenčí. Klepání bylo pořád důraznější a vzápětí se přidušeně ozvalo volání:

"Otevřete! Rybície!"

Rychle jsem odšrouboval příklop a dovnitř vstoupily tři postavy ve skafandrech posypaných mléčným prachem.

"Aha! Přistihli jsme vodníka při činu!" zvolal první příchozí a druhý dodal:

"Kde je vaše voda?"

než jsem se vzpamatoval z úžasu natolik, abych mohl odpovědět, třetí cosi pošeptal svým druhům, a to je uklidnilo.

"Odkud přicházíš?" zeptal se znovu první.

"Ze Země. A vy - co jste zač?"

"Jsme svobodná rybicie Pinty," zabručel a podal mi dotazník.

Sotva jsem nahlédl do rubrik formuláře a uvědomil si, že skafandry příchozích vydávají šplouchavý zvuk při každém pohybu, už jsem byl doma. Vlastní neopatrnosti mám co děkovat, že jsem se příliš přiblížil k bliženeckým planetám Pintě a Pantě, jimž - jak radí všechny příručky - je radno se co největším

obloukem vyhnout. Bylo však už pozdě chybu napravit. Zatím co jsem dotazník vyplňoval, tři individua ve skafandrech prováděla systematický soupis všech věcí v raketě. Zajásali ve chvíli, když našli konzervu se šprotami v oleji, načež raketu zapečetili a vzali do vleku. Marně jsem se snažil navázat s nimi hovor. Všiml jsem si, že jejich skafandry byly dole zakončeny rozšířenou plochou výpustkou, jako vy Pintové měli rybí ocas místo nohou. Vzápětí jsme začali sestupovat na planetu. Celou ji pokrývala voda, patrně značně mělká, neboť z vody vyčnívaly střechy obydlí. Když svlékli Rybité na letišti skafandry, přesvědčil jsem se, že jsou hodně podobní lidem, až na to, že mají končetiny podivně ohnuté a pokroucené. Posadili mne do jakési lodi, ale zvláštní na ní bylo, že ve dnu měla otvory, takže voda dosahovala až k brlení paluby. S tak hlubokým ponorem jsme jenom zvolna pluli směrem ke středu města. Zeptal jsem se, zda by nebylo rozumnější díry ucpat a také jsem se tázal na jiné věci, ale moji průvodci mi neodpovídali, jenom si má slova pilně zapisovali.

Obyvatelé planety chodili skloněni, s hlavou ve vodě a co chvíli ji vynořili, aby se mohli nadechnout. Skleněnými stěnami úhledných domků jsem mohl nahlédnout do pokojů naplněných vodou do výše asi jednoho metru. Když se naše plavidlo zastavilo před křižovatkou u budovy s nápisem Hlavní zavodňovací úřad, otevřeným oknem jsem slyšel žbluňkání úředníků. Na náměstí stály protáhlé rybí sochy ověšené vodními rostlinami. Když se naše loď znovu na chvíli zastavila (panoval tu čilý dopravní ruch) - z útržků hovorů chodců jsem vyrozuměl, že byl zrovna odhalen špión, který se pokoušel "tryfovat špindle".

Poté jsme vpluli do široké aleje, lemované velkolepými rybími portréty a pestrobarevnými hesly: "Vpřed k vodní svobodě!", "Vodníci, s ploutví na ploutvi udoláme souš!" Řady dalších nápisů jsem už přečíst nestačil. Posléze loď přirazila k obrovskému mrakodrapu. Jeho průčelí okrašlovalo sloupoví a nad vchodem visela zdaleka viditelná smaragdová tabule: Svobodná rybícié vodní. Zdvíž, která nás vynesla do šestnáctého patra, připomínala akvárium. Byl jsem uveden do kanceláře naplněné vodou, která dosahovala až k desce psacího stolu. Nařídili mi čekat. Stěny místnosti byly vykládány překrásnými smaragdovými šupinami.

V duchu jsem si chystal jasné odpovědi na otázky, odkud přicházím a kam mám namířeno, však nikdo se mne na to neptal. Vyslychající Rybita malého vzrůstu, který vstoupil do pracovny, přísně si mě změřil, načež se postavil na špičky, takže měl ústa nad vodní hladinou, a zeptal se:

"Kdy jsi zahájit tu svou zločinnou činnost? Kolik ti za to dali? Kdo ti při tom pomáhal?"

Odpověděl jsem, že opravdu nejsem špión, a vysvětlil jsem rovněž okolnosti, které mne na planetu přivedly. Jakmile jsem prohlásil, že jsem se na Pintě ocitl náhodou, vyslychající se rozesmál a radil mi, abych si vymyslel něco lepšího. Pak se dal do prohlížení protokolů a každou chvíli na mne vybafl s nějakou otázkou. Nešlo mu to právě snadno, protože musel vždycky vstát a nabrat dech, přičemž se jednou zakuckal vodou a dlouho kašlal. Později jsem si všiml, že se to Pintijcům stávalo hodně často. Rybita mi přátelsky domlouval, abych se ke všemu přiznal, ale když jsem neustále opakoval, že jsem nevinný, náhle se zvedl a ukázal na konzervu se šprotami:

"A co tedy znamená tohle?" zeptal se.

"Nic," odpověděl jsem s údivem.

"To uvidíme. Odved'te toho provokatéra!" zvolal.

Tím skončil můj výslech.

Místnost, do které mě zavřeli, byla naprosto suchá. Přijal jsem to s povděkem, neboť jsem nepříjemně pociťoval vlhkost, která mě neustále obklopovala. Společně se mnou bylo v cele sedm pintijských občanů. Velmi srdečně mě přivítali a jako cizinci mi uvolnili na lavici místo. Od nich jsem se dozvěděl, že šproty nalezené v raketě jsou podle zdejších zákonů hlubokým znevažením nejvznešenějších ideálů a podněcováním ke zločinu. Požadoval jsem na nich podrobnější vysvětlení, ale to mi nemohli, nebo spíše nechťeli poskytnout. Poznal jsem, že jsou jim podobné otázky nepříjemné, a proto jsem zmlkl. Dále jsem se dověděl, že takové věznice jsou jediná suchá místa na celé planetě. Zeptal jsem se, zda Pintijci žijí ve vodě už od nepaměti. Řekli mi, že na planetě dříve bývalo mnohem více té hnusné souše a jenom malou část povrchu pokrývalo moře.

V té době vládl na planetě Veliký vodník Rybon Ermenizeus. V suchárně jsem strávil tři měsíce a osmnáct různých komisí mě vyšetřovalo. Zjišťovaly, jaké obrysy má můj sražený dech na zrcátku,

počítaly, kolik se mne steklo kapek po vytažení z vody, zkoušely, jak mi padne rybí ocas. Jiným znalcům jsem musel vypravovat své sny, které okamžitě zhodnocovali a třídili podle příslušných paragrafů trestního zákona. Na podzim bylo popsáno už na osmdesát tři foliantů důkazy o mé vině a věcnými důkazy byly naplněny skříně v kanceláři s ostěním z rybích šupin. Nakonec jsem se doznal ke všemu, co mi bylo kladeno za vinu, zejména k perforaci chondrytů a opakované troubeži ve prospěch Panty. Dodnes nevím, co to mělo znamenat. S přihlédnutím k polehčujícím okolnostem, zejména k mé naprosté nevědomosti o blahodárnosti života pod vodou a k nedalekým jmeninám Velikého vodníka - mi byl vyměřen mírný trest: dva roky svobodného řezbářství, podmíněčně na šest měsíců ve vodě. Nato jsem byl propuštěn na svobodu.

Rozhodl jsem se, že si svůj půlroční pobyt na Pintě zařídím co nejpohodlněji. Když jsem ale nenašel v žádném hotelu volný pokoj, ubytoval jsem se pokoutně u jakési stařeny, která tremolovala hlemýžďe, jinými slovy, cvičila je, aby se skládali do obrazců podle předepsaného vzoru o státních svátcích.

Po opuštění suchárny jsem navštívil hned prvního večera vystoupení pěveckého souboru hlavního města. Byl jsem však notně rozčarován, neboť sbor zpíval pod vodou - žbluňkal.

Byl jsem svědkem toho, jak rybíta konající službu vyvedl nějakého občana, který po zhasnutí světel v hledišti dýchal trubičkou z rákosu. Oficiální hosté zaujali místa v lóžích, naplněných až po okraj vodou a polévali se neustále inkoustem. Nemohl jsem se zbavit divného dojmu, že se jim to asi valně nezamlouvá. Pokusil jsem se od své bytné načerpat nějaké informace, ta mě ale neuznala za vhodná odpovědi.

Zeptala se, do jaké výše si přeji mít v pokoji vodu, a když jsem řekl, že napuštěnou vodu vidím rád pouze v koupelně, stiskla rty, pokrčila rameny a odešla, než jsem stačil větu dopovědět.

Protože jsem Pintijce toužil poznat po všech stránkách, pokusil jsem se vniknout i do jejich kulturního života. Když jsem zavítal na planetu, v tisku zrovna probíhala živá diskuse o žbluňkání. Znalci hájili žbluňkání potichu, kterému prorokovali slibnou budoucnost.

V podnájmu u mé bytné bydlel také sympatický mladý Pintijec, redaktor rozšířených novin Rybí hlasy. V tisku jsem se mnohdy setkal se zmínkou o baldurech a badubínech a podle souvislosti se dalo soudit, že tu běží o nějaké osoby. Nemohl jsem však přijít na to, co mají oni a Pintijci společného. Když jsem hledal vysvětlení, tázaný se obvykle potopil hlavou pod vodu, aby žbluňkáním zabránil dalšímu hovoru. Zeptal jsem se na to také redaktora, ale ani ten s tím nechtěl nic mít. U večere mi pobouřeně sdělil, že se mu přihodilo cosi velmi nemilého. Neopatrně napsal v úvodníku, že je ve vodě mokro, a obával se proto toho nejhoršího. Pokusil jsem se mu zvednout náladu a poznamenal, zda si oni myslí, že je ve vodě sucho. Redaktor sebou škubl a odpověděl, že vůbec nic nechápu. Je třeba se na všechno dívat z rybího hlediska. Poněvadž ryba vlhko necítí, plyne z toho, že ve vodě nemůže být mokro. Po dvou dnech se redaktor už více neobjevil.

S obzvláštními potížemi jsem se setkával při návštěvě veřejných podniků. Když jsem šel poprvé do divadla, rušil mě neustálý šepot. Domníval jsem se, že přichází od některého ze sousedních diváků a snažil se mu nevěnovat pozornost. Nakonec jsem to však déle nevydržel a odsedl si jinam, leč šepot se ozýval i tam. Když se na jedvišti hovořilo o Velkém Rybonovi, tiše se rozlehlo sálem: "Pociť'uješ v končetinách slastné chvění." Nato se diváci v celém hledišti začal mírně natřásat. Později jsem se přesvědčil, že ve všech veřejných místnostech jsou umístěny zvláštní našeptávače, které napovídají přítomným patřičné prožitky. Se zvyky a charakterovými vlastnostmi pintijských občanů toužil jsem se seznámit důkladněji, a proto jsem si obstaral větší počet knih z různých oborů. Byly mezi nimi romány, školní čítanky i díla naučná. Dodnes některé z nich mám, například: Malý badubín, Hrůzy souše, Jak ve vodě rybička, Žbluňkání ve dvou a podobně. V univerzitní knihovně mi doporučili dílo o evoluci přesvědčováním, ale mnoho jsem nepochytil, přečetl jsem si pouze nadmíru obsažný popis badurů a badubínů.

Zkusil jsem zeptat se na to bytné, ale ta se se svými hlemýžďi uzamkla v kuchyni, a tak jsem šel znovu do knihkupectví a tázal se, kde bych mohl spatřit aspoň jednoho badubína. Po těchto slovech se všichni prodavači vrhli do vody za pultem a několik mladších Pintijců, kteří náhodou byli přítomni, předalo mne rybíci jako provokatéra. Ta mne zavřela znovu do suchárny, kde jsem našel tři ze svých bývalých spoluvězňů. Vysvětlili mi, že zatím na Pintě neexistují ani balduri, ani badubínové. Podle učení o evoluci přesvědčováním mají se průběhem času Pintijci stát těmi ušlechtilými a ve své rybatosti dokonalými tvory.

Když jsem se ptal, kdy to bude, přítomní se zachvěli a marně hledali vodu, do které by se mohli vrhnout. Když takto jejich záměr ztroskotál, pravil nejstarší z trojice s nejvíce pokroucenými končetinami: "Nu poslyš, vodníku, takové řeči se u nás beztrestně nevedou. Kdyby to slyšela rybíci, pořádně by ti zostříla trest."

Celý zhroucen oddával jsem se chmurným úvahám, z kterých mě vytrhlo až vyprávění mých druhů v neštěstí. Rozmlouvali o tom, čím se kdo z nich provinil, a odhadovali, jaký je za to může stihnout trest. První usnul jednou na pohovce omývané vodou, doušek jí polkl, načež vyskočil na nohy s výkřikem "Člověk by z toho posel!" Druhý si hrál s dítětem na konička, místo toho, aby je od malička přivykal životu pod vodou. Konečně třetí, ten nejstarší, měl tu smůlu, že žbluňkal způsobem, který nazvala kompetentní místa "potupným a pobuřujícím". Stalo se mu to při přednášce o třech stech vodních-bohatýrech, kteří zahynuli v soutěži o postavení rekordu co nejdelšího života pod vodou. Zanedlouho mě volali k Rybitovi, který mi oznámil, že jsem se opětovně dopustil hanebného přečinu, a proto mi vyměřuje dodatečný trest tři roky svobodného řezbářství. Nazítří jsem spolu s třiceti sedmi Pintijci za známých podmínek - potopen ve vodě až po krk - odplul lodí do řezbářské kolonie. Ta byla daleko za městem a naší prací bylo vyřezávat sochy jakési ryby z třídy sumcovitých. Pokud si vzpomínám, vyrobili jsme asi sto čtyřicet tisíc těchto soch. Ráno jsme pluli do práce za zpěvu písní. Pamatuji si, že jedna začínala takto: "Hoj, svoboda, hoj, svoboda, ta nám sílu k práci dodá." Před večeří, která se musela jíst pod vodou, jsme se vraceli do ubytoven. Každý den chodil lektor proslovit osvětovou přednášku o podvodní svobodě. Kdo chtěl, ten se mohl přihlásit do klubu rozjímáčů ploutevnatosti. Jakmile lektor domluvil, pokaždé se ptal, zda někdo z nás neztratil chuť k řezbářství. Nikdo se neozval, tak jsem tedy mlčel rovněž. Našeptávače rozestavené v místnosti začaly nakonec ujíšťovat, že u svobodného řezbářství toužíme setrvat co nejdéle a vykonávat je pokud možno pod vodou.

Jednoho dne jsme zpozorovali, že u vedení tábora se projevují známky neobyčejného vzrušení. Při obědě jsme se dozvěděli, že dnes kolem našich pracovišť propluje sám Velký Rybon, vodník Ermezineus, který putuje na vtělení baldurské matie. Od samého poledne jsme v očekávání vznešené návštěvy pluli v pozoru. Pršelo a bylo velmi chladno, takže jsme se třásli všichni zimou. Našeptávače, umístěné na plovoucích bójích, ohlašovaly, že se třese nadšením. Téměř až do soumraku táhl kolem nás na sedmi stech lodích průvod Velkého Rybona. Byl jsem poměrně blízko, a tak jsem viděl samotného Rybona, který k mému úžasu vůbec nevypadal jako ryba. Byl to docela všední Pintijec se značně proseedivělými skráněmi a hrozně pokroucenými údy. Důstojná vládcova ramena podpíralo osm velmožů, oděných v šupinách ze zlata a purpuru. Když Rybon vynořil hlavu z vody, aby nabral dech, rozkašlal se tak strašně, že mi ho přišlo líto. Na počest zmíněné události jsme vyřezali osm soch sumcovité ryby nad plán. O několik neděl později jsem poprvé ucítil v rukou škaredé loupání. Kamarádi mi vysvětlili, že to jsou prostě začátky revmatismu, největší pintijské metly. Není dovoleno říkat, že je to nemoc, nýbrž pouze že jde o příznaky obrany bezideového organismu proti porybění. Teprve nyní jsem pochopil, proč Pintijci mají tak pokroucené údy.

Každý týden nás vodili do kulturního sálu, kde nám předváděli perspektivy příštího života pod vodou. Zachraňoval jsem se tím, že jsem zavíral oči, neboť se mi dělalo nanic už jen při pouhé zmínce o vodě. Můj život tak plynul po celých pět měsíců. Krátce předtím jsem se seznámil se starším mužem, profesorem pintijské university. Stal se svobodným řezbářem, protože prohlásil při jedné přednášce, že sice voda je k životu nutná, ale v jiném smyslu, než se to provádí v denní praxi. Profesor mi vyprávěl o minulosti své země při rozmlouvách, které se většinou konaly za noci. Kdysi planetu Pintu soužily horké větry a vědci dokazovali, že by se její povrch mohl proměnit v poušť. Z toho důvodu byl vypracován rozsáhlý zavodňovací projekt. Aby mohl být realizován, byly zřízeny příslušné instituce a kontrolní správy. Ale i potom, když výstavba sítě umělých vodních kanálů a nádrží byla skončena, nepodařilo se kanceláře zlikvidovat. Působily i nadále a Pintu čím dál tím více zavodňovaly. Došlo k tomu - říkal profesor - že to, co jsme chtěli ovládnout my, posléze ovládlo nás. Nikdo se neměl k tomu, aby chybu přiznal, a nakonec se konstatovali, že všechno je vlastně v nejlepším pořádku.

Jednoho dne začaly v táboře kolovat pověsti, které nás nesmírně vzrušily. Říkalo se, že se připravují velké změny, a někteří se dovolili dokonce tvrdit, že v obydlích bude sucho a snad se zavede sucho také

všeobecně. Vedení tábora neprodleně začalo potírat poráženeckou náladu a zvýšilo plánovanou normu rybích soch. Nicméně tyto pověsti tvrdošíjně dál obíhaly v těch nejfantastičtějších obměnách. Na vlastní uši jsem slyšel někoho říkat, že byl Velký Rybon spatřen s ručníkem.

Jedné noci dolehl k nám ze správní budovy halas hlučné zábavy. Vyplul jsem na dvůr a spatřil jsem vedoucího tábora a osvětáře vylévat z okna kbelíky vody. Oba si přitom hlasitě zpívali. Hned za svítání se objevil lektor, který připlul v lodce s ucpanými dírami. Oznámil nám, že všechno to, co se dělo dosud, spočívalo vlastně na nedorozumění, že se pracuje na nových, dosavadním nepodobných, opravdu svobodných směrnicích existence a že se s okamžitou platností ruší žbluňkání jako namáhavé, zdraví škodlivé a zcela zbytečné. Během projevu namočil několikrát nohu do vody, dodal, že on sám nikdy vodu neschvaloval a jako málokdo chápal, že z ní nevzejde nic dobrého. Dva dny jsme do práce nechodili. Pak nás poslali zurážet ploutve řezbám již hotovým a místo nich přidělat nohy. Lektor nás začal učit nové písní: "Povznáš to ducha, když je země suchá". Otevřeně se všude říkalo, že každým dnem můžeme čekat čerpadla, která vodu odstraní.

Avšak když jsme znali již druhou sloku nové písně, byl lektor znenadání odvolán do města, odkud se již nevrátil. Ráno k nám připlul vedoucí - hlava mu sotva čouhala nad vodu - a všem přítomným rozdál nepromokavé noviny. Stálo tam, že se jednou provždy žbluňkání ruší, protože škodí zdraví a nepřispívá zdárnému rozvoji baldurství. To ovšem neznamená žádný návrat k zhoubné souši - právě naopak. Aby mohly vzniknout předpoklady k růstu badubínů a baldurství na celé planetě, nařizuje se dýchat na vyšší rybí úrovni výlučně pod vodou, přičemž bude přechod, se zřetelem na veřejné blaho, prováděn po etapách. To znamená, že každý občan musí následujícího dne pobýt pod vodou o něco déle než dne předešlého. Aby se tento přechod občanům usnadnil, výše vody se stanoví jednotné na jedenáct hloubek (délková míra).

Úroveň vodní hladiny byla večer opravdu natolik zvýšena, že jsem musel spát vestoje. Jelikož našeptávače zaplavila voda, byly přístroje instalovány poněkud výše a nový lektor zahájil s námi cvičení v dýchání pod vodou. Po několika dnech Ermezineus laskavě vyhověl všeobecným žádostem z řad obyvatelstva a vodní hladinu ještě o půl hloubky zvýšil. My všichni jsme chodili už jen po špičkách a za nějakou dobu se osoby menšího vzrůstu někde poztrácely. Poněvadž dýchání pod vodou se nikomu nedařilo, všeobecně se rozšířil zvyk, že každý mírně nadskočil, aby se dostal nad hladinu a nabral dech. Za nějakou dobu to již šlo velmi dobře, třebaže se všichni tvářili, tak jako by to nejen oni sami nedělali, ale ani to druhé dělat neviděli. Tisk přinášel zprávy, jaké ohromné pokroky v podvodním dýchání činí celá země. Zatím k nám přicházely velké transporty osob, které žbluňkaly postaru, a proto se šly věnovat svobodnému řezbářství.

Celkem vzato, tím vším byla míra mých nesnází již dovršena a rozhodl jsem se svobodného řezbářství zanechat. Po skončení práce jsem se ukryl za podezdívkou nového pomníku - zapomněl jsem se zmínit, že jsme rybám otloukali nohy a ploutve umíst'ovali zase na původní místo - a když jsem osaměl, odplaval jsem do města. Po té stránce jsem Pintijce značně předčil, neboť proti očekávání neuměli plavat.

Byl jsem unaven, ale přece jen se mi podařilo doplavat k letišti. Mou raketu hlídali čtyři rybité, ale naštěstí právě v té chvíli nablízku někdo zažbluňkal a strážci se hnali za přestupníkem. Využil jsem toho, strhal jsem pečeti, skočil do rakety a co nejkvapněji jsem odstartoval. Po čtvrthodince letu planeta, na které mi bylo souzeno toho tolik prožít, jako drobná hvězdička blikala v dáli. Ulehl jsem na lůžko a liboval si, že mám hezky sucho. Žel ten příjemný odpočinek dlouho netrval. Energické bušení na příklop mě vytrhlo ze spaní. Ještě napůl v dřimotách jsem zvolal: "Ať žijí pintijské svobody!" Ten výkřik mi měl přijít draho, neboť do rakety se dobývala hlídka pantijské anjelície. Nadarmo jsem se jim pokoušel vysvětlit, že mi špatně rozuměli, protože jsem volal "svobody pantijské", a nikoli "pintijské". Raketu zapečetili a vzali do vleku. Tím však nebyla moje smůla u konce - ve spíži jsem měl další konzervu se šprotami, kterou jsem načas krátce předtím, než jsem ulehl k odpočinku. Jakmile anjelície otevřenou konzervu spatřila, zachvěla se, a pak s triumfálním výkřikem se pustila do sepisování protokolu.

Zanedlouho jsme přistáli na planetě. Když mě posadili do čekajícího vozidla, nemálo se mi ulevilo, neboť nikde, kam až oko dohlédlo, nebylo ani stopy po vodě. Jakmile moji průvodci svlékli skafandry, spatřil jsem bytosti podobné lidem, až na to, že si byli všichni podobní jako vejce vejci a pořád se usmívali. Třebaže se již zešeřilo, bylo město osvětleno jako za dne. Všiml jsem si, že chodci se na mne dívali, tu

útrpně, tu zas pobouřeně a pokyvovali hlavami. Jedna Pantijka dokonce při pohledu na mne omdlela, což bylo tím bizarnější, že se ani pak nepřestala usmívat.

Po nějakém čase jsem nabyl dojmu, že obyvatelé planety nosí na tváři patrně nějaké škrabošky, ač jsem se to neodvažoval tvrdit s jistotou. Zastavili jsme před budovou s nápisem: Volná anjelicie pantijská. Strávil jsem noc o samotě v pokojíčku, kam oknem vnikal šum velkoměstského ruchu. Asi v poledne druhého dne mi byla v kanceláři vyslyšajícího přečtena obžaloba, které mě vinila z anjelofagie v službě pintijské a ze zločinu individuální diferenciacie. Dva doličné důkazy svědčily proti mně. Předně, otevřená konzerva šprot a dále zrcátko, do kterého mi vyšetřující dovolil se podívat.

Byl to anjelita čtvrtého stupně v sněhobílé uniformě s brilantovými blesky na prsou. Vysvětlil mi, že za spáchané delikty mi hrozí doživotní identifikace. Dodal, že mi soud dává čtyřdenní lhůtu k přípravě obhajoby. S úředně přiděleným obhájcem se mohu sejít, kdykoli o to požádám.

Protože jsem měl už jednu zkušenost se soudními metodami v těchto končinách Galaxie, hleděl jsem se nejdříve dovědět, v čem spočívá trest, který mi hrozí. Jako kdyby moje přání tušili, zavedli mě do jantarova vymalované, nevelké síně. Tam mě očekával můj obhájce, anjelita druhého stupně. Ukázal se shovívavý a neskrblil vysvětlením.

"Věz, cizinče," řekl, "že my jsme nejdokonaleji pochopili prapůvod všech béd, utrpení a neštěstí, kterým jsou vystaveny bytosti, seskupené v společenství. Tato prapříčina zla vyvěrá z charakteru jednotlivce. Společnost - kolektiv - je věčná a řídí se jenom netečnými, neměnnými zákony - stejně jako se jimi řídí velkolepé slunce a hvězdy. Nejistota, nerozhodnost, nahodilost ovládají činnost jednotlivce a především on sám trvá dočasně. Proto jsme pro dobro společnosti odstranili beze zbytků individualismus. Na naší planetě existuje jedině kolektiv - jednotlivce, individua tu nenajdeš."

"Ale to, co říkáš," ozval jsem ses celý zkoprnělý, "je přece jen řečnický obraz. Vždyť ty jsi také jednatel!"

"Vůbec ne," odpověděl s neměnným úsměvem na tváři. "Všiml sis možná, že se nelišíme podobou. A dosáhli jsme rovněž nejvyššího možného stupně společenské zaměnitelnosti."

"Tomu nerozumím. Co to znamená?"

"Hned ti to vysvětlím. V dané chvíli existuje ve společnosti omezené množství funkcí, neboli, jak říkáme, míst stanovených rozpočtem. Jsou různé rozpočty - pro funkce vladařské, funkce zahradníků, techniků, lékařů. Ale máš také funkce rodinné - otců, bratrů, sester a tak podobně. Každý pantijský občan nějakou z těch funkcí zastává. Ale v té funkci setrvá pouze jeden jediný den a o půlnoci proběhne v celém státě přesun, obrazně řečeno - asi tak, jako kdyby každý o krok postoupil. Ten, kdo včera byl zahradníkem, je dnes inženýrem, včerejší zahradník dnes zastává funkci soudce, vládce se změní v učitele a podobně. Stejně je tomu i s rodinou. Každá sestává z lidí pokrevných - tudíž z otce, matky, dětí. Ani tady se funkce nemění, jenom každodenně se střídají lidé, kteří ji zastávají. Avšak společenství zůstává věčné, neměnné, rozumíš? Počet rodičů a dětí, lékařů a ošetřovatelek zůstává pořád konstantní a tak je to ve všech oblastech života. Mohutný organismus našeho státu od věků trvá beze změn, nerozborný jako skála, a zato vděčí tomu, že jednou provždy jsme skoncovali s efemérním charakterem individuální existence. Říkám to proto, abys viděl, že všichni jsme dokonale zaměnitelní. Záhy se o tom přesvědčíš i ty. Jestliže mě zavolaš po půlnoci, přijdu k tobě v nové postavě..."

"Ale jaký to všechno má smysl?" zeptal jsem se. "Jak je možné, aby každý z vás znal všechny obory lidské činnosti a mohl splnit předpoklady kterékoli funkce? Copak lze fungovat nejen jako zahradník, soudce či obhájce, ale podle potřeby i jako otec či matka?"

"Nedovedu řádně vykonávat mnohá povolání," odpověděl můj usměvavý společník. "Nezapomínej ale, že určitou funkci plníš jenom den. Ve společenském zřízení starého typu většina jedinců své funkce plnila mizemě, a společenská mašinérie se přece nezastavila. Špatný zahradník nechá zahradu zpustnout, špatný vladař přivede stát na žebráckou hůl - protože oba k tomu mají dost času. Nám však tolik času nezbyvá. Kromě toho se v normálním společenském systému nepříznivě odrážení nedostateční odborné znalosti a zhoubný vliv individuálních snah. Závist, pýcha, sobectví, ješitnost, panovačnost - to všechno působí rozkladně na život celku. U nás se však tento neblahý vliv neprojevuje, protože tu neexistuje snaha dělat kariéru, a tak nikdo nejedná v osobním zájmu, poněvadž něco podobného je u nás věcí neznámou. Nemohu ve své funkci udělat nějaké rozhodnutí dnes s tou nadějí, že se mi tento krok vyplatí

zítra, neboť v tu dobu budu již působit v jiné funkci. V jaké, to teď vůbec netuším.

Vystřídání se koná o půlnoci na základě všeobecného slosování, na které nemá nikdo živý vliv. Už chápeš, jak nezměrně moudré je naše zřízení?"

"A co s vašimi city?" zeptal jsem se. "Copak lze každý den milovat někoho jiného? A jak se to má s otcovstvím a mateřstvím?"

"Určitou závadou našeho systému," pokračoval můj společník, "bývala dříve okolnost, že otec porodil dítě, protože právě onoho dne, kdy měla slehnout, zastávala žena otcovskou funkci. Ale tuto potíž odstranil zákon, který praví, že také otec může rodit děti. Pokud jde o city, uspokojili jsme dvě potřeby každé rozumné bytosti, které se na první pohled vzájemně vylučují: potřebu přežití rodu a potřebu změny. Oddanost, úcta, láska byly podlamovány ustavičnými starostmi a obavami před ztrátou milované osoby. Ten strach už neznáme. V podstatě je to ta, že ať si na nás dolehnou jakékoli otřesy, choroby a katastrofy, každý má zajištěno, že bude mít otce a matku, manžela a děti. To ale není všechno. To, co se nemění, zůstává stejné a začíná po nějaké době unavovat, bez zřetele na to, zda zakoušíme dobré, či zlé. Prahne po tom, aby se náš osud neměnil, chceme se vyhnout překážkám a tragédiím, chceme existovat a nepomíjet, měnit se a setrvávat, být všim a nedávat v sázku nic. Tyto na pohled neřešitelné rozpory se u nás pokládají za samozřejmé. Dokonce jsme odstranili antagonismus mezi různými společenskými vrstvami, protože každý se může stát nejvyšším vládcem, jakmile na něho padne los, a nikomu žádná funkce není uzavřena.

Konečně ti mohu vysvětlit, co znamená ten trest, který ti hrozí. Je to ta největší pohroma, která může pantijského občana postihnout - totiž vyloučení ze všeobecného slosování a přeražení do osamocené, individuální existence. Identifikace je právní výkon, který nadosmrti drtí jedince strašným a nelitostným břemenem individuality. Jestliže ještě chceš dát nějakou otázku, pak si pospěš, protože půlnoc přichází a já tě musím opustit."

"A jak jste se vypořádali s otázkou smrti?" zeptal jsem se.

Nakrabil čelo a s úsměvem na tváři si mě prohlížel, jako kdyby to slovo nechápal. Konečně řekl:

"Smrt? To je zastaralý termín. Tam, kde nežijí jednotlivci, ani smrt neexistuje. U nás nikdo neumírá."

"To přece je nesmysl! Sám v něj nevěříš!" zvolal jsem. "Každá živá bytost přece zemře. Ani ty nejsi výjimkou!"

"Já? Koho tím míníš?" přerušil mě s úsměvem.

"Tebe, přece tebe!"

"Kým jsem já kromě té dnešní funkce? Jaké mám jméno a příjmení? A co má tvář? Nemám jména a díky biologickým zásahům, prováděným už před několika sty lety, vypadám stejně jako všichni ostatní. Funkce? Ta se o půlnoci změní. A co kromě toho zbývá? Nic. Zamysli se nad tím, co znamená smrt. Je to zánik, tragický svou neodvratností. Koho ztrácí umírající? Sebe? Ne, protože mrtvý přestává existovat a ten, kdo neexistuje, nic nemůže ztratit. Smrt je tedy věcí živých, je ztrátou pro někoho blízkého. My ale naše blízké nikdy neztrácíme. Každá rodina u nás trvá věčně. Smrt by zredukovala funkce a to zákony nedovolují. Už musím jít. Cizinče, buď zdrav!"

"Počkej!" zvolal jsem, vida, že můj obhájce vstává. "Jsou mezi vámi přece věkové rozdíly - musí existovat, třebaže vypadáte jako byste jeden druhému z oka vypadli. Jistě máte i starce, kteří..."

"Nikoliv. Neprovádíme sčítání funkcí, které někdo zastával. Nepočítáme astronomická léta. Nikdo z nás neví, jak dlouho žije. Pro funkce čas neexistuje. Ted' ale přišel čas, abych šel."

Zůstal jsem sám za chvíli se dveře znovu otevřely a obhájce vstoupil. Měl na sobě fialkově bledou uniformu se zlatými odznaky hodnosti anjely druhého stupně a stejný neměnný úsměv ve tváři.

"Obviněný, přichází z cizí hvězdy, jsem ti k službám," pronesl a mně se zdálo, že jeho hlas zní poněkud jinak.

"A přece existuje u vás jedna neměnná funkce - funkce obžalovaného!" vykřikl jsem.

"Mýlíš se. To se týká jen cizinců. Nemůžeme dovolit, aby někdo podrýval naše zřízení zevnitř, schován za svou funkci."

"Znáš práva?" zeptal jsem se.

"To znají zákoníky. Stejně bude tvůj proces až pozítří. Ten, kdo bude mít funkci, bude tě obhajovat."

"Zříkám se toho."

"Chceš se tedy sám obhajovat?"

"Ne, chci být odsouzen."

"Jsi lehkomyšlný," pronesl obhájce s úsměvem. "Pamatuj, že nebudeš jednotlivcem uprostřed jiných jednotlivců, ale zůstaneš v prázdnotě děsivější než meziplanetární prostory..."

"Už jsi slyšel někdy o Mistru Oh?" zeptal jsem se. Sám ani nevím, jak mě to napadlo.

"Ano. To on vytvořil náš stát, své největší dílo - Náhradu věčnosti."

Tak skončil náš rozhovor. Tři dny poté jsem stál před soudem, který mě potrestal doživotní identifikací. Odvezli mě na letiště, odkud jsem neprodleně odstartoval a zamířil k Zemi. Nevím, zda ještě někdy budu mít chuť setkat se s Dobrodincem Kosmu.

14. cesta

19. srpna

Raketu mám ve správce. Letěl jsem posledně příliš blízko kolem Slunce a celý lak oprýskal. Dílovedoucí mi radí natřít ji na zeleno. Nejsem zatím rozhodnut. Dopoledne jsem dělal pořádek ve svých sbírkách. V kožichu nejkrásnějšího gurguána jsem našel spoustu molů. Posypal jsem jej naftalínem. Odpoledne u Tarantogy. Zpívali jsme marťanské písničky. Vypůjčil jsem si Brizarda - Dva roky mezi kurdly a osměly. Až do rána jsem četl - nesmírně zajímavé!

20. srpna

Souhlasím s nátěrem na zeleno. Dílovedoucí se mě snaží přemluvit ke koupi elektronického mozku. Má na prodej jeden solidní zánovní kus o výkonu dvanácti parních duší. Tvrdí, že se dnes bez takového mozku nikdo nevydá ani na krátký výlet za Měsíc. Ještě si to rozmyslím - příliš vysoká finanční položka. Četl jsem Brizarda celé odpoledne - vzrušující četba. Je to ostuda, že jsem kurdla ještě neviděl.

21. srpna

Ráno v dílnách. Vedoucí mi ukázal elektronický mozek. Vypadá opravdu zachovale a je prý na pět let zásoben vtipy. Tak se odstraní nuda při cestování v Kosmu. "Ze smíchu nevyjdete ani při nejdelší cestě," říká vedoucí. Vybitá baterie se dá vyměnit za novou. Poručil jsem řízení natřít na červeno. Pokud jde o mozek - ještě o tom budu uvažovat. Četl jsem Brizarda až do půlnoci. Neměl bych se sám vydat na lov?

22. srpna

Ten mozek jsem přece jen koupil. Dal jsem ho zamontovat na stěnu rakety. Dílovedoucí mi k němu ještě přidal elektrický polštářek. Jistě mě vzal pořádně na hůl! Povídal, že ušetřím spoustu peněz. Vše se má tak, že při vstupu na planetu se obvykle platí příjezdové clo. Avšak teď raketu mohu ponechat ve vzduchoprázdnu, kde bude kolem planety kroužit jako umělá družice a zbývající kousek cesty urazím pěšky. Za clo nedám ani halíř. Mozek propočítá a změří pohyb rakety a pak mi oznámí, kde ji mám hledat. Dočetl jsem Brizarda. Už jsem se téměř rozhodl Enteropii navštívit.

23. srpna

Raketu jsem vyzvedl z dílen. Vypadá velmi hezky, až na kormidla, která barevně neladí se sousední zelení. Vlastnoručně jsem je přemaloval na žluto. Teď to vypadá líp. Vypůjčil jsem si od Tarantogy svazek Kosmické encyklopedie s písmenem E a článek o Enteropii opsál. Zní takto:

ENTEROPIE, šestá planeta dvojitého (rudého a modrého) slunce v souhvězdí Skopce. 8. kontinentů, 2 oceány, 167 činných sopek, 1 ščorg (viz Ščorg). Den trvá 20 hodin, teplé klima, pro člověka vhodné životní podmínky, kromě období strumu (viz STRUM).

Obyvatelstvo

a) Rasa vládnoucí: Ardrité, bytosti rozumné, mnohoprůzračné, souměrně lichonohé (3), náležejí ke kmeni Siliconoidea, řádu Polytheria, třídě Luminifera. Jako všechny Polytheria (viz heslo) Ardrité se periodicky samovolně štěpí. Tvoří rodiny typu kulového. Vládní systém: gradarchie II. B, zavedena Transmem Kajícníkem před 340 lety (viz TRANSM). Vyvinutý průmysl, zejména potravinářský. Hlavní položky vývozu: fosforeskující manubrie, citoklety, laupání v několika desítkách úprav, žíhané i pomalu

opalované. Hlavní město: Tentotam, 1,400 000 obyv. Důležitá střediska průmyslu: Drur, Haupr, Arbagellar. Kultura světélkující se známkami dekadence, ježto se v ní uchovaly zbytky civilizace Fytogozanů (viz Hříbaři), kteří byli Ardrity vyhlazeni. V novější době stále více ovlivňují sepulky (viz heslo) veřejný a kulturní život. Náboženská vyznání: Nejrozšířenější je monodrumism. Podle m-smu stvořil Druma mnohý všehomír v podobě Prvotního voru, z kterého vznikly slunce a hvězdy na čele s Enteropii. Ardrité staví Drumovi posříbřené svatyně, trvalé i přenosné. Kromě m-smu působí v E. několik sekt, zejména plakotralové. P-vé (viz heslo) uctívají jenom Emfeza (viz heslo), a to ještě ne všichni. Umění: tanec (otáčivý), radioakty, sepulení, bajonové drama. Architektura: vzhledem ke strumu funkční, foukaně lisovaná. Kupolovité patrovince dosahují až výše 130 poschodí. Na umělých měsících budovy převážně budovy druhu ovicelárního (vejčitého).

Živočišstvo:

b) Fauna rázu silikonoidálního. Hlavní zástupci: měřavci, autumnální dendrogy, asmanité, kurdle, osměly. V období strumu je zakázáno lovit kurdle a osměly. Pro člověka je maso těchto zvířat nepoživatelné s výjimkou kurdľů (pouze partie zardu - viz heslo). Vodní fauna poskytuje zdroj surovin pro potravinářský průmysl. Jsou to hlavně infernácie (pekluchy), bleskvy, přísavky, mřenec. Zvláštností Enteropie je ščorg s mintlínovou faunou a flórou. Jediným jeho protějškem v naší Galaxii jsou avy v bezvodných úlesích Jupitera. Jak dokázala vědecká škola prof. Tarantogy, život na Enteropii vznikl na obvodu ščorgu a balzanbiltových slojí. Vzhledem k hromadné výstavbě pozemské i vodní je nutno předpokládat, že zmizí i zbývající části ščorgu. Proto je ščorg chráněn podle 6. paragrafu zákona o ochraně planetárních památek (Codex Galacticus sv. MDDDVII, částka XXXII, str. 4670) a zakazuje se jeho znešvařování.

Všechno v článku bylo jasné, až na zmínky o sepulkách, transmě a strumu. Poslední publikovaný svazek encyklopedie, žel, končil heslem "SMĚS HUB", takže o transmě a strumu jsem nic ani hledat nemohl.

Navštívil jsem Tarantogu, abych se podíval na heslo "SEPULKY". Bylo stručné:

SEPULKY - význačný prvek v ardrické (viz heslo) civilizaci na planetě Enteropii (viz heslo). Srov.

SEPULKARIE. Uposlechl jsme pokynu a četl:

SEPULKARIE - předměty, které slouží k sepulení (viz heslo). Vyhledal jsem "SEPULENÍ" a tam stálo:

SEPULENÍ - činnosti Ardrů (viz heslo) obývajících planetu Enteropii (viz heslo). Srov. SEPULKY.

Kruh se uzavřel a nebylo už kam se obrátit. Před profesorem, který jediný by mi mohl podat vysvětlení, jsem se za nic na světě nechtěl přiznat k takové nevědomosti. Kostky byly vrženy - rozhodl jsem se vyjet na Enteropii. Za tři dny vyrazím.

28. srpna

Odstartoval jsem ve dvě hodiny, hned po obědě. Knížky jsem si na cestu nebral, přece mám ten nový elektronický mozek. Až k měsíci jsem poslouchal vtipy, které mi vypravoval. Nasmál jsem se jim až až. Potom večere a na kutě.

29. srpna

Domnívám se, že ve stínu Měsíce jsem se nachladil, protože v jednom kuse kýchám. Vzal jsem si aspirin. V protisměru letí tři nákladní rakety z Pluta - pilot telegrafuje, abych uvolnil dráhu. Ptal jsem se, jaký veze náklad, poněvadž jsem myslel, že to bude bůhvíco - a zatím tam má jen obyčejné brindisi. Vzápětí jsem křižoval s expresem z Marsu. Cestující v něm byli namačkání jako slanečci. Dlouho jsme na sebe mávali šátečky. Poslouchal jsem vtipy až do večere. Byly výtečné - jenom kdybych nemusel pořád kýchat.

30. srpna

Přidal jsem rychlost. Mozek funguje bezvadně. Začíná mě od smíchu trochu pobolívat bránice, a proto jsem ho na dvě hodiny vypnul a ohřál si elektrický polštářek. Teplo mi udělalo dobře. Podruhé jsem zachytil rádiový signál, který v roce 1896 vyslal Popov ze Země. Od ní jsem už hezký kus vzdálen.

31. srpna

Slunce je sotva znát. Dopoledne procházka po raketě, abych pořád jen nesesedl. Až do večera jsem poslouchal vtipy. Byly většinou ořepané. Mám dojem, že dílovedoucí dal číst mozkou staré humoristické časopisy a hrstku novějších vtípů přidal navrch. Zapomněl jsem na brambory, které jsem postavil do atomového reaktoru. Všechny se spálily na uhl.

32. srpna

V důsledku větší rychlosti se čas prodlužuje. Už by měl být říjen a tady je pořád jen a jen srpen. V okně se něco míhá. Myslel jsem, že to bude již Mléčná dráha, ale zatím se jenom odloupává lak. Zatracená fušerská práce! Mám na cestě obslužnou stanici. Nevím, jestli stojí za to se tam zastavit.

33. srpna

Pořád je srpen. Kolem poledne jsem doletěl k stanici. Stojí na malé, úplně pusté planetě. Všude jako po vymření, nikde ani živé duše. Vzal jsem si kbelík a šel se porozhlédnout po nějakém laku. Když jsem tak sem a tam chodil, uslyšel jsem supění. Šel jsem po zvuk a viděl za staniční budovou stát v rozmluvě několik parních strojů. Přistoupil jsem blíž.

První stroj povídal:

"Mraky jsou formou záhrobního života parních strojů, o tom přece není sporu. Základní otázka tedy zní: co bylo dřív - parní stroje, nebo vodní pára? Já tvrdím, že to byla pára!"

"Mlč, prokletý idealisto!" Zasyčel druhý.

Pokusil jsem se vyzvědět, kde najdu lak, ale stroje tak syčely a hvízdaly, že jsem neslyšel vlastního slova. Provedl jsem zápis do knihy stížností a letěl dál.

34. srpen

Copak ten srpen nebude nikdy u konce? Čistil jsem dopoledne raketu. Hrozně se nudím. Spěchám k mozku. Místo abych se dal do smíchu, zmocnilo se mě takové zívání, že div jsem si nevykloubil sanice. Po pravoboku vidím planetu. Když jsem ji míjel, spatřil jsem nějaké bílé tečky. Dalekohledem jsem poznal, že to jsou tabulky s nápisem: Nevyklánějte se ven. S mozkiem není něco v pořádku - vynechává u vtipů pointy.

1. října

Docházely mi už pohonné látky, a proto jsem musel zastavit na Stroglonu. Začal jsem brzdit při velké rychlosti a setrvačností jsem proletěl celým zářím.

Na letišti panuje čilý ruch. Ponechal jsem raketu ve volném prostoru, abych nemusel platit clo. Vzal jsem si pouze kanystry na pohonné látky. S pomocí mozku jsem předtím vypočetl koordináty elipsovitého oběhu rakety. Za hodinu jsem se vrátil s plnými plechovkami, ale po raketě nikde ani památky.

Samozřejmě, nezbylo mi nic jiného, než ji jít hledat. Urazil jsem čtyři tisíce kilometrů pěšky a myslel jsem už, že vypustím ducha. Nu ovšem - mozek udělal chybný výpočet. Po návratu si s tím dílovedoucím promluví.

2. října

Závratná rychlost. Z hvězd jsou ohnivé šmouhy, jako by v tmavé místnosti někdo mával miliónem zapálených cigaret. Mozek se zajíká. Nejhorší je, že se polámal vypínač, takže nemůžu mozek umlčet. Mele v jednom kuse.

3. říjen

Mám dojem, že se mozek začíná vyčerpávat, poněvadž teď už jenom slabikuje. Pomalu si na to zvykám. Vysedávám venku, když to jde, a do rakety dávám nohy, poněvadž je pořádně chladno.

7. října

O půl dvanácté jsem dorazil k vstupní stanici planety Enteropie. Plášť rakety je brzděním celý rozžhavený. Připoutal jsem raketu lanem k horní palubě umělého měsíce (kde je stanice) a šel zařídít nezbytné formality. V točité chodbě panuje nepopsatelný ruch. Příchozí z nejvzdálenějších končin Galaxie proudí, chodí a skáčou od jednoho okénka k druhému. Postavil jsem se do fronty za nějakého světlemodrého Algoliance, který mě přátelským gestem upozornil, abych se zbytečně nepřibližoval k elektrickému orgánu v jeho zádech. Hned za mnou stál nějaký mladší Saturnan v béžovém šlaulónu. Třemi chapadly přidržel kufry a čtvrtým si otíral pot. Je tu opravdu nesnesitelné vedro. Když přišla řada na mne, ardritský úředník, průzračný jako křišťál, pátravě se na mne podíval, zezelenal (Ardrité vyjadřují své pocity změnou zabarvení a zeleň znamená úsměv), načež se zeptal:

"Jste obratlovec?"

"Ano."

"Obojdechý?"

"Ne. Pouze vzduch."

"Děkuji, stačí. Smišená strava?"

"Ano."

"Smím se zeptat, z které planety?"

"Ze Země."

"Tak přejděte, prosím, k vedlejšímu okénku."

Postavil jsem se tam, a když jsem nahlédl dovnitř, spatřil jsem před sebou téhož úředníka - vlastně jeho další část. Listoval v tlusté knize.

"Ano, už to mám," řekl. "Země... hm, znamenitě. Přišel jste obchodně nebo jako turista?"

"Jako turista."

"Tady, račte prosím..."

Jednou přílnavkou vyplnil formulář a druhou mi zároveň podával jiný tiskopis se slovy:

"Za týden začíná strum. Vzhledem k tomu se račte odebrat do místnosti číslo 116, kde je naše výrobná náhrad, a ta zařídí další. Pak půjdete do čísla 67, do farmaceutické kabiny. Dají vám tam tablety Eufruglium, které musíte každé tři hodiny užívat, abyste neutralizoval škodlivý vliv radioaktivity naší planety na váš organismus... Chcete svítit po dobu vašeho pobytu na Enteropii?"

"Ne, děkuji."

"Jak si přejete. Prosím, tady máte své papíry. Jste savec, vidíte?"

"Ano."

"Tak tedy - zdárné sání!"

Rozloučil jsem se s příjemným úředníkem a šel do výrobní náhrad, jak mi doporučil. Na první pohled se zdálo, že je v oválné místnosti prázdná. Stálo tam několik elektrických přístrojů a ze stropu visel křišťálový lustr, který vrhal třpytivé paprsky. Ukázalo se však, že to nebyl lustr, ale arditický technik, který vzápětí sestoupil dolů. Posadil mne do klubovky a zatímco se mnou rozprávěl, konal příslušná měření. Posléze řekl:

"Děkuji. Vaše poupě předáme všem líhním na planetě. Kdyby se vám během strumu cokoli přihodilo, můžete být úplně klidný. Okamžitě dodáme náhradu."

Nechápal jsem dobře, co tím mínil, ale moje dlouholetá cestovatelská praxe mě naučila diskrétnosti. Pro obyvatele kterékoli planety není nic nepříjemnějšího než vysvětlovat cizinci místní zvyky a obyčeje. Ve farmaceutickém kabinetě jsem se postavil znovu do řady. Postupovala velmi rychle a hbitá, obratná Arditka s porcelánovým stínítkem mi dala sadu pilulek. Pak zbývala ještě malá celní formalita, neboť raději jsem nespolehal na elektronický mozek. S vízem v kapse jsem se pak vrátil na palubu rakety. Hned za měsícem začíná bezvadně udržovaná kosmická dálnice, lemovaná po obou stranách velkými reklamními nápisy. Písmena jsou vzdálená od sebe několik tisíc kilometrů, ale při normální rychlosti tvoří slova stejně rychle, jako když je čteme v novinách. Chvilí jsem sledoval reklamy se zájmem. Stálo tam: "MYSLIVCI! POUŽÍVEJTE POUZE LOVICÍ PASTY MLIN!" nebo "LOVTE OSMĚLY, BUDETE VESELÍ!" apod.

Na totentamském letišti jsem přistal v sedm večer. Modré slunce právě zapadalo a v paprscích rudého slunce, které stálo ještě dost vysoko, vypadalo celé okolí, jako by bylo zachváčeno požárem. Nedaleko od rakety se majestátně snesl galaktický křižník. Pod jeho zádi se odehrávaly dojemné scény na uvítanou. S radostnými výkřiky si Ardité, odloučení po dlouhé měsíce, padali do náruče. Otcové, matky a děti se spojovali v srdečném objetí do koule, jež se nachově třpytila v slunečních paprscích a valila se pak k východu. Já jsem pospíchal v patách těmto harmonicky se koulejícím rodinám. Hned u letiště bylo stanoviště glambusů. Nasedl jsem do jednoho z těchto vozidel. Zvenčí je zdobila zlatá písmena, která tvořila heslo: "PASTA RAUS LOVÍ SAMA!" Uvnitř vypadal glambus jak ementál, ve větších dírách místa pro dospělé a v menších pro děti. Krystalickým pletivem jsem viděl různobarevně světélkující siluety spolucestujících. Sáhl jsem do kapsy po baedekeru, protože již bylo nejvyšší na čase načerpat poučení. Jaké však bylo mé překvapení, když jsem poznal, že v ruce držím svazek, věnovaný planetě Euteropii, vzdálené odtud asi tři miliardy světelných roků! Baedeker, který jsem potřeboval, zůstal doma. Prokletá roztržitost!

Nezbylo mi nic jiného než navštívit totentamskou odbočku známé astronautické kanceláře GALAX.

Když jsem se obrátil na průvodčího, ochotně zastavil glambus a ukázal mi ohromnou budovu, kam jsem

chtěl jít. Na rozloučenou mne pozdravil milým zabarvením.

Chvilí jsem stál nehnutě a kochal se nezvyklou podívanou, jakou poskytovalo vnitřní město, halící se v soumrak. Rudé slunce zapadlo za obzor. Avšak Ardrité nemají umělé osvětlení, protože sami svítí. V Alejích Mrudr, kde jsem právě stál, se to jenom hemžilo světélkujícími chodci. Nějaká mladá Ardritka prošla kolem a koketně na mne rozzářila vnitřek svého zlatě pruhovaného stínítka, ale jakmile ve mně poznala cizince, stydlivě zhasla.

V domech bližších a vzdálenějších se rozsvěcovali a jiskřili obyvatelé, kteří se vraceli domů. Uvnitř chrámů se třpytily zástupy modlících a po domovních schodech čiperně běhaly duhově zářící děti. To vše bylo tak půvabné a pestré, že se mi prostě nechtělo odtud, ale přece jen jsem musel, neboť jsem se obával, aby se zatím Galax nezavřel.

Z haly cestovní kanceláře mě poslali do dvacátého třetího patra, kde mají oddělení pro zájemce z provincie. To je fakt sice neradostný, ale pravdivý: Země se opravdu nalézá v málo známém a zapadlém koutě Kosmu!

Úřednice, na kterou jsem se v turistické kanceláři obrátil, se úplně zamlžila rozpaky, když mi sdělila, že Galax mi bohužel nemůže dát průvodce nebo orientační plánec, protože Pozemšťané přicházejí na Enteropii tak jednou za sto let. Místo toho mi nabídla průvodce pro Jupiterany, vzhledem k tomu, že Jupiter i Země patří k jedné sluneční soustavě. Vzal jsem si jej a požádal, aby mi zamluvili pokoj v hotelu Kosmonia. Přihlásil jsem se také na loveckou výpravu, pořádanou Galaxem, a nato jsem vyšel do města. Byl jsem v postavení o to nepříznivějším, že jsem sám nesvítí. Když jsem narazil na Ardritu, který řídil dopravu na křižovatce, zastavil jsem se opodál a v jeho záři si prohlížel cestovního průvodce. Jak se dalo předpokládat, obsahoval informace o tom, kde se lze zásobit metanovými výrobky, co dělat při oficiálních recepcích s tykadly apod. Odhodil jsem knihu do koše na odpadky, zastavil nejbližší volný eboret a dal se odvézt do čtvrti patrovců. Už zdáli zářily ty nádherné kupolovité stavby pestrobarevnými světýlky Ardritů, kteří se teď věnovali rodinnému životu, zatímco v kancelářských budovách se zase vlnila světélkující okruží úředníků.

Když jsem z eboretu vystoupil, chvíli jsem šel pěšky a obdivoval se patrovcí Směsné správy, který dominoval náměstí, když zrovna odtud vyšli dva vyšší funkcionáři, jak se dalo poznat podle intenzivní záře, kterou vydávali, a podle červeného lemu na stínítku. Zůstali stát nedaleko mne a uslyšel jsem jejich rozmluvu:

"Již není povinný rozmaz obrub?" zeptal se první Ardrita. Byl vyšší a hojně vyzdoben vyznamenáními.

Jeho společník jasněji zazářil a řekl:

"Nikoli. Ředitel prohlásil, že nesplníme úkol jenom kvůli Grundrufsovi. Nebude jiného východiska než ho proměnit."

"Grundrufse?"

"Ovšem."

První potměšil, jenom různobarevné věnečky jeho vyznamenání dále svítily. Ztišil hlas a pronesl:

"Chudák, bude se tírpat."

"Jen ať. Stejně mu to nebude nic platné. Copak odedávna transmutujeme kdejaké lidi proto, aby bylo víc sepulek?"

Mimoděk jsem ze zvědavosti přistoupil blíž, ale oba Ardrité se začali mlčky vzdalovat. Je to zvláštní, ale teprve od této příhody jsem se stále častěji setkával se slovem "sepulky". Krácel jsem dál po chodníku, abych pocítil tep nočního života metropole, ale to záhadné slůvko přicházelo odevšad: tu ho kdosi ve valících se houfech kolemjdoucích tlumeně zašeptal nebo vášnivě vykřikl, hned jsem ho mohl číst na inzertních koulích, které upozorňovaly, že se pořádají aukce a dražby vzácných sepulciánů, nebo vidět na neónových reklamách, nabízejících módní sepulkáře ke koupi. Marně jsem si lámal hlavu, co to asi znamená. Posléze, když jsem se někdy kolem půlnoci osvěžoval v osmdesátém patře obchodního domu sklenkou kurdlí smetany a ardritská zpěvačka spustila šlágr "Sepulko moje malá", vzrostla moje zvědavost natolik, že jsem se zeptal číšníka, kde bych si opatřil sepulku.

"Naproti," odpověděl mechanicky, zatímco inkasoval účet. Pak si mne prohlédl pozorněji a mírně ztemněl: "jste sám?"

"Ano. Co na tom?"

"No, nic. Bohužel nemám drobné."

Ponechal jsem mu spropitné a sjel zdviží do přízemí. A opravdu, rovnou naproti jsem spatřil ohromnou reklamu na sepulky. Strčil jsem do skleněných dveří a octl se v krámě, v tuto dobu prázdném. Přistoupil jsem k pultu a požádal úmyslně nedbale o sepulku.

"Pro které sepulkárium?" zeptal se prodavač a spustil se z věšáku.

"Nu... pro které. Běžného druhu," odpověděl jsem.

"Běžného druhu?" podivil se. "My vedeme pouze sepulky se zásvitem."

"Tak mi dejte jednu takovou."

"A kde máte třáskačku?"

"Eh, na tu jsem zapomněl..."

"A jak si ji chcete vzít bez ženy?" řekl prodavač a zkoumavě si mě prohlížel. Zvolna se zakaloval.

"Ženu nemám," uniklo mi neprozřetelně.

"Nemáte... ženu...?" vykoktal prodavač teď už zčernalý a hleděl vyděšeně na mne. "A vy chcete... sepulku? Bez ženy?"

Na celém těle se trásl. Utíkal jsem odtud, jako by mi v patách hořelo, chytil první eboret a ještě celý navztekaný poručil, aby mě zavezl do nějakého nočního podniku. Ten se jmenoval Myrgindragg, a když jsem vešel dovnitř, zrovna orchestr dohrál. Viselo tu na tři sta hostů. Prodíral jsem se tlačenicí a díval se po nějakém volném místě. Vtom na mne kdosi zavolal. S radostí jsem spatřil známou tvář obchodního cestujícího, s kterým jsem se jednou setkal na Antropii. Visel tady se svou ženou a dcerou. Představil jsem se jim a rozprávěl se společností, mírně již podnapilou. Co chvíli vstávali a za zvuků taneční melodie se točili po parketě. Manželka mého známého mě horlivě povzbuzovala, takže nakonec jsem se odvážil také tančit. Jakžtakž pevně objati, zatočili jsme se ve čtyřech za zvuků ohnivé mambriny. Po pravdě řečeno, byl jsem pak celý polámán, ale rozmrzelost jsem na sobě nedal znát. Když jsme se vraceli ke stolu, na chvíli jsem vzal svého známého stranou a tiše se zeptal na sepulky.

"Co prosím?" nerozuměl. Opakoval jsem otázku a dodal, že bych si nějakou sepulku rád opatřil. Patrně jsem promluvil poněkud hlasitěji, protože kolem visící hosté se obraceli a zakaleně na mne zírali. Můj známý svěřil polekaně přílnavky.

"Pro lásku Drumy, pane Tichý - vždyť jste přece sám!"

"No, co na tom?" odsekl jsem dopáleně. "Nesmím si snad proto opatřit sepulky?"

Ta slova zazněla do ticha, které se náhle rozhostilo. Žena mého známého klesla v mdlobách a on se vrhl k ní. Ardrité visící nablízku se zavlnili směrem ke mně a jejich zabarvení prozrazovalo, že nemají přátelské úmysly. V té chvíli se objevili tři číšníci, kteří mě chytili za límec a vyhodili na ulici.

Prostě jsem zuřil. Zastavil jsem eboret a dal se dovézt do hotelu. Celou noc jsem oči nezamhouřil, pořád mě něco svrbělo a tlačilo do zad. Až zrána jsem zjistil, že hotelová služba, poněvadž neobdržela z Galaxu žádné bližší instrukce, ustlala mi na asbestu, poučena zkušenostmi s hosty, kteří propálili matraci až na holou drátěnku. Nepříjemné události včerejšího dne vybledly v denním světle. Radostně jsem přijal představitele Galaxu, který se pro mne zastavil s eborem plným kbelíků, lovecké pasty a jiné výstroje.

"Nikdy jste ještě nebyl na lovu kurdlů?" ujistil se průvodce, zatímco s obratně proplétal s vozidlem tentotamskými ulicemi.

"Ne, nebyl. Ale snad mě laskavě poučíte," odpověděl jsem se úsměvem. Zachovával jsem naprostý klid, neboť mě k tomu opravňovaly mnoholeté zkušenosti výprav na největší zvíře Galaxie.

"Jsem vám k službám," odpověděl zdvořile průvodce.

Byl to štíhlý Ardrita, skelně průhledný, bez stínítka, ovinutý nějakou tmavomodrou tkaninou. Tenhle oděv jsem ještě na planetě neviděl. Když jsem mu to řekl, vysvětlil mi, že to je myslivecký úbor nutný k šoulačce. T, co jsem považoval já za tkaninu, je speciální nátěr, kterým se pokrývá tělo. Krátce řečeno - to je pohodlný, praktický a - co nejdůležitější - úplně neprůhledný postřík, takže přirozený svit ardriského těla nemůže kurdla poplašit.

Průvodce vytáhl z aktovky potištěn papír a podal mi ho. Pročetl jsem leták a uschoval jej. Níže uvádím, co v něm stálo:

LOV KURDLŮ

Návod pro cizince

Kurdel jakožto lovná zvěř klade ty nejvyšší požadavky jak na lovcovy osobní schopnosti tak na jeho loveckou výzbroj. Jelikož v průběhu vývoje se toto zvíře přizpůsobilo pravidelným meteoritickým srážkám tím, že si vytvořilo neprůbojný pancéř, koná se lov na kurdla zevnitř.

K lovu kurdla je třeba mít:

A. Pro fázi přípravou: podkladovou pastu, směs hub, pažitku, sůl, pepř.

B. Pro fázi rozhodující: rýžové košťátko, časovanou pumu.

I. příprava na stanovišti

Kurdel se loví na návnadu. Lovec, který byl předtím natřen podkladovou pastou, usedne na bobek v brázdě ščorgu, načež ho druhové posypou nadrobno pokrájenou pažitkou, solí a pepřem, aby ho chuťově upravili.

II. Je nutno vyčkávat příchodu kurdla v této poloze. Jakmile se zvíře přiblíží, je třeba zachovat naprostý klid a oběma rukama uchopit časovanou pumu přidržovanou mezi kolena. Hladový kurdel obvykle návnadu okamžitě spolkne. Když zvíře návnadu nebere, lze je slabě poklepat po jazyku pro povzbuzení chuti. Podle některých názorů bývá dobře dodatečně se posolit, to však není bez nebezpečí, protože kurdel může kýchnout. Málomterý lovec vyvázl z kýchnutí kurdla se zdravou kůží.

III. Když si kurdel návnadu vzal, olízne se a odchází. Po spolknutí lovec neprodleně přistoupí k fázi aktivní, tj. košťátkem ze sebe smete pažitku a ostatní přísady, aby pastě nic nebránilo pročišťujícím účinku pasty. Nato nastaví časovanou pumu a co nejrychleji se odebere na stranu protilehlou, než je ta, odkud přibyl.

IV. Při odchodu z kurdla je nutno dbát na to, aby lovec dopadl na všechny čtyři a nenatloukl si.

Důležité! Zakazuje se používat palčivého a štiplavého koření. Je rovněž zakázáno používat jako návnady časované pumy posypané pažitkou. Takové jednání bude stíháno a trestáno jako pytláčení.

Na hranicích honebního revíru nás již očekával správce Wauvr v kruhu rodiny, která se třpytila na slunci. Choval se k nám velmi přívětivě a pohostinně. Pozval nás k sobě na přesnídávku a v jeho milé domácnosti jsme strávili několik hodin a vyslechli různé příběhy ze života kurdů a lovecké vzpomínky Wauvra a jeho synů. Náhle vpadl dovnitř udýchaný honec a oznamoval, že byl kurdel vystopována že ho náhončí ženou k lovišti.

"Kurdel se musí nejdřív pořádně prohnat, aby vyhladoval," vysvětloval správce.

Natřen pastou a vyzbrojen pumou a ostatními přípravky vydal jsem se v doprovodu Wauvra a průvodce z Galaxu do nitra ščorgu.

Cesta se záhy ztratila v nepropustných křoviskách. Jen s obtížemi jsme postupovali vpřed. Občas jsme přišli na stopu kurdla, vypadala jako jáma o průměru pěti metrů. Náš pochod trval dosti dlouho.

Pojednou zaduněla země. Průvodce se zastavil a přilnavkou dal znamení, abychom se chovali tiše. Bylo slyšet hřmění, jako by někde za obzorem řádila bouřka.

"Slyšíte?" zašeptal průvodce.

"Ano. To je kurdel?"

"Ovšem. Samec."

Prodírali jsme se vpřed pomaleji a s větší opatrností. Lomoz ustal a v ščorgu se rozhostilo znovu ticho.

Konečně se před námi objevila rozlehlá planina. Moji společníci vyhledali na okraji vhodné stanoviště, připravili mě, a když se přesvědčili, že mám košťátko a pumu pohotově, poradili mi, abych neztrácel trpělivost, načež po špičkách odešli. Ticho panovalo i nadále. Jen tu a tam někde zamlaskal osměl.

Dřevěněly mi už nohy, když se vtom země začala opět otřásat. Viděl jsem, že se v dálce něco hýbe.

Koruny stromů na okraji planiny se zazmítaly a řítily se k zemi, označující tak cestu zvířete. To bude kapitální kus! Téměř vzápětí vyhlédl na planinu kurdel, překročil povalené kmeny a postupoval vpřed.

Majestátně se kolébaje, mířil rovnou ke mně a cestou ryčně věřil. Oběma rukama jsem uchopil držák pumy a chladnokrevně vyčkával. Asi padesát metrů ode mne se kurdel zastavil a olizoval. V jeho průzračných útrobach jsem rozeznal zbytky několika lovců, kterým se hon nezdařil.

Kurdel chvíli váhal. Již jsem se obával, že odejde, avšak přece jen se přiblížil a ochutnal mne. Slyšel jsem duté mlasknutí a půda i zmizela pod nohama.

"Zabral! Hodné zvířátko!" zvolal jsem v duchu. V nitru kurdla nebylo tak temno, jak jsem se v první chvíli domníval. Dal jsem se do pořádku, zvedl těžkou pumu a chystal se ji nastavit, když jsem uslyšel zakašlání. Nazvedl jsem hlavu a překvapeně se díval na neznámého Ardritu, který se také skláněl nad pumou. Chvíli jsme hleděli na sebe.

"Co tady děláte?" zeptal jsem se.

"Lovím kurdla," odpověděl.

"A já rovněž," řekl jsem. "Neračte se však vyrušovat. Přišel jste přede mnou."

"Nic takového," řekl. "Vy jste cizinec."

"No, a co na tom?" odpověděl jsem. "Pumu si nechám pro jinou příležitost. Dělejte, jako bych tu nebyl."

"Co vás napadá!" zvolal. "Jste naším hostem."

"Jsem především lovcem."

"A já především hostitelem. Nedovolím proto, abyste se kvůli mně toho kurdla zříkal! Úpěnlivě vás žádám, abyste si pospíšil, lovicí pasta již začíná účinkovat!"

A opravdu, kurdel zneklidněl a zvuky - jako by současně supělo několik desítek lokomotiv - doléhaly dokonce až sem. Viděl jsem, že Ardritu nepřesvědčím, a proto jsem nastavil pumu a čekal na svého nového známého. Ale on naléhal, abych šel první. Zakrátko jsme kurdla oba opustili. Spadl jsem z výše druhého patra a pohmoždil si mírně kotník. Kurdlovi se zřejmě ulevilo. Odběhl do sousedního pralesa, odkud bylo slyšet hlučné praskání lámaných kmenů. Pojednou nás ohlušil mocný výbuch, načež všechno utichlo.

"Leží. Upřímně vám blahopřeji!" vykřikl ardritský lovec a stiskl mi ruku. Za chvíli se objevili průvodce a správce rezervace.

Protože se zatím zešerilo, bylo si třeba pospíšet s návratem. Správce mi slíbil, že vlastnoručně kurdla vycpe a nejbližší nákladní raketou odešle na Zemi.

5. listopadu

Čtyři dny jsem nenapsal ani slovo, tolik jsem byl zaneprázdněn. Dopoledne každého dne chodili za mnou z Komise pro kulturní spolupráci s Kosmem, pak muzea, výstavy, radioakty, a odpoledne zase návštěvy, oficiální recepce a proslovy. Jsem celý zmořený. Delegát KKSK, který mne má na starosti, mi včera říkal, že přichází strum, ale zapomněl jsem se zeptat, co to znamená. Čeká mě setkání s profesorem Razulem, vynikajícím ardritským učencem. Nevím ještě, kdy to bude.

6. listopadu

Ráno mne v hotelu probudil hrozný hluk. Vyskočil jsem z postele a viděl jsem sloupy ohně a dýmu nad městem. Zavolał jsem hotelovou informaci a požádal o vysvětlení.

"Nic zvláštního se neděje," řekla telefonistka. "Neračte se znepokojovat, to je pouze strum."

"Strum?"

"Ano - meteoritické srážky, které nás navštěvují pravidelně jednou za deset měsíců."

"Vypadá to strašně," zvolal jsem. "Nebude lépe sejít do krytu?"

"Kdepak, náraz meteoru žádný kryt nesnese. Ale máte přece náhradu, stejně jako každý obyvatel.

Bud'te bez obav."

"Jako náhradu?" zeptal jsem se, ale telefonistka už zavěsila. Hbitě jsem se oblékl a vyšel do města.

Všude na ulicích byl normální ruch. Chodci spěchali za svými záležitostmi, vysocí hodnostáři se zářivými pestrobarevnými řády odjížděli do úřadů a v zahrádkách si hrály a zpívaly zářivé děti. Výbuchy se ozývaly v delších intervalech a zdáli doléhal rytmický hřmot. Říkal jsem si, že strum je podle všeho zjev celkem neškodný, protože zřejmě si z něho nikdo nic nedělal. Odjel jsem tedy do zoologické zahrady, jak jsem měl v plánu.

Prováděl mě sám ředitel, štihlý, poněkud vznětlivý Ardrita, úhledně se blýskající. Totentamské zoo je znamenitě vedeno a ředitel mi s pýchou sděloval, že tam jsou soubory zvířat z nejvzdálenějších končin Galaxie, kromě jiných i pozemští živočichové. To mě dojalo a toužil jsem je spatřit.

"Bohužel, teď to nepůjde," odpověděl ředitel a na můj tázavý pohled dodal:

"Oddávají se spánku. Víte, měli jsme veliké potíže s jejich aklimatizací. Už jsme se obávali, že nám zahynou, ale naštěstí se výborně osvědčila dieta a s obsahem vitamínů, kterou naši vědci pro ně vypracovali."

"Ach ano. A co je to vlastně za zvířata?"

"Mouchy. Máte rád kurdle?"

Hleděl na mne dychtivě, že jsem se snažil do svého hlasu vložit nestrojené nadšení.

"Ovšem, mám je velmi rád. Jsou to milá zvířata."

Ředitel se rozzářil.

"To mně stačí. Půjďme se na ně podívat, ale na okamžik mě ještě omluvte."

Vzápětí se vrátil přepásán provazem a odvedl mě ke kurdli oboře obehnané devadesátimetrovou ohradou. Otevřel dvířka a pustil mne napřed.

"Jen klidně jděte dál. Jsou zcela krotcí."

Octl jsem se na umělém ščorgu, kde se popásalo asi šest nebo sedm kurdlů. Byly to samé výstavní exempláře, a každý měřil aspoň tři hektary. Ředitel cosi zvolal a největší zvíře přiběhlo a spustilo ohon. Ředitel se jal šplhat nahoru a vyzval mě, abych jeho příkladu následoval. Stoupání bylo čím dál tím strmější, načež ředitel rozvinul provaz a podal mi jeho jeden konec, abych si jej mohl také ovázat kolem pasu. Takto k sobě připoutání šplhali jsme nahoru nějaké dvě hodiny. Když jsme dorazili na hřbet, ředitel mlčky usedl. Bylo na něm znát dojetí. Ani jsem nehlesl, abych šetřil jeho city. Po chvíli sám promluvil:

"Není odtud krásný rozhled?"

A opravdu, pod námi leželo celé město jako na dlani, s kupolemi, chrámy a patrovci. V ulicích se pohybovali chodci jako drobní mravenci.

"Vy jste si kurdle oblíbil?" zeptal jsem se potichu, když jsem viděl, že ředitel hladí zvíře jemně po hřbetě.

"Miluji kurdle," odpověděl zkrátka a podíval se mi do očí. "Jsou přece kolébkou naší civilizace," dodal.

Pak se zamyslel a pokračoval:

"Dávno před tisíci lety jsme neměli města, ani nádherné domy, neměli jsme techniku ani náhrady. Tehdy nás tito mirmí, obrovští tvorové chránili v nebezpečných údobích strumu. Nebýt kurdlů, ani jeden Ardrita by se nedožil těch dnešních krásných dnů. A dnes jsou kurdlové loveni, pronásledováni a zabíjeni - hle, jaký to hnusný, špinavý nevděk!"

Neodvážil jsem se ho přerušit. Když se zase poněkud uklidnil, pokračoval:

"Jak nenávidím všechny ty lovce, kteří se odměňují za dobro ničemností. Jistě jste si všiml reklam na lovící pastu, vidíte?"

"Ano."

Po ředitelových slovech jsem se zastyděl až do hloubi duše, a dělalo se mi nanic při myšlence, že by se mohl dovědět o mém nedávném poklesku. Vlastnoručně jsem přece jednoho kurdla složil! Pokusil jsem se odvést choulstivou rozmluvu na jinou kolej, a proto jsem mu dal otázku:

"Netušil jsem, že jim vděčíte za tolik."

"Jak to - vy jste to nevěděl? Vždyť kurdle nás vychovávali dvacet tisíc let! V jejich nitru jsme žili, jejich mocný pancíř nás chránil před krupobitím meteorů. Proto se naši předkové stali tím, co jsme zdědili i my: rozumnými, krásnými bytostmi, které září v temnu. A to jste nevěděl?"

"Jsem cizinec..." zašeptal jsem a v duchu jsem si přísahal, že už nikdy na kurdla nevztáhnou ruku.

"Nu pak ovšem..." odpověděl zamyšleně ředitel a vstal. "Musíme se, bohužel, vrátit, mám ještě různé povinnosti..."

Ze zoologické zahrady jsem odjel eborettem do Galaxu, kde mi měli rezervovat vstupenky na odpolední představení.

Ve vnitřním městě se opět ozývaly silné detonace pořád častěji a mohutněji. Sloupy ohně a dýmu se vznášely nad střechami domů. Když jsem viděl, že si toho nikdo moc nevšimá, mlčel jsem celou cestu do Galaxu. Úředník v přijímací kanceláři se mne zeptal, jak se mi v zoo líbilo.

"Vypadá opravdu velmi hezky," řekl jsem, "ovšem... proboha!"

Celý Galax se zachvěl v základech. Oknem jsem viděl na dvě kancelářské budovy naproti, které se po dopadu meteoru rozsypaly.

"Toho si nevšímejte," řekl úředník. "Když se u nás déle zdržíte, zvyknete si. Tady, prosím, máte vstupu..."

Nedomluvil. Zablesklo, zaburácel hrom, a kdy se zvířený prach opět usadil, zela v podlaze ohromná díra na místě, kde předtím byl úředník. Stál jsem jako zkamenělý. Ale neuplynula ani minuta a skupina Ardritů v montérkách díru zakryla a na plochem vozíku přivezla ohromný balík. Ten rozbil a přede mnou stál

úředník se vstupenkami v ruce. Otřepal ze sebe zbytek obalu, a když se uvelebil na věšáku, řekl: "Tady jsou vaše vstupenky. Říkal jsem vám, že si to nesmíte tak brát. V případě potřeby nastoupí duplikáty na naše místo. Chápete teď, proč jsme klidní? Tohle už trvá třicet tisíc let a za tu dobu jsme si zvykli... Můžete jít na oběd do restaurace Galaxu - už mají otevřeno. V přízemí, vlevo od vchodu."

"Děkuji, na jídlo nemám pomyslení," odpověděl jsem. Nohy se mi klepaly, když jsem vyšel ven za neutuchajícího dunění a výbuchů. Pak se mne ale zmocnila zlost.

Nikdo nebude na pozemšťana ukazovat, že je strašpytel! Řekl jsem si v duchu. Pak jsem pohlédl na hodinky a dal se zavést do divadla.

Eboret byl cestou rozbit meteorem, a tak jsem přesedl do jiného. V místech, kde včera stála divadelní budova, byly jen kouřící trosky.

"Vracíte peníze za vstupenky?" zeptal jsem se pokladníka, který stál na ulici.

"Kdepak. Představení se koná jako normálně."

"Jak to normálně! Meteor přece..."

"Máme ještě dvacet minut času," ukázal na hodinky.

"Ale..."

"Ustupte laskavě od pokladny! Také my si chceme koupit lístky!" volalo několik osob ve frontě, která se za mnou utvořila. Pokrčil jsem rameny a ustoupil na stranu. Zatím dva velké stroje nakládaly a odvážely trosky. Za několik minut bylo rumiště odklizené.

"Bude se hrát venku?" zeptal jsem se jednoho z čekajících, který se ovíval programem.

"Kdepak, myslím, že to bude jako obvykle v sále."

Rozzlobeně jsem se odmlčel, neboť se mi zdálo, že si tropí šašky. K uklizenému prostoru přijela ohromná cisterna, ze které vypustili jakousi pryskyřičnatou, do rubínova fosforeskující mazlavou hmotu, podobnou kolomazi. Když jí byl už pořádný kopeček, napíchl do této bublající žhavé kaše trubku, kterými tam vháněli vzduch. Závratně rychle vyrostla ohromná bublina, která se za další minutu změnila v dokonalou kopii staré divadelní budovy. Byla ještě měkká, neboť se chvěla v závanech větru. Po dalších pěti minutách čerstvě vyfoukaná budova ztuhla. V tu chvíli roztříštil meteor část střechy, ale vzápětí byla už vyfoukána střecha nová. Dvojitými dveřmi, otevřenými dokořán, se do divadla hrnuly zástupy návštěvníků. Když jsem usedl na své místo, všiml jsem si, že ještě je teplé - jedině toto ukazovalo na nedávnou katastrofu. Zeptal jsem se souseda na onu kašovitou hmotu, z které bylo divadlo tak rychle postaveno, a dovedl jsem se, že je to proslulá ardrtská kolomaz.

Začátek představení se opozdil o jednu minutu. Ozval se gong a pomalu se zatemňující hlediště se podobalo roštu s uhasínajícími uhlíky. Herci na jevišti s naopak rozzářili. Hrál se symbolicko-historický kus, ale po pravdě řečeno, pramálo jsem z něho pochopil, tím spíše, že mnohé znázorňovala barevná pantomima. První dějství se odehrávalo v chrámě, kde skupiny ardrtských dívek ozdobily sochu Drumy věnci a opěvovaly své ženichy.

Náhle se objevil jakýsi prelát zbarvený do jantarova, který všechny dívky odehnal, až na jednu, tu nejhezčí, průzračnou jako voda v lesní studánce. Prelát ji uzavřel v soše a uvězněná zpěvem přivolala svého milého. Ten příběhl, starce omráčil - a v tu chvíli meteorit rozdrtil strop, kulisy a milovnici. Avšak z náповědovy budky byla vysunuta náhradnice tak dovedně, že divák, který si v tu chvíli zrovna odkašlal, nebo na okamžik zamhouřil oči, vůbec nic nezpovozoval. V dalším průběhu děje se milenci rozhodli založit rodinu. Jednání končilo svržením preláta do sluje.

Když byla po přestávce vytažena opona, spatřil jsem mistrovsky vytvořenou kouli manželů a potomstva, která se za zvuku hudby pohupovala hned na tu, hned na onu stranu. Objevil se sloužící, který oznámil, že neznámý dobrodinec poslal manželům náruč sepulek. Na jeviště přinesli obrovský balík a já čekal se zatajeným dechem, až jej otevrou. Jenže zrovna v okamžiku, když oddělávali víko, udeřilo mne něco prudce do zátylku a ztratil jsem vědomí. Když jsem se probal, byl jsem ještě na svém místě, ale o sepulkách se na scéně již nemluvilo. Svržený prelát se tam svíjel mezi tragicky zářícími rodiči a dětmi a pronášel nejhroznější kletby. Ohmatal jsem si hlavu, ale bouli jsem nikde nenašel.

"Co se to se mnou stalo?" zeptal jsem se šeptem sousedky.

"Prosím? Ale to vás zabil meteorit. O nic jste nepřišel. Ten duet byl opravdu hrozný. Ovšem, je to skandál, že pro vaši náhradu museli jít až do Galaxu," odpověděla ochotná Ardrtika.

"Pro jakou náhradu?" zeptal jsem se; cítil jsem, že se i před očima dělají mžítka.

"Nu, přece pro vaši..."

"A kde jsem tedy já?"

"Kde? V divadle. Je vám nevolno?"

"Ta náhrada jsem tedy já?"

"No, ovšem."

"A kde je to já, co tu předtím sedělo?"

Diváci sedící před námi začali hlasitě syčet, a tak sousedka zmlkla.

"Prosím vás, ještě slovíčko," zašeptal jsem. "Kde je ten... no... přece víte..."

"Ticho! Co je to tam? Klid, nevyrušujte!" ozývalo se ze všech stran pořád hlasitěji. Můj soused se zlostí zabarvil do oranžova a volal po uvaděči. Napůl omámený jsem vyběhl z divadla a první eborem odjel do hotelu. V pokoji jsem se bedlivě začal prohlížet v zrcadle. Téměř se i zase vrátila sebedůvěra, protože jsem vypadal stejně jako předtím, ale při podrobnější prohlídce jsem učinil hrozné odhalení. Měl jsem košili navlečenou naruby a knoflíčky zapnuté naopak - ti, co mě oblékali, neměli zřejmě ani ponětí o pozemšťanském prádle. A jako vrchol všeho jsem vytřepal z ponožky ještě ve spěchu zapomenutý zbytek obalu. Zalpal jsem po dechu a vtom zazvonil telefon.

"Volám již počtvrté," ozvala se slečna z KKSK, "profesor Razul by se chtěl s vámi sejít."

"Kdo? Profesor?" opakoval jsem a pokoušel se soustředit. "Dobrá. Kdy to má být?"

"Jak se vám to hodí, třeba hned."

"Okamžitě tam jedu!" rozhodl jsem se rychle. "A... připravte mi účet."

"Vy již odjíždíte?" podivila se slečna z KKSK.

"Ano, musím. Nejsem ve své kůži," vysvětlil jsem a hodil sluchátko do vidlice.

Převlékl jsem se a sešel dolů. Poslední události mě už učinily natolik otrlým, že jsem v eboretu udal profesorovu adresu, aniž jsem hnul brvou, i když chvíli předtím meteority rozmetaly hotelovou budovu, z které jsem vyšel. Profesor bydlel na předměstí, uprostřed líbezných stříbřitých pahorků. Zastavil jsem kousek opodál, abych se trochu prošel po nervovém vypětí těchto posledních hodin. Cestou jsem potkal menšího, starého Ardritu, který pomalu tlačil plochý vozík s bednou. Zdvořile mne pozdravil a já mu stejně slušně odpověděl. Chvíli jsme tak společně kráčeli. Za zatáčkou se vynořil živý plot obklopující profesorův dům, a mě překvapilo, že se odtud valily chomáče kouře. Ardrita tlačící vozík klopýtl a zpod víka bedny se ozvalo:

"Už to bude?"

"Ještě ne," odpověděl stařec.

Divil jsem se, ale neříkal jsem nic. Když jsme přišli blíž k plotu, znovu jsem viděl ten kouř, který se vznášel v místech, kde měl stát profesorův dům. Obrátil jsem se na starce a ten pokynul hlavou.

"Ano, spadl tam meteorit asi tak před čtvrthodinou."

"Neříkejte!!" zvolal jsem zděšeně. "To je přece hrozné!"

"Každou chvíli tu bude patrovnice," odpověděl starý Ardrita. "To víte, když je to dál za městem, nemají tak naspěch. Ale v našem případě je to jiné."

"Ale teď už?" ozval se znovu skřehotavý hlas z bedny.

"Ještě ne," odpověděl stařec a oslovil mě: "Buďte tak laskav a otevřte mi vrátka."

Mechanicky jsem to udělal a zeptal se:

"Vy jdete také za profesorem?"

"Ano, zrovna vezu náhradu," řekl a nadzvedl víko bedny. Dech se mi zatajil, když jsem spatřil pečlivě ovázaný velký balík.

Obal byl na jednom místě poněkud natržen a odtud hledělo živé oko.

"Vy jste... za mnou... a... za mnou..., " zaskřehotal stařecký hlas zevnitř balíku. "Já hned... hned budu... račte zatím do besídky..."

"Ano... ano, už letím..., " odpověděl jsem. Starý Ardrita mě předejel se svým nákladem a já se v tu chvíli obrátil, přeskočil jsem plot a utíkal na letiště tak rychle, jak jsem jen mohl. Za hodinu jsem již letěl vesmírnými prostory. Doufám, že mi to profesor Razul nevyčítá.

18. cesta

Výprava, o které chci psát, byla jak svými důsledky, tak svými rozměry největším dílem mého života. Je mi jasné, že mým slovům málokdo uvěří. Ale i když to vypadá jako paradox, nevěřícnost čtenářů mi úkol právě usnadňuje. Nemohu totiž tvrdit, že bych byl uskutečnil svůj záměr na výbornou. Po pravdě řečeno, dopadlo to spíš špatně. A přestože jsem to nezbabral já, nýbrž jistí závistivci a ignoranti, kteří mi zkřížili plány, není mi lehčeji na duši.

Výprava, na kterou jsem se vydal, měla za úkol stvořit vesmír. Ne nějaký nový vesmír, který do té doby neexistoval, naopak - právě ten vesmír, ve kterém žijeme. Tohle prohlášení vypadá jako nesmysl, jako úplná pitomost, protože nelze přece stvořit něco, co už existuje - a dokonce tak dlouho a neodvolatelně jako kosmos! Čtenář by si ještě mohl pomyslet, že propaguji nějakou extravagantní hypotézu, ve které se tvrdí, že dosud neexistovalo nic jiného než Země a že všechny galaxie, slunce, mračna a mléčné dráhy byly jen jakási fata morgána. Ani to však není správné. Já jsem totiž skutečně stvořil všechno, absolutně Všechno - a tedy i Zemi a sluneční soustavu a metagalaxii, což by jistě byl důvod k vychloubání, nebýt toho, že ten můj výtvar má tolik nedostatků. Týkají se částečně stavebního materiálu, ale hlavně živé hmoty, především člověka. S člověkem souvisí mé největší trápení. Jistě, ti, které uvedu jménem, se mi zapletli do práce a pokazili ji, což ovšem nemá znamenat, že bych se proto cítil bez viny. Měl jsem si to všechno pečlivěji naplánovat, na různé věci dohlédnout, na různé věci vzít zřetel. Ale teď už je pozdě na jakékoli opravy a zdokonalování. Od dvacátého října minulého roku jdou všechny, úplně všechny konstrukční chyby univerza a vady lidské povahy na můj vrub. Před tímto vědomím nemohu nikam utéci. Začalo to před třemi lety, kdy jsem se díky profesorovi Tarantogovi seznámil v Bombaji s jistým fyzikem slovanského původu. Pobýval tam jako takzvaný "visiting profesor". Tento vědec jménem Samuel Skala se po více než třicet let zabýval kosmologií, tedy odvětvím astronomie, které zkoumá původ a okolnosti vzniku vesmíru.

Když se s tímto předmětem zevrubně seznámil, dospěl k matematicky exaktnímu závěru, který přivedl v úžas i jeho samého. Jak známo, dělí se všechny teorie kosmogeneze na dvě kategorie. Do první patří ty teorie, které považují vesmír za trvající věčně čili nemající počátek. Druhá obsahuje teorie, podle nichž vesmír kdysi vznikl a to explozivně, díky výbuchu praatomu. Oba tyto názory vždycky narážely na obrovské potíže. Pokud jde o první, má věda vzrůstající počet důkazů, že viditelný kosmos je starý několik miliard let. Vyznačuje-li se něco určitým věkem, není nic jednoduššího než zpětným počtem dojít k momentu, kdy tento věk začal od nuly. Jenže věčný kosmos takovouhle "nulu", tedy počátek, mít nemůže.

Pod nátlakem nových poznatků se proto většina vědců vyslovuje pro vesmír, který vznikl před nějakými patnácti či osmnácti miliardami let. Nejdřív existoval určitý útvar zvaný ylem, praatom nebo ještě jinak, ten explodoval a zrodila se z něho hmota s energií, hvězdná mračna, vířící galaxie, tmavé a světlé mlhoviny, plovoucí v zředěném plynu plném záření. To všechno se dá velmi přesně a pěkně vypočítat, pokud někoho nenapadne otázka: "A kde se vlastně vzal ten praatom?" Na tu otázku totiž neexistuje odpověď. Existují jen určité výmluvy, to ano, ale ty žádného poctivého astronoma nemohou uspokojit. Než se profesor Skala pustil do kosmologie, dlouho studoval teoretickou fyziku, zejména takzvané elementární částice. Když pak soustředil svůj zájem na nový obor, začal se mu brzy rýsovat následující obraz: kosmos určitě počátek měl. Je úplně jasné, že vznikl z jednoho praatomu před 18,5 miliardy let. Současně však praatom, z něhož se vylíhl, existovat nemohl. No, kdo by ho byl taky nastrčil do té prázdnoty? Na samém začátku neexistovalo vůbec nic. Kdyby bylo něco existovalo, bylo by se to pochopitelně hned začalo rozvíjet a celý kosmos by byl vznikl mnohem dříve, přesněji řečeno nekonečně dříve! Proč by byl vlastně měl nějaký ten prvotní praatom existovat mrtvý a nehybný po bůhvíkolik eónů a ani se nehnout, a co by do něho propánajána mělo zničehonic drcnout a šťouchnout, aby nabubřel a rozlétl se v něco tak obrovského, jako je celé univerzum?

Když jsem se seznámil s teorií Samo Skaly, nepřestával jsem se ho vyptávat, za jakých okolností dospěl k svému objevu. Takové problémy mě vždycky nesmírně zajímaly a jistě neexistuje větší senzací než tahleto Skalova kosmologická hypotéza! Profesor Skala, tichý a nesmírně skromný člověk, se mi přiznal,

že se prostě - vzato z hlediska ortodoxní astronomie - zachoval ve svých úvahách nekorektně. Všichni astronomové dobře vědí, že to atomové zrníčko, ze kterého měl vyrůst kosmos, je věčička všem na obtíž. Co s ní tedy dělají? Uhýbají jí z cesty. Vyhýbají se tomuto problému na sto honů, protože je jim nepohodlný. Kdežto Skala se mu naopak odvážil věnovat celé své úsilí. Čím více faktů nashromáždil, čím více se hrabal v knihovnách, čím více postavil modelů za asistence nejrychlejších celeropočítačů, viděl stále zřetelněji, že tady je zakopán nějaký podivný pes. Zprvu doufal, že se mu ten rozpor časem podaří zmenšit anebo dokonce i odstranit.

Jenže rozpor naopak rostl. Všechna fakta totiž nasvědčovala, že kosmos skutečně vznikl z jediného atomu, ale současně i tomu, že žádný takový atom nemohl existovat. Nabízela se zde přirozeně hypotéza o existenci boží, jenže tu odkládal Skala stranou jako krajní řešení. Vzpomínám si, s jakým úsměvem mi říkal: "Neměli bychom všechno svalovat na pánaboha. A rozhodně by to neměl dělat astrofyzik..." Když Skala po dlouhé měsíce uvažoval o tomto dilematu, vzpomínal na své dřívější studium. Jestli mi nevěříte, zeptejte se kteréhokoli známého fyzika, a ten vám řekne, že k určitým jevům nejmenšího měřítka dochází jakoby na úvěr. Mezony, tyto elementární částice, poruší občas zákonitost svého chování, ale udělají to tak nesmírně rychle, že ji vlastně skoro neporuší. To, co je fyzikálními zákony zakázáno, dělají bleskurychle, jakoby nic, a hned nato se těmito zákonům znovu podrobí. A tak si na jedné ze svých ranních procházek po univerzitní zahradě položil Skala tuto otázku: co kdyby kosmos udělal totéž v největším měřítku? Mohou-li se takto chovat mezony po zlomek vteřiny tak nepatrný, že celá vteřina je ve srovnání s ním věčností, musel by se kosmos vzhledem k svým rozměrům chovat tímto zakázaným způsobem přiměřeně déle. Například patnáct miliard let...

Vznikl tedy, ač vzniknout nemohl, protože neměl z čeho. Kosmos je zakázaná fluktuace. Představuje chvilkovou výtržnost, momentální odchylku od správného chování, jenže ta chvíle a ten moment mají monumentální rozměry. Vesmír je zrovna taková odchylka od fyzikálních zákonů, jakou bývá v nejmenším měřítku mezon! Jat předtuchou, že je onomu tajemství na stopě, odebral se profesor okamžitě do své pracovny a započal s kontrolními výpočty, které mu krůček za krůčkem jeho názor potvrdily. Ale ještě než je stačil ukončit, svítla mu předtucha, že vyřeší-li se záhada kosmogonie, bude to znamenat nejhrůznější ohrožení, jaké si jen lze představit.

Kosmos totiž existuje na úvěr. Se všemi svými hvězdokupami a galaxiemi představuje strašlivé zadlužení, je jakousi stvrzenkou ze zastavárny, směnkou, která nakonec musí být splacena. Vesmír je nezákonná půjčka, je to hmotně energetický dluh, jeho zdánlivé "dal" představuje ve skutečnosti holé "má dát". A tak tedy kosmos, ta protiprávní výtržnost, jednoho krásného dne praskne jako mýdlová bublina. Jako anomálie se propadne nazpět do téhož nebytí, z něhož se vynořil. Teprve tento moment bude znamenat znovunastolení Pořádku!

To, že je tak velký a že už se v něm toho tolik událo, vyplývá prostě ze skutečnosti, že jde o výstřelek v měřítku největším z možných. Skala se okamžitě pustil do výpočtu, kdy nastane ten hrozný konec, to znamená kdy se hmota, Slunce, hvězdy, planety a tedy i my s naší Zemí propadneme do nicoty jako sfouknutí. Ale přesvědčil se, že se to vypočítat nedá. Přirozeně že nedá, jde-li o výstřelek, tedy výjimku z pravidla! Hrůza z tohoto poznání mu nedávala spát. Místo aby své kosmogonické práce zveřejnil, seznámil s nimi - po delším duševním boji - mnoho významných astrofyziků. Vědci uznali správnost jeho teorie a z ní vyplývajících závěrů. Současně však v soukromých rozhovorech vyjádřili názor, že by zveřejnění tohoto stavu věcí uvrhlo náš svět do duševního chaosu a hrůzy, jejichž důsledky by mohly zničit civilizaci. Komu by se ještě chtělo cokoli dělat, když by věděl, že každou vteřinu může všechno i s ním vzít čert?

Věc ustrnula na mrtvém bodě. Skala, tento největší objevitel v dějinách nejen lidských, byl stejného názoru jako jeho učení kolegové. S těžkým srdcem se rozhodl, že svou teorii nezveřejní. Místo toho začal v arzenále fyziky hledat prostředky, které by kosmos nějak podepřely, zpevnily a prodloužily jeho úvěrovou existenci. Ale veškeré jeho úsilí bylo marné. Nelze totiž splatit kosmický dluh, ať dnes člověk dělá co dělá, pokud tento dluh nevězí uvnitř univerza, nýbrž u jeho počátků - tam, kde se vesmír stal nejmocnějším a současně nejbezbrannějším dlužníkem nicoty.

Právě v tu dobu jsem se s profesorem seznámil a hovořil jsem s ním pak dlouhé týdny. Nejprve mě zasvěcoval do principu svého objevu a později mi byl partnerem při hledání možností záchrany.

Když jsem se vracel do hotelu s rozpálenou hlavou a zoufalstvím v srdci, říkal jsem si - kéž bych se mohl třeba na zlomek vteřiny ocitnout Tam - před dvaceti miliardami let! Bylo by přece stačilo umístit do vzduchoprázdna jeden jediný atom a z toho by se jako ze zasazeného semínka vylíhl kosmos způsobem naprosto legálním, odpovídajícím fyzikálním zákonům, principu zachování hmoty a energie... Ale jak se tam dostat?!

Když jsem profesorovi vyprávěl o tomhle nápadu, smutně se usmál a vysvětlil mi, že z obyčejného atomu by nemohl vzniknout vesmír, jelikož by zárodek kosmu musel v sobě obsahovat veškerou energii všech těch přeměn a činností, které způsobily jeho rozpínání do metagalaktických prostorů. Pochopil jsem svou chybu ale tvrdošijně jsem o té věci uvažoval dál. Až jednou odpoledne, když jsem si olejem natíral opuchlé nohy poštipané od komárů, zatoulal jsem se ve vzpomínkách do dávných let, kdy jsem letěl skrze kulovou hvězdokupu Honicích psů, a jelikož jsem neměl nic lepšího na práci, četl jsem si v teoretické fyzice. Měl jsem tenkrát v ruce knihu o elementárních částicích a vzpomněl jsem si na Feynmanovu hypotézu, že existují částice, které se pohybují "v protisměru" plynutí času. Když se tímto směrem pohybuje elektron, vidíme ho jako částici s kladným nábojem (pozitron). Když jsem tam tak seděl s nohama v lavóru, uvažoval jsem o tom, co by se stalo, kdybych vzal jeden elektron a dal mu rychlost, tak velkou rychlost, až by začal uhánět časem nazpátek rychleji a rychleji... Bylo by možné mu dát tak obrovský impuls, až by vyletěl za počátek kosmického času, do toho místa v kalendáři, kde ještě nebylo nic? Mohl by z toho letícího pozitronu vzniknout vesmír?!

Rozběhl jsem se za profesorem Skalou tak jak jsem byl, s mokřýma nohama, bos. Okamžitě pochopil velikost mé ideje a bez jediného zbytečného slova začal počítat. Jeho výpočty ukázaly, že to možné je. Elektron, který se bude pohybovat proti směru plynutí času, bude nabírat stále větší energii, a až vylétne za počátek vesmíru, nahromaděná energie způsobí, že vybuchne. Při výbuchu bude tato částice disponovat přesně takovou zásobou energie, že se díky jí dluh vyrovná. Pak bude vesmír zachráněn před krachem, neboť už nebude dále existovat na úvěr!

Nyní už by bylo nutno pouze uvažovat o praktické stránce tohoto podniku, jímž se měl svět uzákonit, tedy prostě stvořit! Profesor Schuter byl člověk křišťálového charakteru a v rozhovorech s profesorem Tarantogou a rovněž se svými asistenty a spolupracovníky a zdůrazňoval, že koncepce stvoření univerza je moje zásluha a že tedy mně, a nikoli jemu přísluší jméno jak stvořitele, tak také spasitele světa.

Neuvádím to proto, abych se chlubil, spíš proto, abych svou chuť pochlubit se naopak příkře odsoudil, protože se obávám, že všechny ty pochvaly a výrazy nejvyššího uznání a obdivu, jakých jsem se tenkrát v Bombaji naposlouchal dosyta, se staly příčinou mé nafoukanosti, následkem níž jsem na práci nedohlédl tak, jak jsem měl. Odpočíval jsem na vavřínech, ve své naivitě jsem se domníval, že to hlavní už je uděláno - myšlenkou - a teď je řada na fázi čistě prováděcí, kterou se mohou zabývat jiní.

Katastrofální chyba! Společně s profesorem Skalou jsme se po celé léto a valnou část podzimu zabývali stanovením parametrů, tedy vlastností, které se měly vyklubat z elektronu, toho kosmického zrnka.

Možná, že by bylo správnější ho nazvat zárodečný náboj. Technická stránka stvoření světa totiž vypadala tak, že jsme si za dělo, které si vezme na mušku počátek času, zvolili obrovský univerzitní synchrofázotron, který jsme k tomu příslušně uzpůsobili. Celý jeho výkon, příslušným způsobem soustředěný, se koncentroval na jedinou částičku, na onen kontrolní elektron, a měl se uvolnit dvacátého října. Profesor Skala trval na tom, že tento jediný světotvorný výstřel z chronokanónu musím provést já jakožto autor myšlenky. Vzhledem k tomu, že se naskýkala tak neuvěřitelná, v dějinách ojedinělá příležitost, neměl náš chronomet opustit jen tak nějaký obyčejný elektron, nýbrž částice příslušně předělaná, přešitá, přeformovaná tak, aby z ní vznikl kosmos v mnohém řádnější, solidnější než ten, který existuje dnes. Obzvláštní pozornost jsme věnovali nepřímému a pozdnímu výsledku kosmokreace, jímž mělo být lidstvo!

Jistě, naprogramovat do jednoho elektronu, vložit do jednoho elektronu tak obrovskou spoustu řídicích a kontrolních informací není snadné. Po pravdě musím přiznat, že jsem nedělal všechno sám. Dělbá práce mezi mnou a profesorem Skalou vypadala tak, že já jsem koncipoval všechna zdokonalení a on je převáděl do exaktní řeči fyzikálních parametrů, teorie vzduchoprázdna, teorie elektronů, pozitronů a četných jiných tronů. Také jsme založili něco jako líheň nebo pěstitelskou stanici, kde příslušně izolovány spočívaly pokusné částice, z nichž jsme měli vybrat tu nejzdařilejší, tu, z níž se měl, jak už jsem řekl,

dvacátého října zrodit vesmír!

Co všechno dobrého, ba přímo dokonalého jsem za těch horkých dnů nenaprojektoval! Co noci jsme proseděl nad hromadami knih z oboru fyziky, etiky, zoologie, abych nashromáždil, zkoncentroval, stáhl do jednoho uzlíčku nejcennější informace, podle nichž pak profesor Skala od úsvitu do noci utvářel náš elektron, zárodek kosmu! Šlo mimo jiné o to, aby se kosmos vyvíjel harmonicky, a ne chaoticky jako dosud, aby jím tolik nezmítaly výbuchy supernov, aby energie kvasarů a pulsarů nepřicházela tak bezmyšlenkovitě nazmar, aby hvězdy neprskaly a nemrkaly jako oharky s mokkými knoty, aby menší meziplanetární vzdálenosti umožňovaly cestovat z místa na místo, a tak udělaly z kosmonautiky lepší nástroj pro vzájemné styky a porozumění mezi rozumnými bytostmi. Ani na volskou kůži by se nevešla všechna ta zdokonalení, jaká jsem naplánoval za poměrně krátkou dobu. To však nebylo to nejdůležitější, jistě nemusím sáhodlouze dokazovat, že jsem soustředil svou pozornost na lidstvo. A abych je vylepšil, změnil jsem princip přirozené evoluce.

Jak známo, evoluci rozumíme buď hromadné požírání slabých silnějšími čili zoocidu, anebo spiknutí slabších, kteří se do silnějších pouštějí zevnitř, čili parazitismus. Morálně jsou v pořádku jen zelené rostliny, protože ty žijí na vlastní účet ze slunečního konta. Vymyslel jsem si tedy chlorofilizaci všeho živého, mimo jiné - listnatého člověka. Jelikož jsem mu tím pádem vyprázdnil břicho, přestěhoval jsem mu tam příslušně zvětšenou nervovou soustavu. Přirozeně že jsem to všechno nedělal přímo, když jsem měl k dispozici jen jediný elektron. Po dohodě s profesorem Skalou jsem jako základní zákon evoluce, k níž mělo dojít v novém nezadluženém kosmu, stanovil pravidlo slušného chování každého živého tvora vůči všem ostatním. Vymyslel jsem také daleko estetičtější tělo, subtilnější pohlavní orgány a mnoho jiných zdokonalení, která ani nebudu vypočítávat, neboť mi při vzpomínkách na mé plány krvácí srdce. Dost na tom, že jsme v posledních zářijových dnech měli světotvorné dílo a jeho elektronový náboj hotové. Bylo zapotřebí ještě určitých velice složitých výpočtů, do kterých se pustil profesor Skala se svými asistenty, jelikož navádění na cíl v čase (vlastně spíš kousíček za časem) byla operace, která vyžadovala maximální přesnost.

Měl jsem raději zůstat na své místě, měl jsem raději na všechno osobně dohlédnout, když jsem nesl tak obrovskou odpovědnost... No což, zatoužil jsem po odpočinku a odjel jsem do jedné malých lázní. Je mi hanba o tom mluvit, ale přesto se přiznám: komáři mě poštípali tak pekelně, že jsem byl celý oteklý a zatoužil jsem po chladné koupeli v moři. Takže za to vlastně mohou komáři... Nemám ovšem právo na nikoho a na nic svalovat svou vinu. Těsně před odjezdem jsem se dostal do sporu s jedním z profesorových spolupracovníků. Nebyl to vlastně ani Skalův spolupracovník, nýbrž obyčejný laborant, nějaký Alois Kupa. Tento člověk, který měl za úkol pečovat o laboratorní přístroje, se začal zničehonic dožadovat, aby byl i on zapsán do seznamu stvořitelů světa, protože nebýt jeho, jak říkal, nefungoval by náležitě kryotron, a kdyby nefungoval kryotron, nechoval by se náležitě elektron atd. Přirozeně že jsem se mu vysmál. Naoko se svých neoprávněných nároků vzdal, ale ve skutečnosti začal potají snovat vlastní plány. Sám by nic nedokázal, ale smluvil se s dvěma náhodnými kumpány, kteří se ochomýтали kolem bombajského Ústavu pro jaderný výzkum a spoléhali na to, že tam pro sebe najdou teplá místa. Byli to Němec Ast A. Roth a napůl Angličan, napůl Holanďan Beuls E. Bubb.

Jak prokázalo pozdější šetření, vpustil je A. Kupa v noci do laboratoře, a o ostatní už se zasloužila nedbalost jednoho mladšího profesora asistenta, nějakého doktora Serpentina. Nechal na stole ležet klíče od nedobytné pokladny, čímž vetřelcům usnadnil úkol. Serpentine se pak vymlouval, že byl nemocen, předložil lékařské vysvědčení, ale celý ústav věděl, že se ten holobrádek zapletl do milostné avantýry s jednou vdanou paničkou, nějakou Evou A., že úplně ztratil hlavu a přitom zanedbal úřední povinnosti. Kupa zavedl své kumpány do místnosti s kryotronovou aparaturou, vyndali z ní Dewarovu nádobu a u ní pak pouzdro s drahocenným nábojem, a provedli své nectné "opravy" parametrů, na jejichž důsledky se může každý dosyta vynadávat, rozhlédne-li se po tom hrozném světě, v jakém žijeme. Později se předháněli v omluvách a výmluvách, tvrdili, že měli "ty nejlepší úmysly" a že doufali, že se proslaví (!) zejména proto, že byli tři.

Povedená trojice! Jak přiznali pod nátlakem důkazů a v křížové palbě otázek, práci si rozdělili. Ast A. Roth, kdysi student z Göttingenu (ale sám Heisenberg ho zprostil asistentury za to, že strkal pornografické snímky do Astonova spektrografu), se "postaral" o fyzikální stránku stvoření - a notně ji

zabral. Kvůli němu neodpovídá takzvaná slabá interakce silné, a porušila se symetrie zákonů o zachování hmoty. Každému fyzikovi budou moje slova okamžitě jasná. Týž Roth, který se dopustil chyby v docela obyčejném součtu, zavinil, že když se dnes vypočítává náboj elektronu, dospívá se veličině nekonečně velké. Kvůli tomu blbci se také nikde nedají najít kvarky, přestože z teorie vyplývá, že by měly existovat! Prostě zapomněl provést opravu ve vzorci disperze! I to je jeho "zásluhou", že interferující elektrony očividně odporují logice. Když si pomyslím, že se o dilema, s nímž si Heisenberg lámal hlavu po celý život, postaral jeho nejhorší a nejhloupější žák!

Dopustil se ostatně ještě daleko těžšího přečinu. Můj projekt stvoření počítal s jadernými reakcemi, neboť bez nich by nebylo energie z hvězdného zařízení, ale škrtl jsem prvky uranové skupiny, aby lidstvo nemohlo vyrobit atomové pumy už v polovině dvacátého století, tedy předčasně. Mělo ovládnout nukleární energii jen jako syntézu vodíkových jader v hélium, a poněvadž tohle je obtížnější, nedal se objev očekávat dřív než v jedenadvacátém století. A. Roth však vrátil uranidy do projektu. Bohužel se mu nedalo dokázat, že jednal z podnětu agentů jisté imperialistické rozvědky, což souviselo s plány na získání vojenské převahy... ale i tak by si byl vlastně zasloužil proces pro zločin genocidy, protože nebýt jeho, nebyla by bombardována japonská města za druhé světové války.

E. Bubb, druhý "odborník" z této podařené trojice, vystudoval kdysi medicínu, ale pro četné přestupky byl zbaven práva provozovat praxi. Ten se "postaral" o biologickou stránku a příslušně ji "zdokonalil". Pokud jde o mě, uvažoval jsem takto: svět je, jaký je, a lidstvo se chová, jak se chová, protože všechno vzniklo náhodně, tedy ledajak, ve chvíli, kdy byly porušeny základní zákony. Stačí tedy se chvíli zamyslet, abychom dospěli k názoru, že to za takových okolností mohlo vlastně dopadnout ještě hůř! Rozhodovala přece loterie, byl-li "stvořitelem" fluktuální kapric nicoty, která se strašlivě zadlužila, když tak nesmyslně a neplánovitě nafoukla metagalaktickou bublinu!

Uznal jsem sice, že určité rysy kosmu lze při správných retuších a korekturách zachovat, a proto jsem všechno potřebné svědomitě dopracoval. Ale pokud jde o člověka, byl jsem už krajně radikální. Ohavu, kterého jsem na světě zastal, jsem přeškrtl odshora až dolů. Výše zmíněná listnatost, která měla nahradit ochlupení těla, by byla umožnila realizaci nové životní etiky, ale panu Bubbovi připadaly vlasy důležitější, protože, a toho si povšimněte, "mu jich bylo líto". Že prý se z nich dají udělat takové pěkné lokny, licousy a jiné chlupaté kudrlinky. Na jedné straně nová solidárně humánní morálka, na druhé straně hodnoty, které lze měřit jen kánónem holiče! Ujišťuji vás, že byste se nepoznali, nebýt pana Beulse E. Bubba, který zpětně vkopíroval do elektronu z kazety všechny ohavnosti, jaké nacházíte u sebe a u jiných.

A pokud jde o laboranta Kupu, ten sice sám neuměl udělat nic, ale vymáhal na svých kumpánech, aby zvětšili jeho účast na stvoření světa. Chtěl - vztek mnou lomcuje, když to píšu -, aby jeho příjmení stálo na každé straně oblohy, ale když mu Roth vysvětlil, že se hvězdy pohybují, a proto se nemohou trvale skládat do monogramů nebo písmen, žádal, aby aspoň vytvářely veliké roje, tedy kupy. A to se také stalo.

Když jsem tedy dvacátého října položil prst na klávesy ovládacího pultu, neměl jsem přirozeně ponětí, co vlastně tvořím. Ukázalo se to teprve za několik dní, kdy jsme kontrolovali výpočty a objevili na páscích obsah zvěčnělý v našem pozitronu onou hanebnou trojicí. Profesor Skala byl úplně zničený. Pokud jde o mě, musím říci, že jsem nevěděl, zda mám vpálit kulku do hlavy sobě nebo někomu jinému. Ale moje rozvaha nakonec zvítězila nad hněvem a zoufalstvím, neboť mi bylo jasné, že už se nedá nic změnit. Ani jsem se nezúčastnil výslechů těch mizerů, kteří zohavili svět, který já stvořil. Profesor Tarantoga mi řekl, asi půl roku nato, že ti tři vetřelci sehráli při stvoření světa roli, jakou víry připisují ďáblu. Přijal jsem to pokrčením ramen. Ďábel ze tří volů? Ostatně, stejně nesu největší vinu já, protože jsem zanedbal své povinnosti a opustil své pracoviště. Kdybych chtěl hledat nějaké výmluvy, řekl bych, že za to může i ten bombajský lékárník, který mi místo repelentního prostředku proti komárům prodal olej, na který se komáři slétali jako včely na med. Ale kdybych takto pokračoval, mohl bych za chvíli obviňovat ze zprznění povahy Bytí kdekoho. Takhle se bránit nechci. Jsem zodpovědný za svět takový, jaký je, a za všechny vady člověka, protože bylo v mé moci udělat obojí lépe.